

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL IV

6 (36)

iunie
1969

lei 3

DIN CUPRINS

- BILANȚ ȘI PERSPECTIVE
- SĂRBĂTORILE DIN IUNIE
- ORGANIZAȚIA DE PIONIERI ȘI INTEGRAREA SOCIALĂ A COPIILOR
- 150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI NICOLAE BĂLCESCU
- PROFESIILE LA SCARA 1/25000
- CULTURĂ DE SPECIALITATE ȘI CULTURA PEDAGOGICĂ
- TRADIȚIA PROFESIEI ÎN FAMILIE
- CLASA A XII-A ÎN FAȚA OPTIUNII
- FETELE DESPRE BĂIEȚI ȘI BĂIEȚII DESPRE FETE
- ACTIVITATEA DIRIGINTELUI
- AUTORITATEA PĂRINȚILOR
- TRIBUNA „COLOCVII“
- CRONICI ● COMENTARII
- MERIDIANE

N. N. TONITZA

Portret de fetiță
cu bonetă albă

PERSONALITATE PROEMINENTĂ A GÎNDIRII ȘI ACȚIUNII ROMÂNEȘTI

150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI NICOLAE BĂLCESCU

Vremea a lăsat în urma ei un veac și jumătate de când pe plajurile vilcene venea pe lume acela care avea să devină una dintre personalitățile proeminente ale gândirii și acțiunii românești, crescută organic din trupul acestei țări, asimilată gândurilor ei celor mai luminoase, pentru a cărei slujire a dat cei mai frumoși ani din scurta și zbuclumata lui viață. Ilustru istoric, luptător și conducător al revoluției de la 1848, gânditor democrat, om de întinsă cultură, Nicolae Bălcescu și-a legat viața de seculare năzuințe ale poporului român: libertate și suveranitate națională, din care a făcut motiv și aspirație ale existenței sale.

Astăzi înțelegem, poate mai bine ca oricând, mesajul lăsat de Bălcescu. Intrat în istorie, alături de generația sa, de mari luptători și optimiști, capurtător al idealurilor progresiste de emancipare socială, Bălcescu descindea din istorie, din cronicile eroice și cugetătoare ale veacurilor de mijloc. Ca istoric, marele cărturar, departe de a fi doar un erudit, impresionant în acel moment prin întinsa sa informare și profunda înțelegere a devenirii istorice, semnifică transformarea trecutului într-un instrument de acțiune capabil să revitalizeze un popor îndepărtat sistematic prin ignoranță de tradițiile lui eroice seculare. Gestul istoricului se înfățișează aici cu atitudinea omului politic clarvăzător, conștient de virtuțile imense posedate de oamenii acestor meleaguri. Bălcescu face, prin întreaga sa operă de istoric, un act de terapeutică în planul conștiințelor, reanimînd, prin exemplul trecutului, virtuțile libertății și demnității atrofiate de îndelunga vegetare în umbra feudalismului și a fanariotismului, convins că numai o țară sensibilizată la valorile perene moștenite poate fi în stare să-și realizeze viitorul cu propriile-i forțe. Așa a gândit Nicolae Bălcescu cînd a întocmit ale sale *Table istorice, Puterea armată și arta militară de la întemeierea Principatului Valahiei pînă acum, Puterea armată și arta militară la Moldoveni în timpul mării lor, sau înălțătoarele panegirice făcute unor înaintași de frunte ca Miron Costin sau Constantin Cantacuzino. La fel va fi fost și atunci cînd în greaua suferință a exilului și măcinat de boală, se gîndeala semnificația contemporană a monumentalei lucrări: *Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul*, erou a cărui jertfă nu înseamnă un act gratuit, ci „va adăuga un nume glorios mai mult, în șirul martirilor unității naționale... silințele lui, sîngele său vărsat, pînă și greșelile lui vor lumina calea generațiilor viitoare și o zi va veni, cît de tîrziu, cînd ursitele glorioase ce el a visat pentru nație, pînă în sfîrșit se vor îndeplini“. Gîndirea lui Bălcescu a îmbrățișat problemele capitale ale națiunii române, economice, sociale, politice și culturale, punîndu-și amprenta cu o vigoare, pasiune și claritate ce au depășit pe ale oricăruia dintre oamenii generației sale, deoarece viziunea lui e globală și urmărește destinul neamului românesc în întreaga lui desfășurare trecută și prezentă.*

Dar Bălcescu nu reprezintă numai istoricul, culegătorul și editorul cronicilor și documentelor istorice, întemeietorul și conducătorul, alături de August Treboniu Laurian, al „Magazinului istoric pentru Dacia“. El a fost, totodată, unul dintre inițiatorii de frunte ai mișcării de propășire a României moderne, unul dintre spiritele cele mai luminate, democrat convins și revoluționar consecvent, propovăduitor și apărător al libertății sociale și individuale. Legat prin cele mai adînci fibre ale ființei sale de soarta poporului din toate ținuturile locuite de români, Bălcescu se confundă cu esența cea mai pură a revoluției de la 1848. Concepția sa asupra mersului înainte al societății românești se bazează pe adîncă cunoaștere a realităților sociale și politice, a factorilor interni și internaționali și constituie, prin subordonarea principiilor generale ale revoluției franceze

N. BĂLCESCU

de ION VLASIU

la datele și obiectivele fundamentale autohtone, o sinteză creatoare aproape unică pentru acele vremi.

Întuind caracterul grav, inautentic al învinurii după care revoluția de la 1848 ar fi un simplu act de împrumut, Bălcescu, în virulenta și extrem de argumentată lucrare publicată în exil *Mersul revoluției în Istoria Românilor*, dovedește realitatea organică a mișcării de la noi: „Revoluția de la 1848 n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără trecut și viitor, fără altă cauză decît voința întîmplătoare a unei minorități sau mișcarea generației europene. Revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza revoluției române. Cauza ei se pierde în zilele veacurilor“. De altfel, Bălcescu cunoaștea în profunzime cauzele revoluției la români. O demonstrase cu prisosință în studiile sale economice și sociale, reprezentative pentru acea epocă: *Despre starea socială a muncitorilor plugari în Principatele române în deosebite timpuri, Despre Împroprietărirea țăranilor, Questions économiques des Principautés danubiennes*. Acest intelectual de aleasă ținută, umanist consecvent, s-a impus generației sale și epocilor viitoare prin spiritul său de înalt patriotism, de ardentă participare la inițiativele și acțiunile cruciale menite să îndrume poporul român pe calea făuririi unei vieți mai bune. Printre altele, Bălcescu, alături de Kogălniceanu, a fost cel mai activ propovăduitor al împroprietării țăranilor. Multe dintre ideile sale vor constitui baza unor schimbări structurale în viața țărilor românești. Printre acestea, unirea Principatelor și independența națională ocupă un loc de frunte.

Privită în perspectivă istorică, opera lui Nicolae Bălcescu trăiește prin actualitatea ideilor sale. Ea apare și acum ca una dintre cele mai hotărîte și substanțiale manifestări ale spiritului românesc în năzuința lui de a ridica, prin proprie putere, un nou edificiu național, de a da cale liberă virtuților latente ale acestui popor, înălțîndu-l la rangul de făuritor și dirigitor al propriului său destin. Opera lui Bălcescu se hrănește din adevărurile fundamentale ale poporului român și reprezintă tot ce are mai profund gîndul și fapta neamului nostru dintotdeauna. În numele libertății și al progresului, revoluționarul democrat a cerut pentru poporul său dreptul de a trăi neatîrnat, unit și stăpîn pe destinele sale, condiții indispensabile pentru înfăptuirea democrației interne și edificarea unei societăți libere.

Murînd departe de țară, Nicolae Bălcescu rămînea același vizionar patriotic, convins de eternitatea poporului pentru care luptase: „România noastră se va înfăptui. Am o credință adîncă. E orb cine n-o vede“.

Emil VASILESCU

„Pentru progresul spiritual al societății o importanță deosebită au răspîndirea valorilor culturii naționale și universale în rîndul poporului, perfecționarea activității instituțiilor de artă și cultură, participarea activă a intelectualității la lărgirea orizontului de cunoștințe al tuturor oamenilor muncii. Școala, învățămîntul de toate gradele, care vor cunoaște o puternică dezvoltare pe baza Directivelor Comitetului Central al Partidului Comunist Român, vor îndeplini, de asemenea, și în viitor un rol de cea mai mare însemnătate în ridicarea gradului de civilizație și cultură al întregului nostru popor.“

(Din „Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al partidului“)

BILANȚ ȘI PERSPECTIVE

Ion T. RADU

Director general în Ministerul Învățămîntului

Împlinirea unui sfert de veac de la Eliberarea țării are loc în condițiile muncii entuziaste a întregului nostru popor pentru îndeplinirea programului mare de activitate creatoare, stabilit de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a Partidului.

Perioada celor 25 de ani care au trecut de la Eliberare reprezintă un bilanț strălucitor, de impunătoare realizări în toate domeniile construcției socialiste, obținute de poporul nostru sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român. Datorită procesului revoluționar desfășurat în acești ani, România a ajuns la o înaltă treaptă de dezvoltare industrială, cu o agricultură socialistă înfloritoare și a creat condiții pentru creșterea continuă a nivelului de viață materială și culturală a întregului popor. În realizarea obiectivelor revoluției culturale, în formarea conștiinței noi, socialiste, și în pregătirea cadrelor necesare construcției economice și culturale, învățămîntul de toate gradele a adus o contribuție de seamă.

O dată cu preluarea puterii politice de către clasa muncitoare, în strînsă legătură cu transformările revoluționare care au avut loc în țara noastră pe plan politic, economic, social și cultural, sub conducerea partidului, s-au luat măsuri pentru lichidarea situației grele lăsate în învățămînt de regimul trecut.

Urmarea programului stabilit de Conferința Națională a P.C.R., încă din primii ani ai regimului de democrație populară s-a desfășurat pe plan național, cu o deosebită amploare, acțiunea luptei împotriva neștiinței de carte. Prin munca insufletită a zeci de mii de învățători, profesori și alți intelectuali, la sfîrșitul anului școlar 1955 — 1956, analfabetismul a fost lichidat ca fenomen de masă. În același timp au fost create largi posibilități de învățatură pentru toți copiii de vîrstă școlară, închizîndu-se prin aceasta izvoarele analfabetismului.

Trecerea la îndeplinirea construcției socialiste impunea reorganizarea întregului sistem de învățămînt din România. În locul unei învățămînt rupt de viață și de interesele poporului, întemeiat pe concepții idealiste, trebuia creat un învățămînt pe baze democratice, cu un conținut științific și strîns legat de sarcinile construirii socialismului în țara noastră.

Congresul al VI-lea al P.C.R. a trasat, printre altele, sarcina îndeplinirii unei reforme a învățămîntului, menită să pună bazele școlii noi, socialiste, în R.P. Română. Reforma învățămîntului din 1948, precum și alte hotărîri și măsuri adoptate de partid și de statul democrat-popular, îndeosebi cele din 1956 referitoare la îmbunătățirea învățămîntului de cultură generală, din 1955 și 1956 privind învățămîntul profesional și tehnic și din 1957 cu privire la îmbunătățirea muncii în învățămîntul superior, au stabilit un nou conținut și o nouă structură învățămîntului de toate gradele reprezentînd etape importante în dezvoltarea și perfecționarea acestuia.

Învățămîntul a fost organizat pe noi principii, avînd un caracter democratic, popular, i s-a asigurat unitate de structură și i s-a dat un conținut realist-științific. Întregul învățămînt a devenit o problemă de stat, oferînd posibilități egale de învățatură pentru toți cetățenii țării.

Au fost înlăturate orice discriminări rasiale sau naționale. Constituția republicii noastre garantează drepturi și libertăți egale pentru toți cetățenii țării, indiferent de naționalitate, iar

tineretului aparținînd minorităților naționale îi asigură aceleași condiții de pregătire în învățămîntul de toate gradele, ca și tineretului român. În prezent funcționează aproape 2000 de unități școlare cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare, cuprinzînd peste 240.000 de elevi.

Conținutul învățămîntului a fost în întregime fundamentat pe concepția materialist-dialectică despre natură și societate, devenind un mijloc eficace de formare a concepției științifice despre lume, pentru combaterea și eliminarea rămășițelor mentalității și educației burgheze, a prejudecăților mistice.

Regimul democrat-popular a creat largi posibilități pentru ridicarea nivelului de cultură generală și profesional al oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în economie și în sectorul social-cultural, organizînd învățămîntul seral și fără frecvență, de cultură generală și superior.

Astăzi, în țara noastră, la fiecare patru locuitori, unul este elev sau student. De instruire și educarea tineretului se ocupă aproape 200.000 de cadre didactice, un detașament puternic al intelectualității noastre. Personalul didactic care se bucură de grija partidului și statului pentru crearea unor condiții mereu mai bune de muncă și de viață, este înconjurat de stima și prețuirea întregului popor. Numeroși profesori, învățători și educatori sînt distinși cu titluri, ordine și medalii ale R.S. României.

Efortul deosebit făcut de statul nostru în vederea dezvoltării bazei tehnico-materiale a învățămîntului este ilustrat elocvent de faptul că în perioada 1966—1970 sînt alocate, pentru nevoile școlii de toate gradele, investiții în valoare de 2175,1 milioane lei, prevăzîndu-se construirea a 5372 săli de clasă, 58.535 locuri în internate, peste 18.270 locuri în cămine și cantine studențești și altele. În 1968 au fost alocate 8.030,3 milioane lei reprezentînd 9,78% din cheltuielile generale ale statului pe anul 1968. Suma aceasta este cu 530 milioane mai mare decît în 1967, reprezentînd o creștere de 6,5%.

An de an s-a îmbunătățit dotarea laboratoarelor și atelierelor din școli și facultăți cu material didactic modern în vederea unei cit mai temeinice pregătiri a elevilor și studenților.

Construirea bazei tehnice materiale a socialismului a permis și a determinat desfășurarea unui vast program de dezvoltare și de transformare calitativă a întregului învățămînt din țara noastră, în raport cu cerințele economiei și culturii socialiste în plin avînt.

Pornind de la cerințele obiective ale dezvoltării societății noastre socialiste, precum și ale revoluției științifice tehnice contemporane, în lumina directivelor Congresului al IX-lea și ale Conferinței Naționale a partidului, Plenara C.C. al P.C.R. din 22—25 aprilie 1968 a trasat direcțiile principale de dezvoltare și perfecționare a întregului învățămînt. Îndeplinirea Directivelor Comitetului Central privind dezvoltarea învățămîntului, a prevederilor Legii învățămîntului și ale Legii privind Statutul personalului didactic, documente programatice de însemnătate istorică, va determina ridicarea de pe o treaptă superioară a învățămîntului în țara noastră, va face să crească rolul său social, contribuția pe care o va aduce la dezvoltarea economiei și culturii, la înflorirea națiunii noastre socialiste. După cum arăta vorășul Nicolae Ceaușescu la Plenara din aprilie, „școala

(Continuare în pag. 2-a)

SĂRBĂTORILE DIN IUNIE OMAGIU

rotația pămîntului în jurul soarelui, a lunii în jurul pămîntului, a pămîntului pe propria sa axă, — mișcări astronomice exacte, de sistem matematic, — au primit, din nevoia omului de a măsura timpul, nume familiare: an, lună, zi. Noțiuni temporale, calendaristice, exprimate în cuvinte simple, intrate în limbajul uzual, ele sînt măsuri ale unor evoluții grandioase, de ordin cosmic.

În două momente ale acestor evoluții soarele se află la maximă depărtare unghiulară de ecuatorul terestru. Atunci el pare că evoluează pe aceeași rută spațială, cu neschimbare. Aceasta se întîmplă în zilele solstițiilor (lat. sol + statio), de vară (la 21 iunie) și de iarnă (la 21 decembrie) — care provoacă migrația anotimpurilor de pe o emisferă a pămîntului pe cealaltă.

Anul școlar se încheie în iunie, sub semnul solstițiului de vară, cînd iradiația solară și explozia vegetației e mai puternică. Ziua prin care inaugurăm vara am decretat-o printr-un acord internațional Ziua copilului. Consensul unanim al popoarelor de a apăra copilul semnifică decizia stîrpei umane de a-și apăra viitorul. Dacă n-ar fi copiii, istoria omenirii ar lua sfîrșit, și chipul lumii s-ar întuneca. (Filozofia populară spune că s-ar întuneca chiar și chipul stelelor, care vîd în fîmîța omenescă cea mai perfectă creație din univers). După cite știm există un statut al copilului elaborat de UNESCO, iar anul 1969 s-a propus a fi declarat an al drepturilor copilului la muncă și la joacă. (Înțelege „prin dreptul la muncă“ dreptul la învățatură de carte și garantarea materială a acestui drept).

Pe plan național s-a instituit de asemenea în prima jumătate a lui iunie o zi a pionierilor, organizație care, călăuzită de principiile noastre comuniste, sărbătorește încheierea unui an de activitate prin grandioase manifestări culturale și sportive.

Mai sînt apoi tot în această lună iunie alte zile cu caracter festiv, dar nedecarat, care nu se țin la date fixe: reîntîni colegiale ale absolvenților, ale noilor promoții. Ele ar trebui instituționalizate, și creată tradiția predării și preluării înșelînelor ultimei clase, reprezentativă, clasei care îi urmează, ca într-o cursă a lampadoforilor, în fața tuturor elevilor din școală.

Iar după încheierea situațiilor de sfîrșit de an, după examenle terminale sau de trecere dintr-un ciclu școlar în altul (examenle de admitere în licee, școli tehnice, profesionale și examenle de bacalaureat) în ultima zi a lunii, sărbătorim Ziua încălțătorului.

Bucurîndu-se de prețuirea unanimă a partidului, a statului, a societății, dincolo de cercul elevilor prezenți la sărbătoare, dascălul se vede înconjurat ca într-un asalt al propriei sale ființe morale, multiple, complicate, an de an, în promoțiile de elevi, care parcă s-au rupt din el ca inelele din trunchiul unui copac și au cuprins orizonturile. Și are sentimentul că e pretutîndeni unde bat inimile pentru îndălțarea patriei.

Lui, bogatului, darnicului, care indrumă pe tineri, generație după generație, și îi face să vadă luminile valorilor perene, îi aducem omagiul nostru.

Colocvii

BILANȚ ȘI PERSPECTIVE

(Urmare din pag. 1-a)

trebuie să servească în întregime îndeplinirea programului general elaborat de partid, perspectivele pe care le avem, făuririi societății socialiste și comuniste“.

În sistemul de învățământ din țara noastră, *încălzimintul de cultură generală* constituie unul din factorii principali ai progresului cultural al poporului.

Prima treaptă a învățământului de cultură generală — *școala generală* — asigură elevilor cunoștințe științifice de bază despre natură și societate, pregătindu-i multilateral pentru continuarea studiilor în școli de grad imediat superior sau pentru desfășurarea unei activități utile în societate.

Una din primele măsuri care au asigurat condiții pentru dezvoltarea învățământului general a fost realizarea învățământului de 4 ani gratuit și obligatoriu.

Reflectând cerințele culturale ale maselor populare cît și nevoile dezvoltării economiei naționale, Reforma învățământului a prevăzut totodată prelungirea învățământului general de la 4 la 7 ani. Procesul de generalizare a învățământului de 7 ani s-a încheiat în 1961/62. Concomitent cu generalizarea învățământului de 7 ani, s-a trecut treptat la școala obligatorie de 8 ani, astfel că începînd din anul școlar 1961/62 s-au aplicat noile planuri și programe de învățământ, iar în anul 1964/65 școala generală de 8 ani a dat prima promoție de absolvenți.

Învățământul obligatoriu s-a dezvoltat nu numai cantitativ, prin creșterea numărului de școli, de elevi, prin mărirea duratei, ci și prin creșterea calității, prin perfecționarea continuă a conținutului său.

Plenara C.C. al P.C.R. din aprilie 1968 a stabilit, printre altele, prelungirea duratei învățământului general obligatoriu la 10 ani. Această măsură a fost sancționată prin prevederile Legii învățământului. Intervenită la numai cîteva ani după generalizarea școlii de 7 ani și apoi de 8 ani, trecerea la școala generală obligatorie de 10 ani reprezintă o treaptă nouă, superioară, în dezvoltarea învățământului nostru. Aceasta situează România printre țările avansate din lume.

După eliberarea patriei noastre, învățământul preșcolar a cunoscut prefaceri adînci, îndeplinind o importantă funcție socială prin sprijinul acordat părinților în creșterea copiilor, realizînd totodată pregătirea lor pentru școală. Toate unitățile preșcolare au devenit instituții de stat, fiind accesibile tuturor copiilor între 3—7 (6) ani.

Rețeaua instituțiilor preșcolare s-a dezvoltat an de an cuprînzînd un număr sporit de copii. Față de cele 1577 unități existente în 1938/39, distribuite inegal pe cuprînsul țării, fiind mai numeroase în orașe și cuprînzînd 90.787 copii, în anul școlar 1968/69 au funcționat 2.998 de grădinițe cu 157.934 copii.

Rețeaua și capacitatea de cuprindere a instituțiilor preșcolare se va dezvolta continuu, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului 1970, numărul copiilor care frecventează aceste unități să fie de 528.500 reprezentînd 51% din copiii de vîrstă preșcolară (între 3—6 ani).

Încălzimintul liceal, menit să asigure tinerilor o cultură generală multilaterală și temeinică, a cunoscut și el o amplă dezvoltare, transformîndu-se dintr-o școală a „elitelor“ (sociale) într-o școală a poporului, devenind accesibil fiilor de muncitori și de țărani muncitori, doritorii să învețe.

Dezvoltarea continuă a rețelei liceelor a permis cuprinderea unui număr sporit de absolvenți ai școlii generale. Față de cele 211 licee existente în 1938/39 cuprînzînd 29.004 elevi, în anul școlar 1968/69 funcționează 568 licee cuprînzînd aproape 261.500 de elevi.

Concomitent cu extinderea capacității de școlarizare, s-au întreprins acțiuni pentru perfecționarea conținutului instructiv-educativ al învățământului liceal. În acest sens s-au creat

posibilități sporite pentru studiul aprofundat al matematicii, fizicii, chimiei și biologiei, pentru a-i familiariza pe elevi cu progresele contemporane ale științei și tehnicii. De asemenea, s-a extins studiul limbii și literaturii române, al istoriei patriei și al istoriei universale, s-a introdus studiul economiei politice, socialismului științific, al istoriei și literaturii universale, care au contribuit la formarea unui orizont umanist mai larg și la formarea moral-etică a elevilor.

Pentru viitor, în cadrul acțiunii de modernizare a conținutului învățământului liceal, pe baza Direcțivelor Plenei din aprilie, a Comitetului Central, se prevede adîncirea diversificării studiilor liceale și o mai accentuată profilare a studiilor, paralel cu o dozare rațională a materialului de studiu la fiecare obiect de învățământ.

Pentru a da elevilor cu aptitudini deosebite posibilitatea ca, paralel cu pregătirea de cultură generală să-și dezvolte înclinațiile și aptitudinile, în vederea unei specializări aprofundate ulterioare, au fost organizate *școli generale și licee de muzică, de arte plastice și de coregrafie, precum și școli cu program special de educație fizică*. Numărul școlilor de acest fel și al elevilor pe care-i cuprînd a crescut mereu. În anul școlar 1968/69 funcționează în întreaga țară 30 școli generale de artă, cu 9840 elevi și 22 licee de artă cu 12.850 elevi. De asemenea, funcționează 16 licee de cultură generală cu program de educație fizică. Cei mai buni dintre absolvenții acestor școli își continuă pregătirea de specialitate în învățământul artistic superior.

Încălzimintul profesional și tehnic a fost organizat ținînd seama de nevoile reale de muncitori calificați și cadre tehnice medii, cerute de continua dezvoltare economică și social-culturală a țării. Numărul unităților școlare și al elevilor, precum și meseriile și specialitățile au fost stabilite, în fiecare etapă, în concordanță cu nevoile de cadre ale industriei, agriculturii, ale sectorului social-cultural, în raport cu nivelul de organizare a producției și cu progresul tehnic.

Pe baza sarcinii trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R. au luat ființă liceele de specialitate cu profil industrial, agricol, economic și pedagogic, care oferă tinerilor largi posibilități ca, paralel cu pregătirea de cultură generală, să-și însușească temeinice cunoștințe teoretice și practice într-o anumită specialitate. Ele constituie principala cale de formare a cadrelor cu pregătire medie, cerute de dezvoltarea economiei naționale. Încă de la început aceste licee au cuprîns, în anul I, 20.460 elevi, iar în anul școlar 1968/69 efectiv lor a ajuns la 26.730 elevi. La sfîrșitul acestui an școlar absolvă și prima promoție.

Comparînd datele statistice referitoare la școlarizare din anul 1968/69 cu cele din anul școlar 1938/39, constatăm că numărul elevilor cuprînși în învățământul profesional și tehnic a

crescut de la 53.996 la 303.830, adică de 5 ori, cuprînzînd peste 220 de meserii.

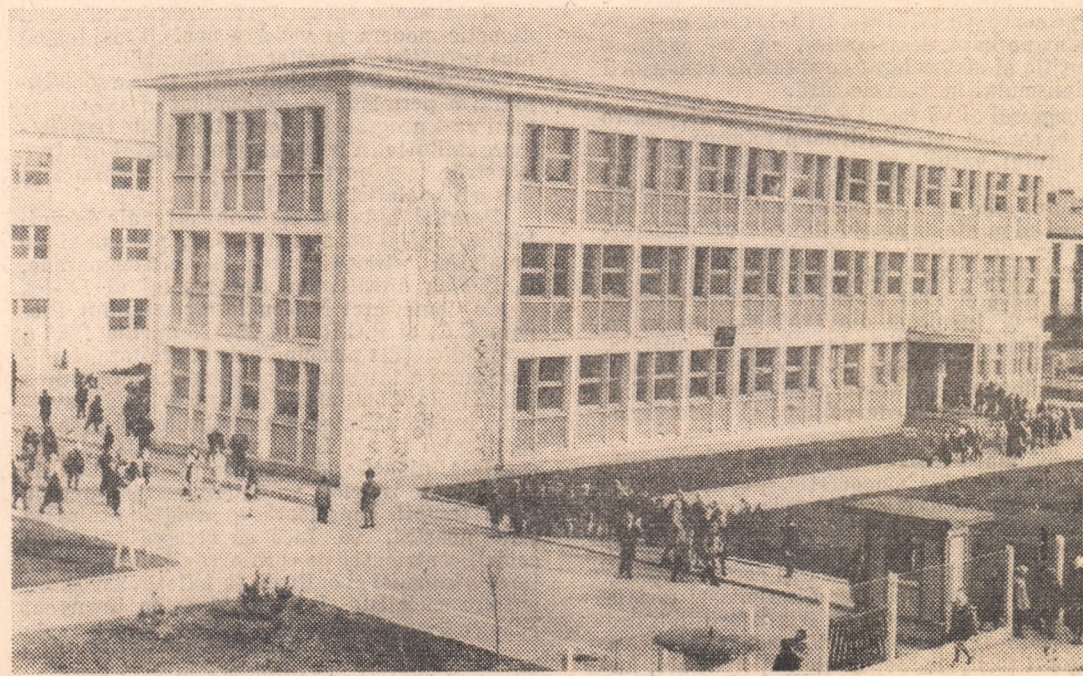
Concomitent cu extinderea capacității de cuprindere, s-au îmbunătățit continuu conținutul învățământului profesional și tehnic, condițiile de pregătire științifică și practică a viitorilor muncitori și tehnicieni. Au fost reconsiderate nomenclatoarele de meserii și specialități și corelațiile cu necesitățile economiei naționale și s-a acordat o atenție mai mare studierii disciplinelor fundamentale și tehnologiei meseriei.

Pentru creșterea nivelului de cultură al întregului tineret este deosebit de semnificativ faptul că, datorită dezvoltării învățământului mediu (licee de cultură generală, de specialitate, școli profesionale și tehnice) în prezent, aproape 2/3 din absolvenții școlii generale își continuă pregătirea în școli post-generale realizînd studii a căror durată este de 10 pînă la 13 ani.

Încălzimintul superior, a fost reorganizat și pus în concordanță cu sarcinile statului democrat-popular. Au fost create noi instituții de învățământ superior, noi facultăți, s-au creat noi secții de specializare ca urmare a dezvoltării economiei, științei și culturii. Astfel, față de anul universitar 1938/39, în 1968/69 numărul instituțiilor de învățământ superior a crescut de la 16 la 46, iar al facultăților de la 33 la 181, în care studiază în prezent peste 136.000 de studenți, de 5 ori mai mulți decît în 1938/39. În România avem 70 de studenți la 10.000 de locuitori, ceea ce situează țara noastră printre țările cu cel mai ridicat nivel de dezvoltare în învățământul superior.

Pe baza Direcțivelor Plenei din aprilie a Comitetului Central, noi măsuri sînt menite să ducă la perfecționarea sistemului instituțiilor de învățământ superior și la creșterea nivelului de pregătire a studenților. Crearea învățământului de subingineri, reconsiderarea duratei de pregătire în unele facultăți de la universități, însoțită de organizarea în două cicluri adecvate celor două obiective ale sale — formarea de profesori pentru învățământul de cultură generală și pregătirea cercetărilor pentru diversele domenii ale științelor — introducerea unor discipline cerute de dezvoltarea științei, modernizarea cursurilor, reprezintă principalele aspecte ale acțiunii de îmbunătățire continuă a învățământului superior.

Mersul ascendent al învățământului de toate gradele din țara noastră, determinat de continua dezvoltare a societății noastre socialiste, grija și îndrumarea atență pe care le acordă, și în acest domeniu de activitate, partidul și statul nostru, precum și munca plină de devotament a întregului personal didactic pentru realizarea țelurilor școlii noastre reprezintă chezașia dezvoltării învățământului în viitor, pentru progresul societății și ridicarea patriei noastre pe noi culmi ale civilizăției și culturii.

Liceul C. A. Rosetti,
cartierul Floreasca, București

ORGANIZAȚIA DE PIONIERI ȘI INTEGRAREA SOCIALĂ A COPILOR

Pentru educatori și pentru părinți a devenit un loc comun constatarea că datorită cerințelor obiective ale orientării prospective a pregătirii pentru viața a tinerelor generații, rolul școlii, instituție specializată a societății, creată în acest scop, a crescut și va continua să crească. Familia, deși continuă să dețină un loc însemnat în formarea noii generații, în zilele noastre nu mai poate satisface decît în parte această cerință, lăsînd tot mai mult școlii sarcina realizării procesului instructiv-educativ.

Dar școala nu-i ocupă pe copii decît patru, cinci ore zilnic și, dacă adăugăm la acestea timpul de pregătire a lecțiilor, în medie, încă două, trei ore. Pe de altă parte, în condițiile în care ambii părinți sînt în producție și participă la viața obștească, situație ce devine tot mai frecventă, prezența lor în viața de familie și controlul lor direct asupra activității copiilor lor se reduce în mod firesc. În felul acesta, o mare parte a timpului liber al copiilor scapă influenței organizate în anumite cadre a societății. Or, influența extrașcolară și extrafamilială asupra copiilor este tot atît de însemnată, dacă nu chiar mai mare în anumite împrejurări, ca aceea a școlii și a familiei.

Pentru folosirea rațională a timpului liber al copiilor, în spiritul idealului social pe care îl promovează fiecare societate, s-au creat diferite instituții și organizații pentru copii. O astfel de misiune îndeplinește, în țara noastră, organizația de pionieri, care are menirea de a oferi un cadru organizat celor mai variate preocupări extrașcolare, inclusiv folosirea plăcută și utilă a timpului liber al copiilor, prin activități care să contribuie, alături de școală și familie, la lărgirea sferei intereselor lor, la dezvoltarea aptitudinilor lor, la consolidarea deprinderilor vieții în colectiv, la formarea personalității lor potrivit idealului nostru socialist.

Prin gama largă de activități pionierești, care corespund principalelor forme ale activității umane, cum sînt: jocul, învățarea, munca, delectarea estetică, creația tehnică și artistică, organizația de pionieri este capabilă să contribuie cu succes la educarea personalității moral-cetățenești a copiilor, să dezvolte la ei trăsături cerute de societatea noastră ca: spiritul de inițiativă și de răspundere, rezolvarea independentă a problemelor și spirit colectiv, patriotismul și conștiința solidarității umane. Aceasta și este explicația faptului că, în ultimul timp, pentru dezvoltarea căilor și mijloacelor de influențare, a creșterii eficienței educative a activității pionierești, ea constituie tot mai mult obiect al cercetării științifice. Este suficient să amintim, în această privință, cercetările ale căror prime rezultate au fost cuprinse în volumul *Activitatea pionierescă*, sub redacția Conf. dr. Ana Tucikov — Bogdan (Editura Politică, București, 1969, 303 p.)

Cadrele didactice și părinții sînt unanimi în recunoașterea efectelor educative ale activităților pionierești asupra copiilor. Nu încapă îndoiala că participarea copiilor la activitățile pionierești contribuie la lărgirea orizontului de preocupări a acestora, la dezvoltarea aptitudinilor și deprinderilor lor pozitive, la formarea personalității lor. Cea mai importantă contribuție a organizației pionierești pare a fi însă educația integrării sociale a copiilor. Activitatea în cadrul grupului pionieresc are, mai mult decît în grupul școlar, un rol formativ al spiritului colectiv. Gruparea copiilor după preferințele lor, după interesele pe care le manifestă, în diferite acțiuni pionierești, duce la crearea și stabilizarea unor relații de colaborare între membrii grupului, la formarea spiritului de grup și, apoi, la lărgirea lui, la scara detașamentului și a întregii mișcări pionierești.

Pentru a-și realiza scopul propus într-o măsură cît mai mare, pentru ca eficiența educativă a activităților pionierești să fie cît mai însemnată, este necesar, credem, să se aibă în vedere unele cerințe, dintre care semnalăm următoarele:

Pără îndoială, în primul rînd, este necesar ca elevii să aibă conștiința apartenenței lor la organizație, cu tot ce implică această conștiință. Dar aceasta nu este suficient. Copiii trebuie să aibă conștiința că organizația pionierească este organizația lor, dar nu în sensul în care școala este a lor. Numai în felul acesta se poate obține o participare integrală și nemijlocită a pionierilor la activitățile organizației. Se întîmplă uneori ca din lipsă de experiență a unor cadre didactice să nu se facă distincția lîmpede între stilul activității la clasă și cel din cadrul organizației pionierești, ceea ce face ca elevii să nu aibă sentimentul că organizația pionierească nu se identifică cu activitatea școlară. Unele activități pionierești, cum sînt concursurile sau competițiile cultural-artistice, continuă activitatea școlară și, de multe ori, în același spirit. Numirea profesorilor în funcția de comandanți de pionieri a dus în mod obiectiv la îmbunătățirea activității pionierești, la evitarea paralelismului organizație-școală. Pe de altă parte, dacă intervenția comandantului de detașament se exercită prea direct, aceasta poate avea ca rezultat nedorit diminuarea spiritului de inițiativă a pionierilor și slăbirea conștiinței că această organizație este a lor.

De aici decurge o altă cerință a bunei desfășurări a activității pionierești și anume, ca aceasta să nu constituie o prelungire a activității școlare în alt cadru. De aceea, este necesar să se pună mai mult accentul pe activitățile specific pionierești, pe activitatea în cercuri tehnice și artistice, pe excursii și activitatea sportivă, activități care diferă de cea școlară, deși pot completa cu mult succes educația dată de școală. Astfel, de pildă, participanții la un cerc de filateliste, prin activitatea lor, își completează cunoștințele de geografie, își dezvoltă aptitudinile artistice și, totodată, stabilesc relații sociale cu colegii lor care au aceleași preferințe și, prin corespondență, în vederea schimbului filatelitelor, și cu copiii din alte țări. Altă condiție este aceea ca activitatea organizațiilor pionierești să fie atractivă, să-i mobilizeze pe copii printr-o pornire spontană, nesilită, la acțiunile detașamentului sau ale grupului. Aceasta presupune găsirea celor mai variate forme de activitate, potrivit preferințelor copiilor, și înlăturarea formalismului și a șabloanelor. Aceste cerințe nu se pot realiza însă decît prin atragerea pionierilor la programarea propriei lor activități. Desigur, în primii ani, copiii sînt impresionați și de aspectele formale ale activității pionierești, dar, cu timpul, ele își pierd orice atracție. Or, numai prin participarea activă a pionierilor la programarea activității lor se poate încuraja de la început, și nu numai în cursul executării programului, inițiativa creatoare a copiilor, se poate întări conștiința responsabilității și se poate dezvolta spiritul de grup.

Însemnătatea educativă a activităților pionierești constă tocmai în acest fapt. Ele îi pregătesc pe copii pentru statornicirea relațiilor sociale corespunzătoare esenței societății noastre socialiste, prin dezvoltarea spiritului colectiv, a conștiinței solidarității și a comunității de aspirații, mai întîi cu copiii de aceeași vîrstă, apoi cu generațiile vîrstnice din propria lor națiune și, în sfîrșit, cu aceea ale forțelor înaintate ale întregii lumi. Ele dezvoltă în copii conștiința răspunderii față de propriile lor fapte și față de acțiunile grupului din care fac parte, pentru ca să ajungă treptat la conștiința răspunderii pentru înflorirea patriei lor și pentru soarta întregii umanității.

Prof. univ. Teodor BUGNARIU

DIALECTICA MOTIVAȚIEI IN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

A deseori, spre uimirea și mîhnirea profesorilor, elevii manifestă față de învățatură atitudine reprobabilă, care merg de la distragerea în timpul lecției, lipsă de interes, absență a oricărui efort, slab randament școlar pînă la dispreț față de carte și muncă în general. Ele nu se datoresc unei reduse capacități intelectuale a elevului, deficiențelor de organizare a procesului instructiv-educativ sau repercusiunilor unui mediu familial precar. Aceste manifestări își găsesc explicația într-un domeniu de determinări psihice nu îndeajuns explorat și analizat pe plan școlar, domeniu ce angajează integral însuși specificul naturii umane, și anume acela al motivației.

Caracteristic ființei umane e orientarea întregii activități în funcție de anumite motive formulate și însușite conștient. Ele pot fi trebuințe, dorințe, interese, sentimente, pasiuni, convingeri și principii morale care alcătuiesc motivația a tot ce întreprinde. General de nevoi obiective, întreg acest sistem motivațional, specific omeneș, se poate împlini numai dacă există o concordanță între năzuințele omului și condițiile sociale obiective.

Succesul școlar depinde de prezența unei constelații de motive clare, însoțite de acea stare de disponibilitate care polarizează convergent și unitar interese, dorințe, convingeri și scopuri corespunzător ierarhizate. În acest adevărat univers al motivației activității și participării elevului la procesul instructiv-educativ, intervenția profesorului e hotărîtoare. Mai înții, el trebuie să aibă o precisă reprezentare a motivelor care determină activitatea la învățatură a elevilor (aria, conținutul, natura și direcția lor; dinamica dezvoltării specifice, adică schimbarea structural-calitativă a tabloului de referință motivațional de la o perioadă de vîrstă la alta, implicii caracterul contradictoriu al motivelor și criteriul ierarhizării lor.) Apoi el are misiunea de a-i face conștienți de însemnătatea acestora, (a motivelor) astfel încît ele să devină o forță propulsivă și catalizatoare. Profesorul se găsește în fața unui însemnat și complex sistem motivațional al elevului angajat în procesul instructiv-educativ. Într-o primă etapă e motivația imediată, directă, de primă treaptă, caracteristică claselor I-IV și avînd ca dominante dorința de a fi școlar, de-a obține note bune, plăcerea de a învinge prin efort independent anumite greutăți, afecțiunea pentru profesor etc. Acestea îi urmează o altă motivație mai bogată și mai variată, cu diverse grade de ierarhizare, cuprinzînd și elemente de ordin social. Această trăsătură e caracteristică pentru clasele V-VIII, unde dorința de a dobîndi prețuirea profesorilor, părinților, colegilor, de a se situa pe locuri de frunte în colectivul școlar, sentimentul demnității de elev etc. devin factori hotărîtori. În fine,

pentru clasele IX-XII interesele de cunoaștere, dorința de succes, afirmare, prestigiu, necesitatea unei bune pregătiri profesionale, curiozitatea pentru problemele de viață, situația de viitor, sentimentul datoriei față de colectiv, școală, familie, societate, scopul dezvoltării personalității, conștiința necesității autoeducării etc. constituie conținutul motivației.

În promovarea și dezvoltarea motivelor sociale ale procesului instructiv-educativ un rol important îl au pe lingă școală: familia, organizațiile de pionieri și U.T.C., colectivul clasei.

Caracteristic pentru concepția lor progresistă, gînditorii materialisti francezi C.A. Helvetius (1715—1771) și D. Diderot (1713—1784) — exponenți de seamă ai „secolului luminilor” — au subliniat în mod deosebit funcția educativă a motivației, relevînd resorturile ei adînci și întinsa iradiere sufletească. Considerînd oamenii egali de la natură, necesoșind ponderea factorilor biologici și ereditari, Helvetius absolutizează, punînd dezvoltarea omului exclusiv pe seama mediului și educației, vîzînd în complexa înlăntuire a împrejurărilor („hazardul”) și în profundul proces motivațional al intereselor, dorințelor, pasiunilor, iubirii de glorie, emulației, cauzele diferențelor existente între oameni.

„Semîntele descoperirilor, înfățișate tuturor de hazard, sînt sterile dacă atenția nu le rodește. Raritatea atenției produce pe cea a genilor. Dar ce e de făcut pentru a determina oamenii să aibă atenție? Să se aprindă în ei pasiunile emulației, gloriei și adevărului. Forța inegală a acestor pasiuni este cea care trebuie considerată drept cauza marii inegalități a spiritelor lor”.

Diderot, deasemenea, a acordat o însemnătate deosebită procesului motivațional în formarea și dezvoltarea omului. „Pentru a dori și a gusta plăceri — arată Diderot — pentru a prevedea și evita durerile, e nevoie de sensibilitate fizică. Însă pentru a cunoaște și evita durerile, pentru a dori și gusta plăcerile, există întotdeauna un motiv care se reduce la altceva decît la sensibilitatea fizică, motiv care fiind principiu al gustului și al aversiunii în general, nu este temeiul nici unei aversiuni, nici unui gust particular”. Amîndoi au accentuat rolul motivelor sociale, de ordin superior, în perfecționarea educației (pregătirea profesională, pentru viața cetățenească, emulația etc.)

Învățămîntul nostru cunoaște o amplă acțiune de organizare științifică a orientării școlare și profesionale a elevilor. În școli se fac experimente valoroase. La licenț nr. 3 din Brașov, de exemplu, experimentele au reliefat valențele educative ale motivației sociale în orientarea profesională (vezi „Motivația social-politică în alegerea profesiunii”, prof. Neaga Constantin, „Colocii” Nr. 1/1969).

REFLECȚII DESPRE ÎNVĂȚAREA MATEMATICII

O teorie științifică, bine fundamentată și completă, asupra învățămîntului matematic a devenit acut necesară. Dar — mărturisesc cu îngrijorare — nu știu cine o va face; matematicienii sînt atît de concentrați asupra aspectelor strict matematice, încît atenția lor nu mai e disponibilă pentru cele psihologice, iar pedagogii, care nu au o experiență directă, nu ne pot furniza decît generalități.

Există o teorie a literaturii, care sistematizează și... didactizează. Nu există o teorie a fenomenului matematic. Mi s-ar părea mai potrivit invers: un comentariu care să umanizeze matematica; și lipsa comentariului literar care — cel puțin pe plan școlar și cel puțin în unele cazuri — usucă, dezumanizează actul viu al cititului de literatură.

Rousseau spunea: „Se face mare efort de a căuta cele mai bune metode pentru a preda cititul; un mijloc mai sigur decît toate acestea și care se uită mereu este dorința de a învăța. Dați copilului această dorință, pe urmă... orice metodă va fi bună”.

Generalizare. Înclocuiți cuvîntul cititul cu orice alt obiect de învățămînt, afirmația rămîne valabilă; înclocuiți-l cu matematica și ea devine esențială.

Paradoxul metodicii matematicii: esența gîndirii matematice e în concentrarea ei; metodica preconizează un abuz de explicații care diluează.

Concluzie: dă oricite explicații crezi că sînt necesare ca să stimuleze reacția; dar nu neglija procesul de cristalizare și cristallul însuși.

Valoarea științifică a unei teorii matematice nu e totdeauna concordantă cu valoarea ei educativă. Progresul științific înseamnă eucerirea unor metode generale și sigure, care apoi se învață — și se aplică rutinar. În disciplinele „primitive” — aritmetica, geometria elementară — nu există metode sigure. Soluția, aici se descoperă. Prin aceasta, ele sînt mai educative.

Dacă s-ar inventa o mașină de rezolvat probleme... introduci enunțul, apeși pe un buton, aștepti un minut în care auzi un huruit ușor, apoi apare pe o tăviță, frumos dactilografiată, soluția...

Ar fi frumos? Frumoasă ar fi invenția însăși. Dar ea ne-ar priva de una din cele mai subtile plăceri: aceea de a descoperi noi înșine soluția unei probleme, atractivă tocmai prin ceea ce ea are... problematic.

Și ni se pare că aceasta e singura acțiune pe care oamenii nu ar consimți bucuros s-o treacă asupra mașinilor.

Matematica dezvoltă gîndirea logică. E un adevăr, dar prea sărac. Matematica dezvoltă gîndirea creatoare, mai complexă și mai nuanțată decît gîndirea logică. Și mai pasionantă.

Se vorbește despre o specializare mai timpurie și mai accentuată. Ceea ce mi-a amintit cuvintele lui A. Revuz: „E regretabil să nu fii matematician; e la fel de regretabil să fii numai matematician”.

Euclid, Arhimede — două stiluri: sistematic și euristic; „Elementele” s-au născut din intenții didactice. Prefer lecția pe care, fără s-o fi vrut explicit, ne-a dat-o Arhimede.

Thales, Pitagora, Fermat — romantism. Euclid, Hilbert — clasicism. Vie efervescentă — rece grandoare. Mi se pare că pentru tineri e mai potrivit modul romantic.

Oare nu-i păcatul nostru dacă uneori în școală valorile clasice — din toate domeniile — epăvă un iz de plictiseală?

Sîntem obișnuiți să minuiim abstracții. Elev — o noțiune abstractă, simplificată. Copil — o realitate vie, complexă. Adesea privim elevul și uităm copilul.

Eugen RUSU

Cunoscînd complexul proces motivațional, profesorul poate interveni în mod eficient în cazurile nereductibile la alte determinări. Dăm cîteva exemple. Elevul N.S., clasa XI-a, îngrijorează profesorii și părinții prin slabe rezultate în muncă și sfîrșește prin a părăsi școala, declarînd că „nu e necesară”. Elevul D.F., clasa XII-a, manifestă abateri disciplinare mergînd pînă la atitudini negative față de profesori și școală. Elevul E.R. atrage atenția printr-o progresivă

indiferență față de învățatură și folosirea timpului pentru activități însemnate de compensare. Analiza unor asemenea cazuri, nereductibile la alte cauze (slabă capacitate intelectuală, deficiențe în organizarea procesului instructiv-educativ, mediu familial viciat etc.), au arătat că ele își aveau izvorul într-o slabă motivație a activității elevului respectiv.

Ion ORGHIDAN

PROFESIILE

LA SCARA

1/25.000

Am descoperit recent, cu o uimire de neofit, că o profesie foarte concret fizică, aceea de fierar-betonist, presupune—paradoxal! — o mare putere de abstractizare. Spre deosebire de sculptor, care în masa de piatră „vede” statuia — ajungând la ea prin eliminări succesive — fierarul-betonist „vede” în încrângătura de sîrme și profile de oțel — schematic scheletul metalic — viitoarele meandre și labirinturi de beton ale unei complicate construcții industriale.

Prilej pentru o primă întrebare: ce știm despre o profesie sau alta, chiar despre profesiile curente, cu care ne întîlnim diurn?

Se discută azi din ce în ce mai mult despre „profesiologie”, despre „definirea profesiunii”. Într-un asemenea context, directorul unui mare combinat chimic mi-a pus în față câteva pagini: definirea profesiei de secretară-dactilografă... „Să fim serioși” — mi-am zis. Există o meserie mai cunoscută, mai simplă, mai — iertat fie-mi cuvîntul! — banală? Și totuși, parcurgînd textul, mi-am dat seama că descopăr o profesie necunoscută, în care alături de termeni generali — punctualitate, acurateță, operativitate — apăreau noțiuni ca: intuiție, bun gust, atmosferă, ton, modestie, discreție etc. Din acel moment am privit cu alți ochi munca secretarelor din jur și am constatat că prea puține dintre ele cunosc exigențele proprii lor profesii.

Prilej pentru o a doua întrebare: există o nevoie reală de a codifica profesiile, de a le defini și explicita spre folosul celor ce le vor exercita?

Prin amabilitatea profesorului doctor Pius Brinzeu, rectorul Institutului de medicină din Timișoara, am în mînă o broșură de câteva zeci de pagini: „Jurămîntul lui Hippocrate”. Broșura cuprinde relatarea unei discuții la masa rotundă cu participarea a opt conlocutori — medici, specialiști în istoria medicinei, un filozof. Opt oameni, dintre care cel puțin cîțiva dețin o vastă informație din științe conexe, din psihologie și arte, analizează în profunzime fiecare frază a jurămîntului hipocratic dezvăluind *spiritul unei profesiuni*, exigențele ei, conduita morală și socială a celui chemat să ales să o practice.

Deci, o definire a profesiei e necesară chiar și pentru cei ce au optat, pentru cei ce se pregătesc s-o exercite. Dar pentru cei ce nu au optat încă, pentru adolescenții aflați în fața pragului hotărîtor al alegerii? Alegere pentru o viață.

Școala nu are și, probabil, nici nu trebuie să aibă, un curs de profesiologie. Și totuși, școala are o imensă obligație: să ajute, să îndrume să optimizeze orientarea profesională a elevilor.

Prilej pentru o a treia întrebare: ce știe un diriginte — în afară de noțiuni generale, sau foarte generale — despre profesia de programator al mașinilor electronice de calcul, despre meseria de operator chimist, sau sudor, sau arhitect, sau...?

De fapt, nici nu i-am putea cere să știe prea mult, pentru că un inventar al meseriilor practice azi pe glob înregistrează aproape 25.000! O asemenea cifră nu se poate explica decît prin explozia tehnologică din ultimele decenii care a dus la o neobișnuită diversificare a profesiilor tradiționale, la ramificarea unor meserii de bază, la apariția unor ocupații cu totul și cu totul noi. Dar chiar și profesia de *cosmonaut*, cea mai nouă și mai fascinantă ocupație umană, poate cobori în timp spre pilotul supersonic, spre „curierul de Sud” al lui Saint-Exupéry și, mai departe, spre Vlaicu și, de ce nu?, chiar în acea preistorie a profesiunii dominată de mașinile imaginate de Leonardo da Vinci sau de călătoriile fantastice — spre Lună și Soare — ale lui Cyrano de Bergerac. Aproape că nu există profesie, oricît de nouă și de specializată ar fi ea, care să nu-și poată revendica o tradiție, care să nu pornească dintr-o tulpină mai veche. Aidoma cuvîntelor din care, dintr-o rădăcină indo-europeană, au pătruns în mai multe limbi, proliferînd apoi, bogate familii lexicale.

Evident, noile profesii folosesc alte procedee, alte concepții tehnice ori științifice, ba chiar, alte materiale de lucru. Dar între Icar, Vlaicu și Gagarin există punți de legătură, ei reprezentînd, de la mitologie la realitate, de la dorința la materializare, eternul vis uman al zborului. Același este și cazul medicinei care, de la practicile sacerdotale, a ajuns azi la folosirea izotopilor radioactivi și a laserului dar își funda-

mentează în continuare codul său etic pe pilonii jurămîntului hipocratic, pe ideea de alinare a suferințelor, pe dorința de sănătate generală și perpetuă a speței umane. Medicina, ca și cosmonautica, are tradiții și sensuri generoase, mi se va răspunde. Dar, ce cod, ce definire se poate alcătui pentru profesia funcționarului de la ghișeu, a strungarului, a electricianului, a croitoresei și a altor altor meserii mai puțin cunoscute, dar nu mai puțin răspîndite și necesare societății? Întrucît, deși sînt aproape 25.000 de profesii azi pe glob, pe fiecare din noi ne interesează numai una, *alegem numai una*. Cum selectăm, cum alegem una din 25.000, cum ne oprim, cu minimum de riscuri și aproximații, la cea mai potrivită aptitudinilor, dorințelor, vocațiilor noastre? *A alege* înseamnă, în primul rînd, a *cunoaște*, a cunoaște trăsăturile esențiale și aria posibilităților fiecărei meserii spre care ne simțim atrași.

Prilej pentru o altă, ultimă întrebare: care nu se resimte, azi mai mult ca oricînd, necesitatea unui *dicționar al profesiilor*?

Un dicționar cu 25.000 de termeni! Ar fi prea mult, ar presupune o muncă de Sisif, iar rezultatul ar fi un inventar schematic și incomplet ca orice inventar și, pe deasupra, inefficient. Nu, nu de un dicționar exhaustiv, tehnic, avem nevoie!

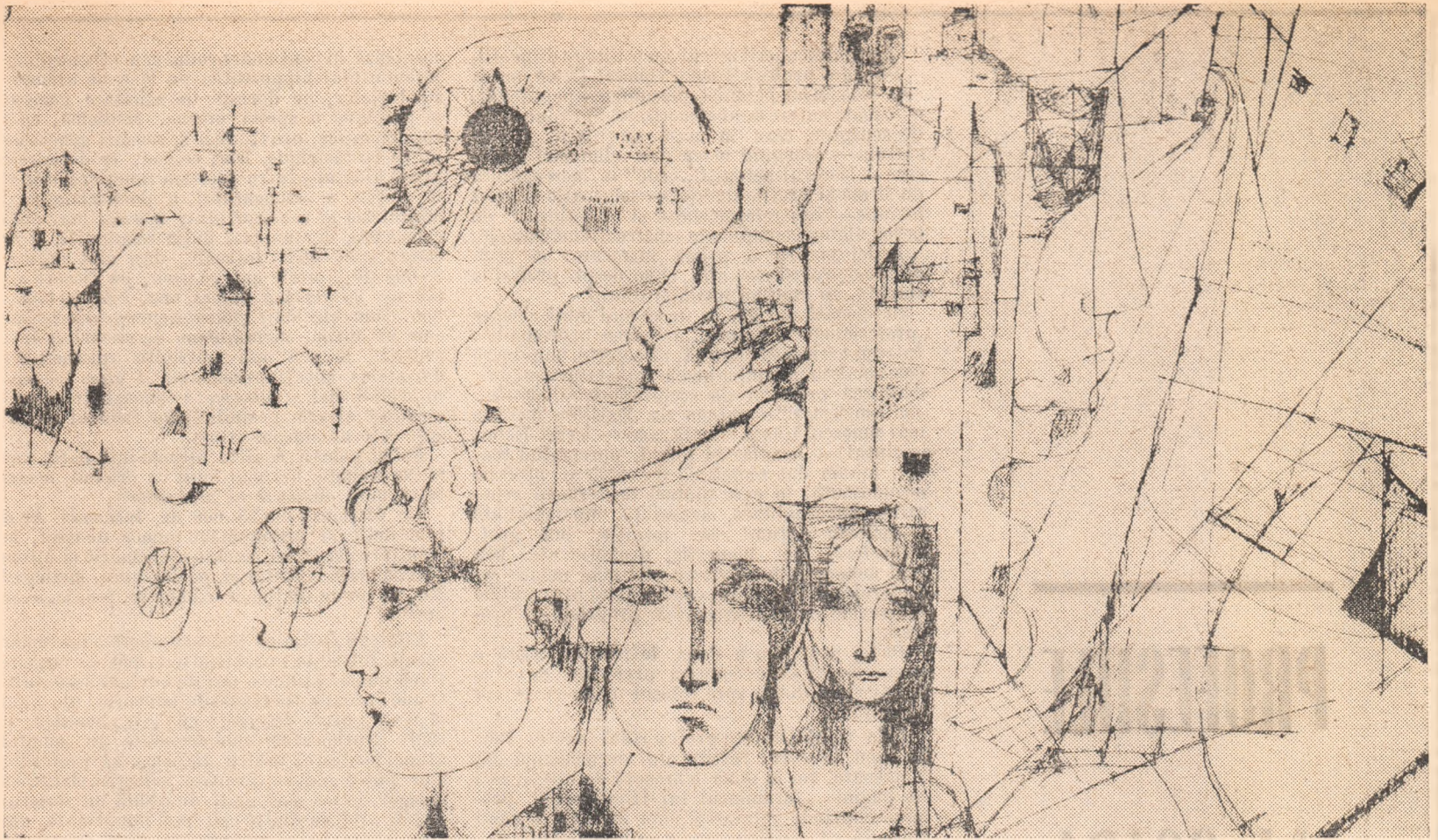
Filologii susțin că întreaga operă a lui Shakespeare folosește aproximativ 2.000 de cuvinte. Dacă numai în două mii de cuvinte s-au putut spune aproape toate marile adevăruri ale lumii și s-au putut descrie — cu cîte mînte! — toate sentimentele fundamentale ale omului, atunci modestul nostru dicționar al profesiilor s-ar putea reduce, printr-o selecție riguroasă, desigur, la nu mai mult de o sută de termeni. 100 de profesii dintre cele mai importante, dintre cele mai noi și mai necesare economiei naționale, dimpreună cu profesii tradiționale din care s-au ramificat, sub ofensiva tehnologică a ultimelor decenii, profesii și ocupații moderne.

Autorii unui astfel de dicționar? În primul rînd, pedagogi, istorici, sociologi, psihologi și, nu întîmplător, în ultimul rînd, tehnicieni. De ce? Pentru că nu trăsăturile tehnice ale profesiunii sînt cele mai importante, ci *definirea ei etico-socială*, sensurile sale în contextul general al creației materiale și spirituale, *aptitudinile și calitățile* ce se cer dezvoltate la cel ce a ales o meserie sau alta, *răspunderea morală și socială* pe care o incumbă opțiunea pentru fiecare din profesiile existente.

Bineînțeles că reușita unui asemenea dicționar depinde în mare măsură de concepția de ansamblu și de stilul redactării, întrucît nu e vorba nici de un dicționar propriu-zis și nici, de un manual științifico-pedagogic, ci de o carte, pur și simplu, *o carte despre frumusețea, importanța și responsabilitatea* celor mai răspîndite și necesare profesii ale epocii noastre. O carte adresată atît elevilor, cît și educatorilor, un ghid inteligent și subtil, un sfătuitor dibaci care să stîrnească nu numai interesul și pasiunea pentru o profesie sau alta, ci, mai ales, *să îndemne la reflecție lucidă, la gîndire profundă, serioasă, ca în fața unuia din cele mai hotărîtoare acte ale vieții*. O carte care să vechiculeze idei, să pună în circulație aforisme și gînduri ale unor oameni de seamă care au marcat, prin experiența și geniul sau talentul lor, pași importanți în evoluția unor profesii. O carte nu atît despre litera, cît, mai ales, despre *spiritul* profesiilor, despre focul sacru al pasiunii care poate transforma chiar și cea mai obișnuită meserie într-o veritabilă „brătară de aur” și poate ridica o viață obișnuită la puterea de simbol al dăruirii și al creației. O carte care să sublinieze *efortul, tenacitatea, ambiția de care are nevoie o adevărată reușită în oricare din ocupațiile omenești*.

Avem încă puține cărți valoroase destinate unui dialog competent cu adolescenții, avem încă și mai puține cărți bune, eficiente în dificilul proces al orientării profesionale. Toemai de aceea, un asemenea dicționar ar veni să umple un gol, găsindu-și o reală utilitate și o largă audiență în rîndurile tinerilor și ale educatorilor. Pentru că ne aflăm într-o epocă în care opțiunea profesională se află în fața raportului de 1 la 25.000! E adevărat, unii profesiologi susțin că profesiile... vor dispărea în viitor, fiind înlocuite de funcții. Dar pînă atunci...

Paul DIACONESCU

Desen de OCTAV GRIGORESCU

TRADIȚIA PROFESIEI ÎN FAMILIE

Harta economică a țării își schimbă mereu înfățișarea. Ceea ce ieri nu era decât un nume de localitate este azi un obiectiv industrial de importanță națională. Vechile centre industriale și-au pierdut de mult dimensiunile anterioare în cadrul noilor amplasări. Tehnica nouă se încetățenește în noile așezări, făcând casă bună cu oamenii harnici ai locurilor. În asemenea condiții, este firesc să se înmulțească numărul profesiilor, unele avându-și originea în vechile meserii, altele fiind cu totul noi.

Cizmarii, tâmplarii, lăcătușii, sondorii, turnătorii, mecanicii au istoria propriei lor profesii. Dar, de pildă, tâmplarul de mobilă, astăzi, lucrează cu „flexul” (mașină electrică de lustruit) și are un vocabular tehnic pe care înaintașul său nici nu-l bănuia. Chimia complexă (poliesteri), folosită în industria mobilei, era înainte doar o preocupare de laborator, pentru chimiști. Cum exercitarea unei profesii astăzi, cel puțin în industrie, nu e posibilă fără o prealabilă pregătire tehnică teoretică și practică, s-au creat școlile profesionale. Ele sînt în număr de 426, și elevii care le frecventează (220 000, în anul școlar 1967-68) se pot califica la alegere în una din cele 232 meserii cît cuprinde nomenclatorul actual.

Înțelegîndu-se poate greșit, sau neînțelegîndu-se fenomenul normal al restructurării diferitelor meserii, al dispariției unora și al apariției altora, în multe familii, generația tînără fuge de meseria părinților. Aceștia din urmă au sentimentul că profesia lor e depreciată și cred că rentabilitatea sau nerentabilitatea unei meserii depinde de locul pe care îl ocupă pe scara profesiilor, și nu de gradul de calificare a celui care o practică. Copiii sînt orientați de multe ori spre școli sau spre profesii pentru care nu au aptitudini și pe care îndrumătorii lor din familie nu le cunosc. Și sînt astfel expuși insuccesului încă de la prima probă.

Aspirația spre treptele superioare ale învățămîntului este legitimă. În țara noastră, prin gratuitatea învățămîntului și prin condițiile materiale create, orice tînăr are deschisă calea școlii pînă la cele mai înalte trepte ale ei. Dar fiecare treaptă cere o anumită pregătire și mai ales aptitudini. A-l împinge pe copil spre un succes sigur și, apoi, neavînd încotro, a-l îndruma spre școala profesională ca spre o cenușăreasă înseamnă a deprecia

de la început, în ochii săi, profesia spre care este călăuzit.

Tînărul tinde mereu spre ceea ce este nou, spre o profesie nouă, spre o nouă treaptă a școlii. Această aspirație firească poate fi încurajată și prin cultivarea și consolidarea unor tradiții ale profesiilor în cadrul familiei. Aceste tradiții pot avea o influență educativă din cele mai importante pentru tînărul care aspiră la o meserie. În acest context, orientarea profesională, cum i se spune în pedagogie, ar fi asigurată de familie în cunoștință de cauză, iar prestigiul calificării și al înaltei calificări poate fi demonstrat concret și ca urmare și rentabilitatea profesiei. Funcția socială a profesiei ar căpăta adevăratele dimensiuni în fața tînărului, prestigiul și autoritatea părintească impunîndu-se în mod natural. Într-un asemenea climat tînărul va trebui să lupte pentru a-și cîștiga locul alături de venerabilii profesioniști ai familiei.

Socotim că merită să fie subliniate cel puțin două aspecte ale formării unor asemenea tradiții. Primul se referă la formarea unei generații de profesioniști care să ducă faima bătrînilor mai departe, cu mijloacele tehnicii moderne. Locomotivele cu abur nu mai pot constitui o atracție. În schimb, locomotivele Diesel și Diesel electrice, da. Familiile care au dat mecanici de motoare, sau mecanici de locomotive, sau orice altă specialitate de mecanici, pot găsi o continuare a tradițiilor lor profesionale prin îndrumarea tinerilor spre această profesie. Un proces asemănător poate avea loc în toate celelalte profesii. Metalurgistii, minierii, sticlarii, țesătorii etc. nu mai folosesc aceleași mijloace tehnice ca cei de acum 30 de ani. S-au schimbat condițiile, s-a schimbat tehnica, s-au schimbat procesele tehnologice, au apărut noi materii prime. Munca și-a păstrat însă esența. Dar pe măsură ce producția se modernizează, munca se intelectualizează. Ponderea forței fizice scade, lăsînd locul inteligenței. S-ar părea că sudorul specializat în sudură electrică automată nu are nici o legătură cu nituitorul de ieri. Tradițiile constructorilor de nave sînt duse mai departe de noile generații care au îmbrățișat meserii noi și și dau viață marilor vase românești ce vor străbate mările și oceanele.

A reînvia în familie tradițiile profesiei, a tinde ca profesia să fie continuată la nivelul tehnicii contemporane de către tînăra generație, este o datorie părintească din cele mai nobile. În același timp, îmbrățișarea de către tineri a profesiei părinților face ca legătura sufletească cu vîrstnicii să capete baze noi. Contradițiile nu sînt excluse, dar după ce explozia s-a consumat, tînărul și bătrînul se întîlnesc din nou, primul cu experiența, celălalt cu setea neostoită a noului, în împlinirea aceleiași scop. Nu puține sînt cazurile cînd tradițiile profesiei sînt transmise din tată în fiu, asemenea familii impunîndu-se stimei unanime. Tinerii ucenici sînt recunoscuți în aceste cazuri după numele bătrînilor.

Un alt aspect al formării tradițiilor în familie este cel al cultivării nu neapărat a profesiei celor bătrîni, a unor profesii care poate au dispărut sau sînt pe cale de dispariție, cît a spiritului care a însuflețit pe bătrîni profesioniști. Pînă nu de mult sticlarii își dădeau o parte din propria lor viață formelor asticlei. Astăzi, sticla nu se mai umflă cu plămîinii. Instrumente moderne, de mare precizie, înlocuiesc acum munca migăloasă, înceată și grea a gravurului de altă dată. Munca lui este însă continuată de mînuitorii pantografelor. Un fiu de miner poate atinge cele mai înalte trepte ale calificării, poate să devină inginer (nu neapărat inginer miner) în orice altă specialitate. Dar arta de a pipăi cărbunele, de a tresări la atingerea lui se transmite prin educație, prin cultivarea aceluși spirit de care vorbeam mai sus. Inginerul chimist de astăzi se va simți continuatorul minerului de ieri, dacă se trage dintr-o familie de mineri, și va descoperi singur filonul care îl leagă de meseria bătrînului, și care se găsește conservat perfect numai în tradițiile profesiei din familie.

Educarea tinerii generații de către familie în respectul față de profesia celor vîrstnici, cultivarea mîndriei de a continua o tradiție constituie un factor de prim ordin în împlinirea personalității tînărului, în formarea unei autentice conștiințe profesionale și în integrarea lui socială. Această, în același timp, și una din premisele progresului tehnic.

Prof. Aurel VIȚU
cercetător științific principal la
Institutul de științe pedagogice

CULTURA DE SPECIALITATE ȘI CULTURA PEDAGOGICĂ

Deși recunoaștem că „experiența ne învață” (experiența docet), maximă de venerabilă vechime și o repetăm destul de des, în realitate, învățăm foarte puțin din experiență; incomparabil mai puțin decât ar trebui. De cele mai multe ori, nu reținem învățămintele ei, iar dacă le reținem, nu le aplicăm. S-ar putea ilustra cu numeroase exemple această situație. Unul din ele este supraîncărcarea la învățatură a elevilor, de care s-a vorbit atâtea.

Cînd vrei să combați un rău — și toată lumea este de acord că, de exemplu, supraîncărcarea reprezintă un rău îngrijorător — trebuie să fii pregătit pentru a o face.

În primul rînd, este necesar ca toți cei ce învățăm pe alții, cei ce avem greaua răspundere a instruirii și educării tinerilor, să găsim răgazul pentru a ne revizui din cînd în cînd cunoștințele pedagogice dobîndite în anii studenției, pentru a verifica dacă ele mai pot face față problemelor apărute între timp; spre a le întregi, la nevoie, cu ideile noi și fecunde, ivite în gândirea pedagogică. Este necesară o astfel de revizuire și întregire, fiindcă pregătirea profesorului pentru munca sa dificilă și plină de răspundere, — așa spune mai mult — pentru misiunea sa, nu se reduce la stăpînirea cunoștințelor de specialitate; ci ea mai presupune, ca o necesitate tot așa de vitală, echiparea sa intelectuală cu ideile noi, proaspete, înviorătoare din știința pedagogiei, care, ca orice știință, nu stă pe loc. Oricît de încet s-ar produce înnoirile în raza preocupărilor ei, pedagogia nu este totuși, cum greșit o cred unii, o zonă a apelor stătute, un domeniu închis, unde s-ar fi spus tot ce era de spus; o disciplină definitiv rotunjită.

În pedagogie s-au produs schimbări excepțional de însemnate în ultima vreme, de care e neapărată

nevoie să luăm cunoștință. Nu ne putem, în nici un caz, mîrgini la ceea ce am aflat în anii studenției. Să recunoaștem însă deschis: mulți dintre noi ne rezumăm la ceea ce am aflat în sălile de curs, minimalizînd astfel însemnătatea culturii pedagogice, care indiscutabil stă, ca însemnătate, pe aceeași treaptă cu cea de specialitate. Chiar dacă n-ar fi decît necesitatea de a gîndi din nou, în alt spirit și alte orizonturi, metode și principii de mult consacrate, încă e destul pentru a înțelege că ne revine obligația de a nu îngădui să ajungem sclavi ai rutinei. Gîndirea pedagogică, întrucît e gîndire, este vie, inventivă, deschisă înnoirilor. S-au produs în cuprinsul ei o seamă de inițiative, o serie de schimbări de perspectivă, de idei îndrăznețe, de care trebuie să ia cunoștință nu numai specialistul în ale pedagogiei, ci orice educator în contact direct cu viața tineretului. Nu putem intra în amănunte, aici; vrem numai să semnalăm unele din acestea, care ni se par mai semnificative.

Astfel, folosirea metodelor matematice și cibernetice în cercetările pedagogice, asupra cărora s-au scris lucruri de evident interes, deschide perspective noi în înțelegerea fenomenului educativ; iar programarea cibernetică, de care se discută asiduu în ultimul timp, fără a fi o noutate radicală, reprezintă un efort serios și sistematic în direcția instrumentării tehnice a procesului de învățămînt, a modelării și a desăvîrșirii unor tendințe mai vechi.

Cîți dintre noi au luat cunoștință de aceste preocupări, care nu cred că privesc numai pe pedagogii de profesie? Fîrtește, profesorii de alte discipline decît pedagogia nu au timpul și nici informația necesară pentru a urmări de aproape controversele, discuțiile, experiențele din sfera proprie a științei pedagogice. Destule sînt problemele și înnoirile apărute în specialita-

tea fiecăruia. Dar de cuceririle cele mai însemnate ale cercetării pedagogice, nu se pot lipsi; în măsura în care au în mîna lor formarea generațiilor noi. Iar aceasta, nu, este o muncă ce se poate improviza.

Cîți au luat cunoștință de noua disciplină, atît de însemnată pentru toți prin implicațiile practice, numită *Docimologia* sau *știința examinării*, inițiată de psihologul francez Henri Piéron, despre ale cărei probleme, principii și numeroase întrebări informează amplu și metodic profesorul ieșan Vasile Pavelcu? Care profesor poate afirma că nu-l interesează felul cum s-ar putea reduce subiectivitatea examenatorilor; cum se poate ajunge la o apreciere obiectivă a cunoștințelor elevilor; la evitarea erorilor de notare și de promoție; la înlăturarea deficiențelor din examinarea tradițională, de atîtea ori cauză a surmenajului sau a învățării mecanice, a discrepanței dintre școală și viață? Se mai pot ignora oare, în continuare, factorii variabilității în notare, interacțiunea acestora, climatul psihologic specific unui examen? Cum putem, ca examinatori, învinge egocentrismul?

Iată atîtea probleme de actualitate ce nu pot fi ocolite. Despre ele ne-ar putea spune multe lucruri interesante noua disciplină, dacă am avea, dacă ne-am face răgazul de a-i cerceta răspunsurile, soluțiile, sugestiile.

Orizontul educatorului ar fi mult mai vast dacă el și-ar întregi cultura cu informațiile atît de necesare din disciplinele auxiliare ale pedagogiei. Mă gîndesc, în primul rînd, la disciplina psihologiei copilului. O lucrare sistematică și valoroasă, printre cele apărute în anii din urmă în acest domeniu, este cartea prof. Ursula Schiopu „Psihologia copilului”. Numai o cunoaștere adîncită cit mai completă cu putință, a materialului uman, creează condițiile proprii unei înri-

urii pozitive în munca noastră educativă, ne ajută să evităm erorile.

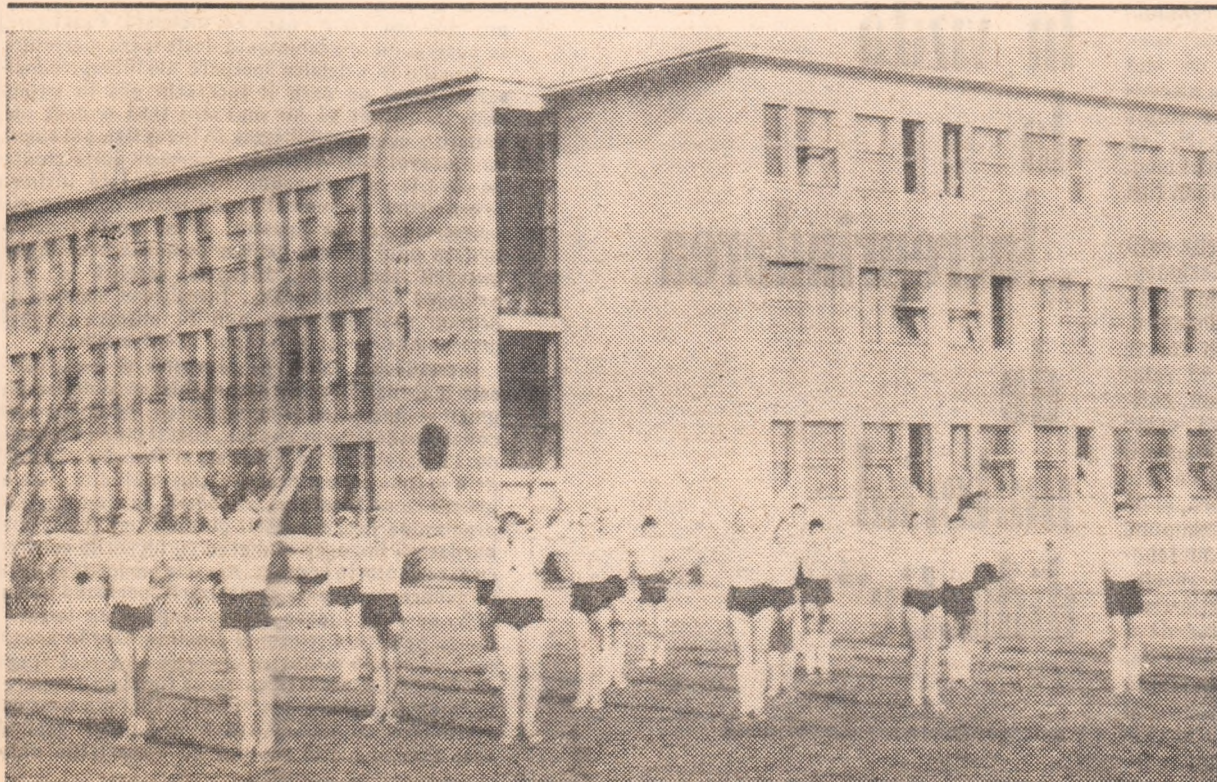
Nu am mai face, ca educatori, greșeala de a cere elevilor cunoștințe peste ceea ce îngăduie capacitatea și timpul lor de studiu. Nu am mai comite enorma eroare de a crede că materia pe care o predăm este singura însemnată, că celelalte discipline nu merită, la rîndul lor, o anumită considerație. Fiindcă această mentalitate *egocentristă* este una din cauzele ce duc la supraîncărcarea care sleiește în mod așa de primejdios puterile intelectuale ale tinerilor) atît în școlile secundare cît și în cele superioare.

Nu putem arunca vina numai pe programa analitică, ca intenția de a ne declina răspunderea ce ne revine. Programa analitică a unei discipline de învățămînt nu e dogmă inatacabilă. Este întocmită de oameni și ea trebuie interpretată în chip rațional, iar nicidecum umflată în chip absurd pentru a ne da importanță, așa cum procedeză unii. Adevărat, cantitatea de cunoștințe noi a sporit aproape la fiecare obiect în proporții apreciabile; și asta numai în cîteva decenii. Scopul școlii nu este însă acela de a „dopa” intelectul tinerilor, sau de a le pune la încercare memoria și a-i aduce în situația de a se încovoia sub greutatea cantității de cunoștințe care devin inasimilabile. Școala are alt rost decît acela de a transforma pe tînar într-o „mașină de învățat”. Un rost mai înalt, care se pierde adesea din vedere de către unii dintre noi.

Dacă este adevărat că „mulți dintre slujitorii catedrei intuiesc corect exigențele pedagogiei contemporane, iar imperativele acesteia fecundeză de pe acum practica școlară...”, cum o afirmă directorul Institutului de științe pedagogice, George Văideanu, în articolul *Pedagogia în perspectiva modernizării învățămîntului* (Știința — 5.V.1969), nu toți cunosc, cum s-ar cere, exigențele sporite ale acesteia. Iar dacă le cunosc, nu toți le fructifică în activitatea lor la catedră. Altfel spus: nu toți au cultura pedagogică necesară, pe care am adus-o în discuție aici. Fără această cultură însă, nu vom putea face față cerințelor legate de modernizarea învățămîntului, problemă vastă, de complexitate extremă, dezbătută azi în toată lumea. Ea este gîndită și la noi cu seriozitate și în spirit de răspundere, fără grabă, „în cadrul unui program cuprinzător, prospectiv și realist.”

Modernizarea învățămîntului, concepută „ca act de înnoire a structurilor, a conținutului, a tehnicilor didactice sau docimologice și, inevitabil, a formației tuturor categoriilor de educatori, rămîne a fi înfăptuită de acum înainte cu mai multă eficiență și chibzuință”. Realizarea ei, menită a ne da „un învățămînt modern, capabil să valorifice integral disponibilitățile spirituale ale tineretului”, ca a oricărei probleme mari, nu se va putea îndeplini, firește, cît ai bate din palme; și e un semn bun că graba și superficialitatea sînt din capul locului respinse. Pentru a obține acest învățămînt modern, dorit de toată lumea, avem datoria — impusă de misiunea noastră — de a ne întregi nu numai cultura de specialitate, ci, în strînsă corolație cu aceasta, și cultura pedagogică.

Nicolae TATU

Liceul Nr. 36
din Drumul Sării, București

NOI ȘI ELEVII NOȘTRI

Am citit chiar în paginile acestei reviste relatări despre unele investigații făcute — pe fondul relației profesor-elevi — în legătură cu părerea școlărilor despre educatorii lor. Utilitatea cunoașterii acestor opinii este de necontestat atât pentru studiile întreprinse în cadrul cercetărilor pedagogice, cât și pentru activitatea proprie — zisă la catedră.

Înainte de a arăta câteva din constatările și concluziile mele în această problemă, aş vrea să subliniez cât de important este să reflectăm, înainte de a începe discuția cu elevii, asupra modalității prin care obținem de la ei întregul material. Căci dacă putem întreprinde cu relativă ușurință anchete pe teme ca „organizarea timpului liber“, „cum învăț“, „lectura extrașcolară“, chiar „prietenul meu“, „idealul de viață“ etc., apoi nu-i deloc ușor (gândindu-ne la riscurile pe plan educativ) să cerem aprecieri asupra cadrelor didactice și a părinților. Ca urmare, personal, am fost întotdeauna foarte circumspectă în astfel de cercetări, căutând pe cât posibil să nu-i transform pe copii în judecători ai propriilor educatori. Am căutat de fiecare dată să aflăm părerea lor pe căi mai ocolite, indirecte. Bunăoară, într-o recentă anchetă pe această temă am început cu o întrebare asupra obiectului preferat, cerind și motivarea preferințelor. Urmăream să determin, pe baza declarațiilor obținute, dependența opțiunii de muncă profesorului și de calitățile lui. În continuare am formulat întrebări care cereau răspunsuri de pe poziția „dacă eu aș fi profesor“ care, în cercetările mele, s-au dovedit mai puțin riscante pentru acțiunea educativă.

Știm cu toții cât subiectivism pot cuprinde răspunsurile la o anchetă, mai ales când ea se face în rîndul adolescenților, amatori de de teribilisme, de originalitate și de non-conformism. Dar dincolo de acestea, răspunsurile pe care le-am obținut conțin foarte mult adevăr, ele întilnindu-se în câteva puncte, după părerea mea, esențiale pentru determinarea personalității unui bun profesor. Orizontul cultural vast, capacitatea de a realiza lecții interesante, atitudinea caldă, înțelegătoare, obiectivitatea — sînt calități care revin cu insistență în răspunsurile elevilor (și nu numai în cele obținute în cursul anchetei mele, ci în orice anchetă ce se face pe această temă). Ele constituie în adevăr principalele trăsături pozitive ale dascălului ideal. Tabloul aspectelor negative este schițat în tonuri tari, nete: „să nu gîndească despre mine că sînt profesor numai fiindcă n-am putut face altceva în viață...“, „...că intru la oră ca la o slujbă oarecare, pentru salariu, fără pasiune...“, „că puțin îmi pasă dacă lor le place obiectul meu, dacă învață sau nu...“, „că am uitat că am fost și eu elev...“ etc.

Elevii au văzut cu multă justete marile calități prin care educatorul le cîștigă adeziunea. După părerea mea aceste calități conțin implicit o mulțime de însușiri didactico-pedagogice, mai puțin evidente pentru școlari, dar foarte importante pentru conținutul afectiv al relațiilor profesorului cu aceștia. De exemplu, calitatea din capul seriei: „orizont cultural vast“ presupune o explorare a unor variate domenii ale cunoașterii, capacitatea de a vedea ce este esențial în faptele de viață sau de cultură, și de a insera aceste date într-un sistem. Presupune uimitorul proces intelectual de a desface un fenomen în elementele componente, de a-l recompu și situa în interrelațiile sale spațio-temporale. Presupune, așadar, capacitatea de a crea o viziune exactă despre om și univers.

Sigur că celelalte trăsături înscrise în tabla ideală de însușiri ale unui profesor — și punctul de vedere al elevului e identic — cu punctul de vedere obiectiv — sînt sub-

sumate acesteia dinții. Mijlocul principal prin care profesorul își manifestă aceste însușiri este mijlocul principal prin care el comunică cu clasa. Și acest mijloc este lecția.

Care lecție este, din punctul de vedere al elevilor, „interesantă“? Aceea în care profesorul cu „orizontul cultural vast“ realizează sinteze largi și analogii între variatele domenii de cunoștințe și are „o atitudine caldă“, „înțelegătoare“ — cu alte cuvinte, angajează intelectul ca și afectul elevilor. Sau, ea să întrebunțăm o formulare mai sintetică, „interesantă“ e lecția în care profesorul umanizează predarea. O lecție bună stîrnește dorința de participare a elevilor la dezbaterile problemelor ei (cu argumente, exemple și opinii personale sau cu întrebări și nedumeriri) — ceea ce, bineînțeles, contribuie la realizarea caracterului formativ al procesului de învățămînt.

O însușire esențială care dă o vie coloratură afectivă relației respective este obiectivitatea profesorului în aprecierea randamentului dat de elev, adică *nota* — prilej de bucurii și de caldă înțelegere între membrii colectivului clasei, între ei și cadrele didactice, dar și de nemulțumiri și conflicte. Credem că este întru totul justificată o mai atentă analiză a felului cum ne orientăm în acordarea ei. Cum rezolvăm momentele de impas: îngăduință incurajatoare sau severă obiectivitate, înțelegerea stării speciale a elevului sau notă corespunzătoare pregătirii lui, aprecierea pregătirii integrale sau a celei „la zi“, luarea în considerare numai a cunoștințelor sau și a aptitudinilor? Dar grija specială la acordarea primei note din anul școlar — sau chiar dintr-un trimestru — care parcă trage după sine pe celelalte, mereu la fel de mari sau de mici ca și ea? Și grija de a explica elevilor cauza unui eșec sau a unui succes, de a-i stimula, de a le crea motivații superioare pentru auto-emulație? Știm să desprindem pentru

In vizită
la
„Întreprinderea
de
material
didactic“

noi — ca apoi s-o facem clară și elevilor — granița subtilă, greu sesizabilă, între obișnuința de a învăța pentru năla și cea pentru o reală bună pregătire?

În problematica variată, complexă, a relației profesor-elevi există încă multe aspecte a căror insuficiență elaborare teoretică și rezolvare practică este evidentă. Mă gîndesc, de pildă, la sensul și limitele individualizării muncii instructiv-educative, la raportul elev-colectiv și la puternica influențare a acestui raport de atitudinea profesorului în timpul lecției, la specificul activității în colectivele mixtesau în clase separate de fete și de băieți, în clase omogene sau vădit diferențiate, în clase cu efectiv redus sau suprapopulate. Ne referim apoi la tipologia autorității profesorilor care determină sisteme de relații și modele de conduită diferite, la raportul dintre stilul personal de muncă și unitatea de vedere, de acțiuni educative a colectivului didactic al școlii.

Probabil, s-ar putea considera că nu este vorba de fapte esențiale, ci de amănunte lipsite de importanță. În procesul educativ însă, asemenea „amănunte“ determină o anumită atmosferă, un anumit rezultat în evoluția colectivului de elevi și în relațiile lor cu profesorii. Deci sînt, toate, importante. Prezența unui suplînitor, spre exemplu, poate să declanșeze reacții puternice din partea elevilor, influențînd atitudinea lor față de învățătură și față de ceilalți profesori. La fel, prezența într-o clasă a copilului unuia dintre profesori este situații complicate nu provoacă!

Pe fondul acestor fapte, care reprezintă însăși viața școlii noastre, se desprinde o idee cu semnificații deosebite: „Noi și elevii noștri“ sîntem, în primul rînd noi, profesorii, la lecție, sînt elevii la lecții. Înțelegînd astfel raportul dintre noi și elevi, ne vom convinge și de netemeinicia unei atitudini cu suficiență circulație în lumea școlii: absolvirea profesorului de preocupările educative, care sînt lăsate exclusiv pe seama dirigintelui. Și poate vom renunța și la acel reproș, injust, formulat cînd și cînd în cancelarie, către dirigintă: „elevii dumitale au fost nedisciplinați azi la lecția mea“. Injust, fiindcă elevii sînt tot atât de ai noștri cît și lecția.

Luminița GHIVIRIGĂ

Șef de sector la Institutul de științe pedagogice

Mă aflam în sectorul plastic al „Întreprinderii de material didactic“, din București. În jurul meu, macro și microcosmosul, erau create din nou. Sistemul nostru planetar, cu soarele în centru, putea fi ușor ridicat de mîna unei fete dintr-a noua. Iar secțiunea unei celule vegetale, era aproape cît o roată de bicicletă. Exactitatea se păstra, nu era schimbată decît scara mărimilor.

Trecînd în celelalte sectoare ale întreprinderii, sentimentul pe care îl încercam era în primul rînd de regret că nu mai sînt încă o dată elev pentru a avea posibilitatea să învăț fizică și chimia cu ajutorul aparatelor de laborator perfecționate pe care le vedeam acum. Aveam în față ultimele prototipuri de materiale didactice cu care sînt înzestrate școlile noastre. M-am oprit îndelung în fața unui aparat pentru demonstrarea legilor mișcării accelerate, invenție recentă a unui profesor din Timișoara. Însotitorul meu a dat drumul roților care pun în mișcare pirghiile instrumentului și a început să-mi explice...

Într-adevăr! Gîndirea teoretică și creativă — cele mai înalte forme de organizare a intelectului uman — încep, ca și cunoașterea, de la lucrurile concrete, care se pot vedea, auzi și pipăi. Ridicarea de la particular la general, și însușirea realului prin prisma cunoștințelor astfel dobîndite, este un proces ce nu încetează niciodată. În tinerețe însă, predomină faza formării gîndirii teoretice, bombardată și îmbogățită mereu cu lucrurile concrete cu care venim în contact. Această perioadă coincide în genere cu aceea a școlarizării, perioadă în care află, cu surprindere cît de largă și de bogată e lumea pe care o știm mai dinainte. Dar în această fază noțiunile teoretice cîștigate sînt încă fragile și nesigure, e necesar ca ele să fie mereu repetate la izvorul care le-a dat naștere. Una din metodele statornice de îmbogățire a noțiunilor generale este tocmai lucrul școlilor cu materialele didac-

În fiecare școală și mai în fiecare clasă există câțiva elevi cu note slabe la învățatură. În căutarea unor soluții pentru îmbunătățirea acestei situații, mulți părinți se opresc la metode nepedagogice, între care bătaia mai este socotită din păcate, „ruptă din rai” (și nu numai ea; din acest „arsenal” fac parte și alte măsuri nepedagogice; li se interzice copiilor să iasă din casă, să vizioneze filme, spectacole, sau, ceea ce e mai grav sînt lipsiți de hrană etc.)

Sănătatea precară, cauză a multor eșecuri școlare

Majoritatea elevilor din această categorie sînt mai mult victime decît vinovați. Copiii sînt, în general, firi dinamice, active. Dacă ne-am strădui să cunoaștem cauzele adevărate ale insuccesului lor la învățatură, am găsi de cele mai multe ori motive obiective, între care, mai ales, starea precară a sănătății. Unii elevi au anzul sau vederea slăbite, din care cauză înțeleg mai greu lecțiile ce se predau (întregul învățămînt este vizual și auditiv). Din acest punct de vedere, pe bună dreptate reamărea A. Binet, încă la începutul secolului nostru, că ceea ce le lipsește unor elevi „leneși” nu sînt pedepsele, „ci o pereche bună de ochelari”. („Idei noi despre copii”, în românește de I.G. Marinescu pag. 79).

Statisticile ne arată că deficiențele de vedere la copii se măresc o dată cu vîrsta, școala fiind într-un fel răspunzătoare de un însemnat procent din ele prin modul defectuos în care este asigurat procesul de învățămînt în unele clase. Iată, deci, că învățătorii și profesorii trebuie să privească cu toată seriozitatea problema dispunerii elevilor în bănci, așezarea tablei și a materialului didactic față de sursa de lumină, curățenia geamurilor și a pereților etc.

În legătură cu anzul, o mare importanță o are vocea învățătorului și profesorului. Vocea stridentă, țipată obosește elevii, iar cea prea înecată nu este auzită de unii dintre ei.

Încă în 1930, dr. Gh. Banu, în lucrarea sa „Sănătatea poporului român”, atrăgea atenția asupra numărului mare de elevi cu deficiențe și tulburări fiziologice. Dintr-un efectiv de 2000 de elevi cercetați de el, 11,1% aveau vegetații adenoidale, 12% vederea slabă și 9,5% prezentau tulburări de auz.

Este necesar ca o asemenea cercetare să se facă periodic, deoarece măsurarea acuității vizuale și auditive, a sensibilității tactile și mușchulare făcută sistematic și regulat asupra tuturor copiilor ar releva din timp deficiențele care, în mare măsură, se pot corecta, prevenindu-se astfel nenumerate infirmități,

țice. Acestea ilustrează vizual și concret unele cunoștințe teoretice, sau refac drumul de la particular la general pe care l-a parcurs, de exemplu, legea lui Ohm: din această confruntare gîndirea elevilor iese întotdeauna mai sigură și mai propice unor noi urcușuri. Iată, așadar, valoarea științifică și pedagogică a materialelor didactice. În acest context, înzestrarea școlilor cu un echipament didactic adecvat, cantitativ și calitativ, capătă o importanță deosebită pentru buna desfășurare a procesului de învățămînt.

Dar care sînt forțele care concură la realizarea unui bun material didactic? Corespund aceste produse exigentelor actuale ale învățămîntului românesc? Dialogul școală-întreprindere (adică beneficiar și realizator), este eficient și edificator? Iată întrebări la care am căutat răspunsul vizitînd diverse secții ale întreprinderii amintite, cît și unele școli din capitală.

„Întreprinderea pentru material didactic” primește comenzi din partea Ministerului Învățămîntului, comenzi care reprezintă o sintetizare a necesităților școlilor din țară. La rîndul ei, unitatea realizatoare face propuneri privind ameliorarea și suplimentarea unor produse. Deși după o întîrziere nejustificată, întreprinderea de mai sus are acum birouri de creație proprii și specialiști în fizică, biologie, chimie, botanică. Aici se desfășoară nu numai o muncă de executare a unor produse, ci și o activitate științifică. Rezultatele pozitive au apărut imediat. Materialele fabricate corespund tot mai mult nevoilor reale ale muncii didactice din școli și încep să țină seama de noile descoperiri științifice în anumite domenii. Se observă astfel o orientare a producției către unele aspecte ale fizicii atomice, biologiei subcelulare, domenii care au început să fie incluse în

CAUZE ALE INSUCESULUI ȘCOLAR

În literatura de specialitate sînt descrise cazuri ale unor elevi care, la un moment dat, nu mai făceau față sarcinilor școlare. În urma unui examen medical atent s-au depistat la unii din ei fie deficiențe de auz sau de vedere, fie tulburări endocrine, digestive sau de altă natură. Prin aplicarea unui tratament adecvat, aceștia și-au corectat deficiența respectivă și, în scurt timp și-au îmbunătățit și situația la învățatură. De asemenea, cîteva boli organice, cum sînt: reumatismul, hepatita epidemică, tuberculoza ș.a. pot determina insuccesul școlar, mai ales în situația scurțării perioadei de convalescență din dorința de a nu pierde explicațiile profesorilor.

Intervenția medicului școlar

În toate aceste cazuri intervine rolul medicului școlar, acolo unde există. El nu trebuie să aștepte să vină elevii la consultații pentru eventuale scutiri de frecvență. Un medic bun va face periodice vizite medicale generale tuturor elevilor. El va trebui să urmărească permanent dezvoltarea psiho-fizică a elevilor, măsurîndu-le talia, greutatea, perimetrul toracic și examinîndu-le vederea, anzul, plămîinii, sistemul nervos. Din păcate, medicii școlari se văd foarte rar prin cancelaria școlilor pentru a discuta cu profesorii despre sănătatea elevilor sau pentru a-i însoți în vizita la domiciliul unor copii bolnavi.

programul de învățămînt al liceelor. Acest pas înainte în îmbunătățirea activității productive e cu atît mai mare, cu cît această unitate produce aproape trei sferturi din necesarul aparatelor de laborator și a materialelor didactice ilustrative pentru liceele și școlile de cultură generală din țară.

De aceea însă și minusurile care apar aici se repercutează mai pregnant în activitatea laboratoarelor din școli. Acest lucru l-am putut constata vizitînd cîteva din aceste laboratoare, care, cu toată aprovizionarea ce s-a intensificat în ultima vreme, duc încă lipsă de aparate, mai ales de fizică. În același timp, se observă o deficiență de ordin organizatoric. Aparat ca: ampermetru, transformator de curent, metru didactic, reostat, balanțe, etc. continuă să bată mereu în ușa laboratoarelor, deși acestea le au în număr suficient, iar necesitatea lor e mică pentru procesul de învățămînt (unele din aceste instrumente elevii le pot vedea și acasă). În schimb, generatoarele electronice de ultrasunet, trusele tranzistorizate pentru emisie-recepție, aparatele pentru experiențe în vid și alte aparate fără de care teoriile fizice moderne rămîn greoaie și fragmentat însușite, sosesec în număr insuficient. Aceste scăderi sînt desigur, în primul rînd, o reflecție a unei slabe preocupări și exigențe pentru modernizarea învățămîntului. De aceea este necesară o acțiune mai rapidă de asimilare în producție a noilor aparate recomandate de școli și de propriile birouri de creație, cît și urgentarea introducerii în flux tehnologic a acestor produse, pentru a putea asigura și cantitativ necesitățile sporite ale școlilor.

Tudor GERMAN

Prezența și ajutorul medicului școlar sînt necesare, mai ales, la vîrstele celor mai profunde transformări biologice și psihice ale elevilor: pubertatea și adolescența. Elevii pot beneficia de îndrumările și sfatul lui competent, și cu osebire în problema educației sexuale, socotită încă „tabu” de majoritatea profesorilor și părinților. Tot mai mult se impune ideea colaborării medicului cu psihologul școlar — care ar trebui să existe în fiecare școală mai mare —, cu cadrele didactice și cu părinții pentru cercetarea întregului complex causal care a determinat insuccesul școlar al unor elevi. Fiecare elev ar trebui să aibă un carnet de sănătate, așa cum are carnet de note, în care să se treacă toate consultările și prescripțiile medicale.

Vizita medicală de la începutul anului școlar se face în multe școli în mod formal. În 2—3 ore sînt văzuți sute de elevi, consultația limitîndu-se doar la controlul curățeniei și al sănătății pulmonare. Unii elevi nici măcar nu sînt văzuți. Sintem de părere să se dea mai mare importanță vizitei medicale pe plan republican, considerîndu-se că pentru majoritatea elevilor aceasta este singura ocazie dintr-un an cînd sînt văzuți de un medic. Pentru a se face o consultație temeinică fiecărui elev, propunem ca săptămîna 7—14 septembrie să fie rezervată în fiecare an vizitei medicale a elevilor. Acolo unde este posibil, copiii să fie examinați de mai mulți medici: un pediatru, un oculist, un orelist, un neurolog. Cu această ocazie, se pot face și diferite măsurători și studii și se poate transmite un minim de cunoștințe medicale în rîndul elevilor. În felul acesta se vor descoperi multe deficiențe mai mult sau mai puțin evidente și se vor lichida unele cauze adevărate ale rămîinerii în urmă la învățatură.

Tulburările psihice determinate de mediul familial

În școlile fără personal medical, sarcina îngrijirii sănătății elevilor revine dirigintelui și învățătorului clasei, care, observînd la timp orice suferință, vor îndruma la medic pe cei bolnavi înainte ca această situație să se reflecte negativ în comportament și în situația la învățatură.

Nu sînt puține nici cazurile în care insuccesul școlar se datorește unor factori psihogeni. În această categorie intră elevii care nu au acasă condiții corespunzătoare. Sînt familii în care copilul nu găsește climatul educativ de care are nevoie. Este vorba, mai ales, de unele familii dezagregate sau de părinți care după divorț și-au întemeiat alte familii, precum și de familiile adoptive.

În alte familii, părinții constituie exemple negative pentru copii (de leue, dezordine sau imoralitate). Există, din păcate, și familii în care se discreditează școala, cadrele didactice și măsurile educative luate de acestea, făcîndu-se astfel o contra-educație.

Succesul la învățatură depinde și de însușirea unor deprinderi bune de muncă intelectuală, de obișnuirea copiilor cu studiul stăruitor și sistematic și de asigurarea unui regim rațional de hrană și odihnă, de către părinți. Studiul reclamă liniște și concentrare, așa încît e bine ca părinții să evite discuțiile, ascultarea radioului, etc. în camera în care învață copilul, să nu-l întrerupă în timpul pregătirii lecțiilor pentru a-l trimite la vecini sau după cumpărături.

Să controlăm zilnic modul cum se pregătesc pentru lecții, să ținem în permanență legătura cu școala, să cultivăm la copiii noștri convingerea că învățatura e o activitate specifică lor, utilă și frumoașă, ca și încrederea în forțele lor proprii, să-i alimentăm rațional, iată numai cîteva din obligațiile noastre de părinți.

Cînd venim acasă supărați de la școală din cauza notelor rele ale copiilor noștri, să căutăm să fim obiectivi, scăzînd din vina lor partea noastră de vină. Să cercetăm cu calm și răbdare cauzele adevărate ale insuccesului școlar, procedînd prin eliminare, începînd cu cele ce privesc sănătatea. Dacă pe linie de sănătate totul este în ordine, continuăm investigațiile, examinînd critic și autocritic condițiile de muncă, climatul familial, eliminarea stărilor conflictuale, a certurilor, a bătăii, și apropierea suflătoare de copii, este una din condițiile care pot duce la îmbunătățirea situației școlare a copilului nostru.

Prof. Constantin C. POPESCU
Pitești

DESPRE COPILUL FRICOS

Foarte des sintem tentați să vedem într-un copil fricos o structură psihică nefericită. Necunoscând exact conținutul, mecanismele și efectul acestei stări foarte neplăcute și păgubitoare, căile de a o înlătura sau măcar de a o atenua, părinții o tratează uneori cu indiferență, alteori cu nedumerire ori poate cu îngrijorare sceptică („Ce să-i fac? spunea o mamă, așa a fost el fricos întotdeauna“).

Privite din punct de vedere psihologic, stările de frică se datorează în parte instinctelor de apărare și conservare ale individului, chiar dacă acestea se manifestă doar pasiv. O emoție de frică produce, bunăoară, modificări neurohormonale și metabolice necesare unei reacții prompte în caz de pericol. Mai precis, în stările de stress emoțional — să spunem — se produce creșterea zahărului în sânge, hiperventilație pulmonară, hipertonie musculară ș.a., menite să asigure baza energetică a unei alerte eficiente. Din această pricină unii cercetători au considerat că emoțiile de frică pot fi readuse la simple reacții de alarmă a organismului, provocate de acele situații care impun urgență în adoptarea unor noi forme de adaptare.

Se știe că stările de frică au o frecvență mai mare la vârsta primei copilării și că ele se instalează cu precădere în situații noi, survenite neașteptat și încărcate de elemente necunoscute, sau cu stimuli deosebit de inteniși. Datorită bagajului redus de cunoștințe, posibilităților restrinse de cuprindere a fenomenelor și experienței personale, sărace, la copilul mic frica se dezlănțuie ușor — la zgomote nemotivate, țipete brusce, schimbări în lumina ambianței, la apariția unor persoane necunoscute și îndeosebi a celor cu înfățișări neobișnuite, ca și la vederea unor scene de teroare, de violență etc.

Pe măsură ce individul achiziționează forme noi și superioare de adaptare, reacțiile elementare de frică încep să fie înlocuite prin forme emoționale mai corespunzătoare solicitărilor, având și o semnificație socială mai pregnantă. De exemplu, reacția de frică a școlarului mic, produsă de sancționarea sa prin bătaie, va fi înlocuită la școlarul mare printr-o reacție de umilință, indignare sau de protest. Cu alte cuvinte, actul contondent încetează să mai acționeze asupra copilului doar prin latura sa fizică, deoarece acum devine primordială semnificația sa ca act sancțional. De aceea, în acest caz, bătaia — mijloc brutal de pedepsire — își pierde orice justificare, mai ales că o serie de alte soluții educative pot avea de asemenea semnificație sancțională, și încă mult mai eficientă.

Procesul maturizării aduce pentru tânăr schimbări fundamentale în semnificația pe care el o dă lucrurilor din jur, o dată cu lărgirea posibilităților lui de cunoaștere, de aprofundare a sensului fenomenelor. Acum are loc o trăire emoțională — mai bine modulată — a realității. Un același obiect, care în prima copilărie trezea spaimă sau chiar teroare, la pubertate poate produce, de pildă, doar revoltă. Așa se întâmplă, spre exemplu, în cazurile manifestărilor gălăgioase ale unui părinte care se întoarce acasă beat, la ore târzii. Ele ajung să-i provoace copilului martor, la început, spaimă, iar apoi (în adolescență) dezgust total; așadar, sensul emoțiilor sale devine cu timpul cu totul altul. În asemenea situații intervin desigur, în modularea emoțională, judecăți de valoare estetice, morale etc. care transformă frica (de la o anumită vârstă) într-o stare afectivă dintr-o cu totul altă categorie.

De altfel, o anumită experiență de viață face până și pe cei mici să aibă reacții diferite în condiții similare. Se știe că la copilul obișnuit cu mișcarea și zgomotul străzii, nu se produc atât de ușor reacții de frică în fața vreunui pericol iminent. Unii copii, de nici 3 ani, se depărtează singuri de casă, traversează intersecții aglomerate, fără ca strada să-i impresioneze prin altceva decât prin ceea ce le stârnește curiozitatea infantilă (vitrine, mașini frumos colorate, magazine cu dulciuri etc.). În schimb pe alți copii, chiar de vârstă mai

mare, crescuți în liniștea unui sat de munte, să spunem, dacă vin la oraș îi sperie aspectul foarte dinamic al străzilor, zgomotul și avalanșa solicitărilor vizuale, auditive etc. În aceste condiții, stările evidente de frică duc uneori până la adevărate dezorganizări comportamentale (mișcări necontrolate, agitație sau fugă nejustificată, atitudine de împietrire etc.), intensitatea maximă a emoției de frică provocând forme regresive și haotice de comportament, adesea însoțite de fenomene atât psihice cât și somatice.

Desigur, nu numai precaritatea cunoștințelor și a experienței personale generează la copil stări de frică; o pondere mare are și procesul de educație în realizarea unui contact adecvat cu realitatea. Fără a fi restă, cunoașterea semnificației no-cive reale a unor obiecte legitimează unele reacții de frică (de ex. frica de foc, de curent electric etc.). Alteori însă, reacțiile de apărare pot fi handicapate prin unele greșeli educative, atribuindu-se semnificații nocive fictive unor obiecte inofensive din ambianță. În această categorie intră obiceiul, pe cât de frecvent, pe atât de dăunător, de a-i speria pe copiii mici — pentru a-i face „aculțatori“. „Stai frumos că vine moșul“, i se spune adeseori copilului mic, sau (bătându-se misterios în perete): „Auzi, vine bau-bau“ etc. etc.

Stările de frică astfel provocate, prin repetare, devin cu atât mai primejdioase, cu cât ele se infiltrează în structura caracterială a copilului. E vorba de structura rea, defectuoasă a reactivității emoționale, cu sporirea posibilităților de instalare pe viață a unor trăsături, ca timiditatea exagerată, lipsa de inițiativă etc. Cu atât mai mult în condițiile unei ambianțe de teroare în care scandalurile, bătăile, amenințările se țin lanț, sau în acelea în care pur și simplu nu există grijă pentru a îndepărta zgomotele ce deranjează som-

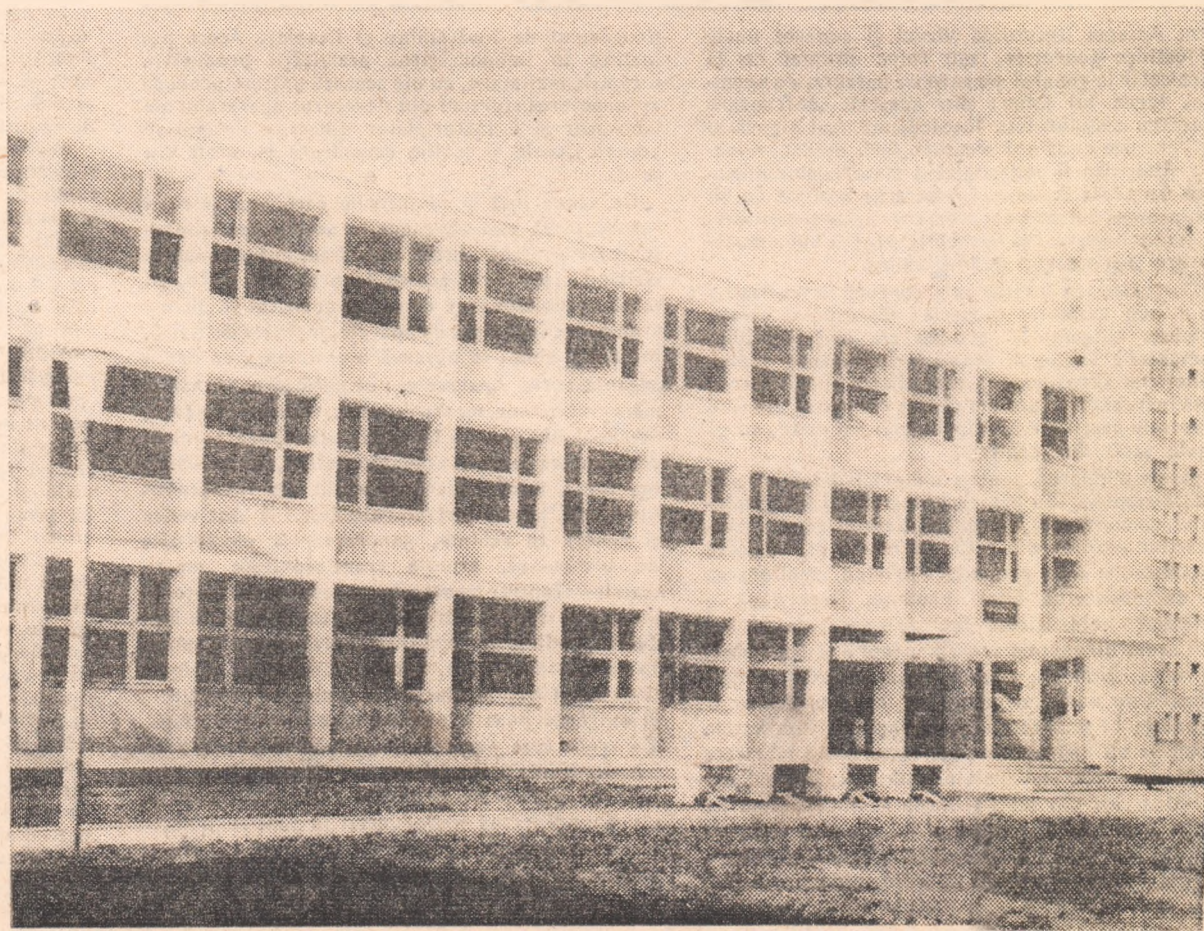
nul, se pot fixa stări de frică la copilul mic, stări care se reactivează foarte ușor, uneori până dincolo de pubertate. De bună seamă că acești factori contribuie la conturarea unei structuri afective, imature, dezarmonice, prezentând o vie instabilitate emoțională, explozii de afect penibile. Acest fond înlesnește la rândul său producerea și fixarea continuă a altor stări de frică. În felul acesta, copilul ajunge un „fricos“ consacrat, pe care adulții îl solicită zadarnic la „acte de curaj“, căci întreaga dinamică a vieții lui emoționale nu poate fi reeducată numai prin îndemnul ex abrupto și fără comprehensiune, de a avea curaj.

Pentru dezvoltarea normală a copilului se impune înlăturarea cât mai timpurie a cauzelor ce mențin un regim tensiv în familie, la școală, în anturajul de copii. Trebuie din timp folosite mijloace speciale, de călire afectivă. Edificarea copilului asupra semnificației obiectului fricii sale îl poate ajuta să-și coordoneze actele, să-și autoconducă mai bine reacțiile emoționale. Desigur rezultatele acestor acțiuni depind și de vârsta copilului, de sistemul său nervos, de ambianța sa micro-socială etc.

Nu trebuie să uităm efectul pozitiv al unei atitudini stenoase și comprehensive din partea celor din jur, străduința acestora de a-i asigura copilului inserția corectă în anturaj, menajarea lui pentru evitarea consolidării slăbiciunii sale, antrenarea progresivă în activități ce implică îndrăzneală, fără însă a-l supraincorda emoțional și a-i generaliza astfel frica.

Capacitatea de a avea în situații conflictuale diverse o conduită emoțională adecvată, conformă unei dinamici interioare echilibrate, ca și uzanțelor sociale, constituie un indiciu incontestabil al unei dezvoltări afective sănătoase.

Elena POPESCU-SOLOMON
Cercetător științific la Institutul de psihologie

Școala generală nr. 86
Cartierul Titan,
București

TRIBUT TIMIDITĂȚII

Vârsta adolescenței, vârsta la care preocupările pentru autocunoaștere, autocontrol și autoperfecționare sporesc, vârsta la care, cum se exprima cineva, tainele vieții prind a foșni — este de obicei și perioada unui greu tribut plătit timidității.

Numeroase discuții pe care le-am purtat cu tineri și cadre didactice despre ipostazele diverse ale timidității, mă îndreptătesc să afirm că există o pondere relativ egală de timizi printre băieții și fetele de aceeași etate. Cu alte cuvinte, timiditatea nu este în funcție atât de sex, cât de vîrstă. De asemenea, se poate constata că numeroși tineri sînt doar „ocasional timizi”, mai bine spus, devin „necomunicativi” în diverse împrejurări, alții însă trăiesc această stare în mod continuu și timp mai îndelungat.

Instalată din motive variate și uneori complexe, caracterizată printr-o instabilitate relativă — deoarece nu se „permanentizează” și nici nu este „incurabilă” — timiditatea reprezintă, după opinia generală a interlocutorilor, un fenomen incomod, neplăcut, o trăsătură negativă de comportament. „Din pricina timidității fetele mă consideră «moliu»; în societate de multe ori nu găsesc răspunsurile potrivite, roșesc, mă fac de ris” (I.R. — 18 ani, elev — Tîrnăveni). „Îmi vine greu să recunosc (și cred că din orgoliu) — sînt timidă. De multe ori maschez acest lucru, dar mai întotdeauna fac gafe. Din această pricină am adeseori sentimentul de nereușită, abandonez cu ușurință orice lucru început” (M. Margit — 17 ani — Sighișoara). „Sînt pusă de multe ori în inferioritate față de ceilalți și, pentru ușurința cu care mă fisticesc, sînt luată peste picior. Mă bilbii lamentabil la unele lecții” (I. Violeta — 19 ani — Reghin). „Simt nevoia unei prietenii sincere, doresc să scap de «complexele» vârstei, dar ceva parcă mă frinează, mă împiedică să acționez. Sînt conștientă de înstrăinarea mea față de ceilalți, dar n-am ce face” (F. Klára — 18 ani — Tg.

Mureș). În adevăr, timiditatea predispune la însingurare, la izolare, la „înstrăinare”; timidul este stăpînit de o nemotivată „frie” de viață, de „ceilalți”. „Timiditatea — ne-a spus prof. P. Maria din Tg. Mureș — dă o stare de nesiguranță, un sentiment de teamă izvorîtă din neîncrederea în sine. Timidul pare a fi un resemnat (de fapt, el meditează de cele mai multe ori la tentativele sale de a se apropia de ceilalți sau la faptul că nu a acționat atunci cînd a fost nevoie)”. După cum constată prof. Ludovic Ineze din Tîrnăveni, energia timidului este blocată de unele complexe de inferioritate, de teama sa de necunoscut și de risc, teama de a nu fi ridicol, de a nu fi pus într-o situație neplăcută trăită anterior etc.

În general timizii sînt emoțivi, totuși nu toți emoțivii sînt și timizi. La aceștia din urmă echilibrul și calmul se pot restabili rapid, printr-un efort de voință. Rar, dar nu lipsit de interes, poate fi vorba și de o stare simptomatică, cotată drept preludivul unor tulburări psihice. În aceste cazuri un tratament medicamentos sau psihoterapeutic administrat la timp poate fi salutar.

Așa cum s-a putut constata, în instalarea timidității nu trebuie neglijat rolul sistemului educațional primit în propria familie. Sînt părinți care exagerează prin tendința de a proteja sau de a priva pe fiul lor de participarea la viața de grup, de contactul cu „ceilalți”. În felul acesta copilul devine foarte sensibil, exagerat de sensibil atunci cînd va trebui să înfrunte singur unele situații neprevăzute sau cînd, în viață, este pus în contact cu colective mai mari sau mai mici, cu problemele și frămîntările lor.

Cum este bine să procedăm? Ce soluții se pot găsi? Nolațiile noastre succinte, desprinse din sondajul — anchetă, converg către o unică concluzie: cunoașterea adîncă a fiecărui caz în parte pentru descoperirea elementelor care predisun

sau determină această stare. Școala, colectivul de muncă, viața de familie — prin crearea atmosferei tonice, de încredere afectuoasă și de comunicare — pot avea un mare rol în „sociabilizarea” timizilor. În același timp, adolescentul trebuie pus cît mai mult în contact cu colectivele de vîrstă lui, antrenându-l în activități care îl atrag sau îl pasionează. Cum bine remarcă elevul Erdély Istvan, de 18 ani, din Reghin, „serbările școlare, recitățile, scenetele jucate la teatrul de amatori pot corija timiditatea”. „Am fost o mare timidă! Sînt și acum, ce-i drept, dar mai puțin! Cred că acest lucru se datoră activității pe care o desfășor a cercul de artă dramatică al Casei de cultură” — declară de asemenea Măthé Ileana, de 18 ani, din Tîrnăveni. Aceasta este o „terapeutică” de mare efect, cu atât mai mult cu cît majoritatea celor timizi posedă și „valeurii artistice”.

Obisnuirea treptată cu situații noi și dificile, efortul de a lua cuvîntul și a vorbi în public, de a-și petrece timpul în colective sociale binevoitoare, vor elimina teama de nou și necunoscut. Pe bună dreptate sublinia un profesor din Tîrnăveni că „educarea voinței, a puterii de stăpînire, de autodominare, grija adulților de a nu-i apostrofa pe nedrept pe timizi, de a-i încuraja și a le vorbi frumos, cu răbdare, pot contribui la sporirea încrederii în propriile forțe și capacități, atât de necesară timizilor. Totodată — spunea Mihăilă Hăbălău, maistru din Reghin, pot atenua timiditatea însăși colectivele de copii și tineri, care trebuie îndrumate să-i trateze pe tovarășii lor suferind de acest neajuns — cu multă bunăvoință, înțelegere, să-și arate încrederea în ei, simpatia și aprecierea.

În același timp să nu uităm că activitatea sportivă, după cum ne-au atras atenția interlocutorii noștri — însumează multiple elemente pentru educarea tinerilor timizi. Să ne gîndim doar la calitățile pe care ea le cultivă: curajul, siguranța, prezența de spirit, inițiativa, comportarea degajată etc.

Așadar, timiditatea nu este nevindecabilă. Lupta e grea, dar nu imposibilă.

Dr. Nicolae OSTIN
Tg. Mureș

CUM ȘI-AU ALES PROFESIA DE EDUCATOR

Dorind să afle motivele care stau la baza alegerii carierei didactice și măsura în care ce interesați cunosc specificul acestei profesii, am interpretat o anchetă în rîndul a circa 700 de studenți (din anul I al Institutului pedagogic) și de elevi (ai liceului pedagogic și din clasele a X-a și a XI-a de la unele licee teoretice) din Galați. Pentru informarea noastră am folosit chestionare, discuții individuale și colective (cu elevii și studenții, cu părinții lor, cu profesorii diriginți și directorii de școli), unele documente în care se oglîndește activitatea colectivului

pedagogic pe linia orientării profesionale (fișe individuale, planuri de muncă etc.).

Motivele care i-au îndemnat (pe studenți) și îi îndeamnă (pe cei circa 30% elevi din clasele mari) să-și aleagă profesiunea didactică sînt foarte variate: dragostea pentru copii (27%), interesul pentru o anumită disciplină (15%), dorința de a contribui la ridicarea culturală a poporului, la educarea generațiilor de mîine (14%). Merită relevat faptul că mulți elevi și studenți s-au hotărît să se dedice carierei didactice din dragoste și respect pentru unii din profesorii lor, care i-au impresionat prin calitățile morale deosebite, prin competența și tactul pedagogic de care dau dovadă. Ei vîd în acești oameni un adevărat model de conduită în viață, pe care doresc să-l urmeze.

Amîntînit și din aceia care au mărturisit direct sau indirect că au ajuns cu totul întîmplător la liceul sau institutul pedagogic (12%) sau, și mai rău, care au preferat meseria aceasta pentru că „este mai ușoară”, oferă „concedii mai mari”, „nu impune răspundere materială”, „nu pretinde efort fizic”, reclamă, chipurile, „mai puțină muncă decît alte domenii” (9%) etc.

Aproximativ 1/3 din cei anchetați și-au ales profesiunea afără să-și cunoască specificul, marile răspunderi pe care le implică. Ei nu știu nimic sau știu foarte puțin despre satisfacțiile, bucuriile și frumusețile ei. Aceasta pentru că în școală, atunci cînd li se vorbește elevilor despre activitatea de fiecare zi a pedagogului, nu se subliniază că ea poate fi la fel de plină de cutezanță ca și aceea a medicului, a inginerului sau a savanțului, că și în acest domeniu se cere foarte multă răspundere și competență, că se poate munci creator, aducîndu-se o contribuție originală.

Am constatat că propaganda cea mai bună și neostenită pentru cariera didactică o fac profesorii și directorii de școli devotați profesiei lor. Pe adolescenții care vădesc aptitudinile pedagogice, solicitîndu-le față de copii, bucuria de a trăi în mij-

locul lor, dorința de a-i ajuta etc. îi antrenează în organizarea unor activități educative cu elevii mai mici — concursuri, jocuri — în pregătirea adunărilor pionierești, a programelor artistice, în sprijinirea celor mai slabi la învățătură etc. Alteori le încredințează sarcini obștești mai de amploare cum ar fi: organizarea unor serbări pe cicluri, a unor excursii pe clasă etc. — ceea ce cultivă spiritul organizatoric, de mare importanță pentru activitatea unui pedagog.

Un anumit rol în familiarizarea elevilor cu specificul muncii didactice îl are literatura beletristică inspirată din viața și activitatea slujitorilor școlii. Se constată însă că prea puțini (doar 17) dintre cei anchetați au citit astfel de cărți, iar numărul operelor menționate este infim: „Poemul pedagogic” de A. S. Makarenko, „Apostol” de Cezar Petrescu, „Prietenul de la catedră” de Demostene Botez și încă vreo două. Este drept că literatura care reflectă activitatea slujitorilor școlii este destul de săracă. Majoritatea cărților care și-ar putea aduce un aport la popularizarea profesiei didactice au fost editate mai demult, acum fiind epuizate. Se resimte nevoia unei literaturi de un înalt nivel artistic inspirată din activitatea unor dascăli devotați, plini de abnegație, care să cultive entuziasmul și respectul pentru această profesiune de o atît de mare importanță socială.

Din investigațiile făcute de noi se desprinde pentru educatori necesitatea dezvoltării mai ample a laturilor pozitive ale carierei didactice, precum și a răspunderilor ce decurg din ea. Rezultatul concret al unor astfel de acțiuni ar fi acela că pe băncile institutelor și liceelor pedagogice s-ar afla un număr din ce în ce mai mare de tineri devotați trup și suflet nobilei misiuni de învățător.

Lector univ. Andrei BARNA
Institutul pedagogic, Galați

În realizarea sarcinilor educative, relația diriginte-clasă capătă coordonate și dimensiuni noi și de profunzime în comparație cu aceea dintre profesor și elev.

Ea presupune o muncă multilaterală și complexă în clasă și în afara clasei pe baza unui sistem de activități educative, o atmosferă de lucru plăcută și calmă, un dialog susținut între diriginte și elevi în condițiile unei depline încrederi reciproce, pricepere și tact în colaborarea dintre școală și familie. Fără de altă pregătire de specialitate a profesorului, personalitatea lui didactică își spun cuvântul.

Diriginții claselor V-VIII lucrează cu preadolescenții, iar cei ai claselor IX-XII cu adolescenții. Numai ținând seama de particularitățile de vârstă, de transformările anatomo-fiziologice și psihice care se produc în aceste două perioade ale dezvoltării elevilor e posibilă orientarea dirigintelui în acțiunea educativă. Cunoașterea acestor particularități oferă reperle științifice necesare pentru a pătrunde în universul sufletesc al elevilor, permit interpretarea și înțelegerea reacțiilor comportamentale și adevărarea generală a obiectivelor activității la perioada respectivă de vârstă.

Este cunoscut faptul că, la vârsta preadolescenței, copiii — în deosebi fetele, cu excepția unui număr foarte mic — ascund părinților anumite fapte și nu manifestă față de ei aceeași încredere ca la 10—11 ani. De asemenea, nu mai suportă atât de ușor acțiunile de autoritate ale părinților. Apare tendința de împotrivire față de rigorile unor norme impuse și nejustificate sau neînțelese de ei. Energia și nevoia lor de activitate nesatisfăcută provoacă adeseori acțiune de dezordine etc. În același timp, însă, preadolescentul se prezintă ca un tânăr vioid, plin de viață, doritor de a acumula cât mai multe cunoștințe, de a fi activ și folositor. Este vârsta la care începe să se dezvolte conștiința de sine.

În adolescență, atitudinile elevilor devin mai liniștite, mai chibzuite, mai raționale; adoptă o poziție mai conștientă față de mediul social, se accentuează trăirile intime, iar gândirea critică ocupă un loc primordial.

Din caracteristicile adolescenței, care se manifestă mai vizibil în viața tânărului de 15—19 ani și de care dirigințele trebuie neapărat să țină seama, trei sînt mai importante: 1. dezvoltarea conștiinței de sine trăită diferit de elevi și uneori contradictoriu: de la stări depresive (melancolie, neliniște, teamă) la dispoziții afective stentive, ca optimism, speranță, curaj, încredere; 2. afirmarea propriei personalități, care se exprimă foarte variat: de la aspectul exterior — coafură, îmbrăcăminte, podoabe, maniere și altele — pînă la limbaj, gesturi mai deosebite, spirit de contradicție, dorința de a nu fi tratat ca un copil; de asemenea, prin judecata radicală și intransigentă, prin tendința de a se forma social, prin dorința de a munci, de a se distra și de a călă-

ACTIVITATEA DIRIGINTELUI

Relația diriginte-clasă

tori în colectiv; 3. integrarea treptată în societate, care se manifestă prin bucuria de a trăi, prin tendința crescîndă de a se afirma cu ajutorul colectivului, printr-o atitudine cât mai corectă față de muncă și respectarea avutului obiștuit.

Dar clasa, cu multitudinea ei de elevi, constituie ea însăși o lume variată în care fiecare elev își are individualitatea sa proprie, nota sa specifică. A nu cunoaște această realitate, a nu ține seama de fiecare elev în parte (nivelul dezvoltării intelectuale, orientarea și profunzimea intereselor, aptitudinilor, regimul și stilul de muncă), precum și a condițiilor materiale, a grupului social din care face parte și, îndeosebi, a climatului familial, cu alte cuvinte, a influențelor extrașcolare ce se exercită asupra lui. Știind toate acestea, acționînd cu pricepere, cu tact și cu dragoste chibzuită, dirigințele reușește să rezolve optim problemele ce se ridică în clasă.

Elevii apreciază pozitiv profesorii bine pregătiți care reușesc să dea un caracter atractiv și interesant lecțiilor. De aceea pentru a crea o puternică legătură cu clasa este necesar ca dirigințele să stabilească mai întîi, relația profesor-clasă (vezi „Relația profesor-elev” Colocvii nr. 4/1969). După părerea noastră, dirigenția ar trebui acordată, în primul rînd, și dacă este posibil, numai acelor profesori care au trecut cu succes examenul destul de dificil, în munca la catedră și au stabilit într-adevăr o fertilă colaborare cu clasa, în sensul cel mai cuprinzător.

Dintre mijloacele folosite în sistemul de activități educative în vederea realizării unor temeinice relații între diriginte și clasă, tematica orelor de dirigenție, cit și înfăptuirea ei, joacă un rol important.

Pe baza discuțiilor cu elevii se vor stabili temele cele mai solicitate, dar și cele care oglindesc viața clasei și răspund necesităților ei. Se va recomanda bibliografia necesară și ordinea desfășurării tematicii.

Pregătite în felul acesta, orele de dirigenție se desfășoară prin dialoguri vii, libere, sincere și constituie un exercițiu de susținere a unei discuții logice și interesante, de apreciere a diverselor situații. Faptul că elevii participă nemijlocit la elaborarea tematicii orelor de dirigenție, că și exprimă în mod liber opțiunea pentru o temă sau alta, că se manifestă independent în discuții — toate constituind în esență una din formele de afirmare a propriei personalități — concurează constructiv la apropierea dintre diriginte și clasă.

În principal, comuniunea cu clasa se realizează, prin intermediul orelor de dirigenție, dacă în timpul desfășurării lor sînt asigurate: relaxarea, buna dispoziție, antrenarea, independența opiniilor elevilor și dacă dirigințele apelează în mare măsură la experiența sa de viață și la personalitatea sa, știut fiind că ora de dirigenție este, în primul rînd, un produs al capacității creatoare a acestuia.

O altă formă prin care se produce sudura dintre diriginte și clasă constă în asistența dirigintelui la orele de curs. În acest fel elevii constată nemijlocit preocuparea sa pentru cunoașterea directă a nivelului lor de cunoștințe, în vederea sprijinirii celor rămași în urmă, dragostea și interesul cu care sînt urmăriți în munca lor.

Activitatea în afara clasei și școlii — vizite la muzee, vizionarea colectivă a unor spectacole, excursii de informare și agrement — contribuie, de asemenea, cu succes la consolidarea relației diriginte-clasă. În aceste forme de activități bine organizate, elevii, descătușați de rigorile regulamentului școlar, de obligațiile lor zilnice, se apropie mai mult de diriginte, își spun gândurile și problemele care-i frămîntă, pentru care încă n-au găsit soluții. Dirigințele devine în astfel de împrejurări un bun sfătuitor dacă le câștigă încrederea, deschizînd calea spre rezolvarea unor obiective mai dificile decît acele pe care și le-a propus în planul de activitate educativă.

Un rol hotărîtor, după părerea noastră, în stabilirea unei trainice înțelegeri între diriginte și clasă îl au însă autoritatea dirigintelui, indulgența sau exigența în raporturile cu elevii, justetea actelor sale, umanitatea lui.

În cazul elevilor mici și preadolescenți solicitarea dirigintelui este mai mică și actele sale de autoritate se referă, îndeosebi, la abaterile disciplinare ale elevilor; de aceea indulgența acestuia este apreciată de către copii drept calitatea. Perioada adolescenței fiind una de maximă solicitare a educatorului, lipsa sa de exigență este socotită drept slăbiciune. La ambele grupuri, autoritatea dirigintelui trebuie să se sprijine nu pe funcția lui, ci pe gradul pregătirii lui de specialitate și de cultură generală, pe măiestria sa pedagogică, pe integritatea lui morală și dragostea față de elevi. Răspunsurile elevilor la o microanchetă efectuată la clasa în care sînt dirigințe în acest an ilustrează cât se poate de bine înțelesul pe care aceștia îl dau noțiunii de autoritate.

„Dirigințele să fie dojenitor cînd elevul greșește, dar nu prea mult, căci elevul se va feri să-i mai vorbească deschis.” „Dirigințele să fie exigent, sever, dar în unele situații dificile ale unor elevi să fie îngăduitor.” „Dirigințele trebuie să fie sever, cînd este nevoie. Personal am simțit de cîteva ori severitatea lui, dar ea mi-a prins bine.”

Păstrînd echilibrul dintre bunăvătă și indulgență, pe de o parte, și exigență, severitate, pe de altă parte, respectîndu-le personalitatea, fiindu-le permanent un reazem și un sfătuitor cu tact în toate împrejurările vieții de elev, creăm acel cadru necesar și prielnic apariției și consolidării legăturii afective și intelectuale, încrederii reciproce dintre diriginte și clasă. Se formează, cu alte cuvinte, o adevărată osmoză între educator și cei ce trebuie educați, premisă și finalitate a procesului instructiv-educativ ce se desfășoară în școală.

Prof. Radu LUNCAN

În accepțiunea curentă — așa cum precizează și dicționarul — bunătatea este însușirea acelor oameni care fac în mod obișnuit bine altora, care posedă *inelina-rea* de a face bine. În educație, ea subsumează o mulțime de calități, una mai importantă decât alta: răbdare, calm și bunăvoință, înțelegere și condescendență, stimă față de copil, dar și exigență, intoleranță (constructivă) față de lipsuri, obiectivitate în aprecierea faptelor și manifestărilor lui etc.

O dată am încercat să fac o listă pe două coloane, cu profesorii mei din liceu: „cei buni“ într-o parte, cei „răi“ în cealaltă. În general nu mi-a fost greu, mai ales după ce mi-am dat seama că ea ar trebui făcută ținând seama de vederile mele de școlar — când ziceam că este bun acel profesor care îți trece totul cu vederea — fie ținând seama de vederile mele de acum. Am făcut astfel două liste cu câte două coloane. Din motivele arătate mai sus, evident, ele nu se prea potriveau. Să exemplific. În toți anii de școală am avut un singur profesor la franceză. Știa carte, ne explica frumos. În concepția mea de atunci el era cel mai bun profesor, dar nu pe considerentul competenței sale, ci al indulgenței pe care în mod obișnuit o manifesta față de noi: dădea note numai de la șase în sus, nu lăsa corigenți, la teze nu ne supraveghea.

În orele lui puteai să-ți pregătești lecțiile la disciplinele următoare, să-ți faci o temă cu care ai rămas restanță, să citești un roman. Dacă te prindea, tot te ierta. Cu regret, dar n-am putut să-l trec în lista care reflecta vederile mele de acum, căci bunătatea lui era lipsită de exigență și „zilele fericite“ pe care ni le-a hărăzit în anii de școală aveau să se răzbune amar nic mai târziu: trei ani la rînd, mult după terminarea liceului, a trebuit să învăț zilnic 1—2 ore pentru a recupera imensele goluri cu care m-am ales — de pe urma acestei bunătăți — în cunoașterea limbii franceze!

Dar poate din punctul de vedere discutat — al autorității — să fi dat alte roade bunătatea de finger a profesorului meu. Nicidecum. Noi, elevii, nu-l ascultam niciodată. Mi-aduc aminte că nu l-am ascultat nici chiar atunci când clasa înfrea era să facă o năzdrăvănie nemaipomenită, și era clar că profesorul ne avertiza pe bună dreptate și nesfătuia cum nu se putea mai bine. Mai multă putere de convingere a avut un alt cadru didactic, pe care acum l-am pus categoric și încă subliniat pe lista celor buni, căci era foarte exigent cu el însuși, venea la lecție totdeauna bine pregătit. Și cu noi era foarte pretențios. Nu prima pe nimeni în clasă după ce intra dinsul, dar întotdeauna intra la timp. Așadar, un om care nu cerea altora mai mult decât lui însuși și mai puțin decât era normal să ceară unor tineri în formare

AUTORITATEA PĂRINȚILOR

Autoritate și prestigiu

care trebuiau să devină cadre de nădejde ale societății.

Și pe profesorul de chimie înclinam să-l socotim bun pentru că — deși în cursul anului ne dădea cu capul de tablă — până la urmă tot ne trecea pe considerentul că părinții noștri, săracii, cheltuiesc mulți bani cu școala. El era „apărătorul“ nostru în consiliul pedagogic, cel care susținea să ni se ierte obrăznicile și făcea presiuni asupra altor profesori ca să ne treacă. Deși, drept recunoștință, noi nu-i făceam mari necazuri cu disciplina, totuși în fond nu-l respectam și nu „credeam“ în el, căci simțeam că bunătatea lui nu se bazează pe obiectivitate și că ceva nu era „în ordine“ în felul lui de a obține, pentru noi, indulgența altora.

Dar oare educatorii de acasă, bunicii și părinții, nu sint ei „buni“ sau „răi“ după aceleași criterii, iar autoritatea lor nu este și ea în funcție de modul în care înțeleg ei bunătatea și în care și-o manifestă?

Bunicii în majoritatea cazurilor — se știe — sint buni și totuși nu-i ascultă nimeni. Ei fac toate gusturile nepoților, le răbdă toate mofurile și năzdrăvăniile, lasă de la gura lor orice pentru cei mici, iar aceștia în cele mai multe cazuri nu-i ascultă, nu-i respectă și cite o dată nu sint nici măcar recunoscători. Cunoșc un „nepoțel“ de acest gen, elev în clasa a ... IX-a, care vine acasă aproape zilnic cu nasturii de la haină rupți, iar bunica îi coase la loc de fiecare dată, fără să-i facă observație; care nu-și face pantofii, căci „bătrinei îi place să i-i curețe ea“, care intră în casă fără să o „bage în seamă“ pe bunică, deși ea îl așteaptă cu nerăbdare și emoție, iar în preajma orei la care trebuie să

sosească „micuțul“, tresare la fiecare zgomot al ușii.

Evident, autoritatea bunicii mai mult nu există din cauza acestei bunătăți pline de îngăduință și renunțare, dar lipsite de exigență și fermitate. Nepoții și chiar fiii nu văd aceasta și cred că așa e în firea lucrurilor, întrucât de când e lumea bătrînii au fost „depășiți“ de evenimente, au „rămas în urmă“, „nu pot“ înțelege noul — deci nu trebuie luați prea mult în considerare. De aceea nici nu le cer niciodată părerea, iar dacă bunicii spun și ei uneori ceva, nimeni nu ține seamă de ceea ce au spus. Ei însă văd și simt foarte bine toate acestea (în fond, semne ale necuviinței), dar le trec cu vederea și iartă...

Dar părinții? Ei nu riscă să-și piardă autoritatea dacă nu știu să îmbine bunătatea cu exigența și să o folosească cum și unde trebuie? Faptele arată că da. Iată-l pe unul din colegii mei de școală. Băiatul acesta avea niște părinți foarte buni cu el. Nu-l certau, nu-l construngeau cu nimic și făceau eforturi mari ca să-i pună la dispoziție tot ce-i trebuia și ce-și dorea. Copilul se învoia de multe ori din internat și mergea acasă, iar când revenea, avea brațele pline cu bunătăți. Multe din ele trebuia să le împartă colegilor care-i făceau temele, desenele, obiectele la lucrul manual. La sfîrșitul anului, promovau, bineînțeles, cei care au învățat. El se alegea de fiecare dată cu cite o corijență, două. Dar asta nu-l înspăimînta, pentru că, tirîș-grăbiș, tot trecea în toamnă, iar tatăl, mulțumit, îl „consola“: „Așa se face școala, mai bine, mai rău, dar important este că pînă la urmă, tot treci clasa“. Trei ani a mers așa. În clasa a IV-a

de liceu, lucrurile s-au încurcat. Văzînd situația, tatăl a pus piciorul în prag, dar nu a mers: era prea tîrziu. Copilul îi știa bunătatea (mai exact slăbiciunea), îl știa incapabil să ia o măsură mai severă, așa că nu a mai depus nici un efort și n-a mai trecut niciodată de clasa a IV-a, rămînînd doar cu trei clase de liceu. „Bunătatea“ părinților i-a pecetluit viața.

În schimb un alt coleg, care avea niște părinți la fel de buni și săritori cînd era vorba de fiul lor (și acesta venea de acasă încărcat cu bunătăți, avea tot ce-i trebuia ca să învețe bine — cărți, caiete, rechizite, și în general nu-i lipsea nimic) — era sirguincios și avea o comportare frumoasă. De ce? Fiindcă părinții săi — în bunătatea lor — nu-i treceau totuși cu vederea decît lucrurile mărunte, nesemnificative. Ei îi tratau cu toată seriozitatea greșelile mari, îl trăgeau la răspundere și-l determinau să le îndrepte. Cum era și firesc, din acest școlar a ieșit ceva în viață.

Bunătatea părinților și în general a educatorilor se poate manifesta nu numai în aceste feluri. Ea poate să intervină, de exemplu, cînd copilul a comis o greșală și o recunoaște, poate chiar o regretă, iar educatorul, înțelegător, îl iartă. Sau cînd are nevoie de ajutorul cuiva, iar mama, tatăl sau profesorii, mereu atenți la ceea ce se petrece cu copilul — i-l acordă fără ezitare și la vreme. Ori cînd are nevoie de sfatul unuia mai mare, iar părinții își găsesc timp să discute cu el, să-l îndrume ș.a.m.d.

Bunătatea poate avea și efecte negative, dacă educatorul nu știe măsura și limitele între care poate să-și manifeste. Așa este, de exemplu, „imposibilitatea“ de a-l refuza pe copil cînd insistă să fie lăsat la televizor peste ora regulamentară, ori să meargă la restaurant cu părinții, la filme și spectacole nepotrivite. „Costă“ mult și obiceiul părinților de a da copiilor cu mînă largă bani de cheltuielă, de a nu-i mai întreba ce au făcut cu ei, sau de unde au suma pe care au dat-o pentru cine știe ce lucru costisitor. La aceasta se adaugă, în unele cazuri, și alte soiuri de concesii: permisiunea de a lipsi de la școală, de a întîrzia, de a se comporta necivilizat și atîtea alte „scăpări“ provenite dintr-o bunătate prost înțeleasă — care cultivă indirect incorectitudinea.

Manifestările izvorite din bunătate ca și cele din dragoste pentru copii trebuie dozate cu grijă și de la caz la caz, pentru fiecare copil din familie și pentru același copil în ocazii diferite. Din comportarea educatorului, copilul trebuie să înțeleagă că bunătatea celor mari nu exclude principialitatea, exigența și posibilitatea de a fi tras serios la răspundere pentru faptele sale.

Prof. I. GH. CĂRMU

CLASA A XII-a ÎN FAȚA OPȚIUNII

Un sondaj întreprins de noi la liceele „Spiru Haret“ și „Aurel Vlaicu“ din Capitală ne-a relevat câteva din direcțiile orientării profesionale a absolvenților de liceu din anul școlar 1968/1969. O atracție neobișnuită — până la un punct, firească — exercită asupra lor profesii cum sînt arhitectura, stomatologia și cibernetica economică. Pornind de la această constatare, ne-am spus că n-ar fi ipso de interes dacă în perioada premergătoare absolvirii liceului s-ar întocmi o statistică cu numărul de opțiuni pentru diferite profesii, exprimate de fiecare serie de absolvenți ai liceului. O asemenea statistică ar fi utilă atît pentru conducerile școlilor și institutelor de învățămînt superior, cît și pentru familii, iar pentru absolvenții înșiși o invitație la reflecție și maturitate. Privind lucrurile pe un plan mai larg, la scară națională, este firească preocuparea societății noastre de a folosi la locul potrivit, fiind seama de necesitățile sociale ale etapei de dezvoltare în care ne aflăm, fiecare energie și inteligență. Oricare concurs de admitere în învățămîntul superior ne obligă să constatăm că dintre cei care au optat pentru una sau alta dintre profesii, doar o parte, incomparabil mai mică în raport cu masa celor care năzuiesc spre ele, își vor fi putut vedea încununat eforturile a (11) 12 ani de studii liceale, își vor fi realizat visul, care, uneori, se confundă cu însuși sensul mai profund al vieții individului. În acest cadru examinînd lucrurile, nu ne poate fi indiferent ce se întimplă mai departe cu tînărul care a ieșit pe porțile liceului. Și aceasta din două motive: primul, de ordin obiectiv, anticipat oarecum: un candidat respins, să presupunem, la arhitectură este foarte probabil că ar fi reușit cu notele maxime la un concurs de admitere la Institutul de limbi străine sau la una din secțiile Institutului de construcții, bineînțeles, dacă ar fi avut o mai bună orientare școlară și profesională. Din acest unghi privită, nereușita unui tînăr bacalaureat este deci o pierdere generală. Datorită unei cunoașteri superficiale a aptitudinilor proprii, ca și unei greșite orientări profesionale — la care familia își are partea ei de vină — un tînăr dotat pentru o anumită profesie, în care există toată garanția de a deveni în perspectivă un bun specialist, ajunge să eșueze într-o altă pentru care nu are nici una din însușirile necesare. Al doilea motiv este de ordin subiectiv: un eșec la un concurs de admitere în învățămîntul superior înseamnă în mod practic amnarea cel puțin cu un an a înfăptuirii unei năzuințe sau, în cazul în care intervine un examen lucid al celui în cauză, reanalizarea drumului de urmat în viață, noi căutări, noi speranțe și — de ce să n-o mărturisim? — incertitudine. De aceea, nu le este și nu le poate fi indiferent nici absolvenților de liceu, nici școlii și nici familiei înseși dacă opțiunea tînărului este potrivită cu aptitudinile acestuia, dacă răspunde unei chemări reale, și nu este cumva rezultatul unei ambiții personale sau de familie. Pentru toți, așadar, cunoașterea adîncă a necesităților obiective ale

economiei și culturii naționale, precum și un examen lucid al posibilităților proprii, punerea de acord a năzuințelor sale, a idealului de profesie cu aptitudinile pe care le posedă este cheia de boltă, în ultimă instanță, a împlinirii personalității lui.

Sondajul-fulger întreprins la cele două licee bucureștene amintite, la clasele a XII-a, este revelator sub acest raport. Au fost anchetați la fiecare dintre licee o clasă umanistă și una științifică (notate de noi astfel: secția științifică -ș; secția umanistă -u). În total, au fost chestionați 101 elevi. De la Liceul „Spiru Haret“ — 34 elevi secția științifică și 24, secția umanistă; de la Liceul „Aurel Vlaicu“ 17 elevi secția științifică și 26, secția umanistă. Analiza răspunsurilor ne îngăduie să observăm cum se grupează aceste opțiuni pe institute de învățămînt superior.

Liceul „Spiru Haret“: Arhitectură: 8(7ș. + 1 u.); Medicină: 6 (4ș. + 2u.); Farmacie: 1(1u.); A. S. E.: 7 [cibernetica economică: 3(ș.); Comerț exterior: 3(ș.) + 1 fără menționarea specialității]; Politehnică: 6. [Mecanică: 1 (1ș.); Chimie industrială: 2(2ș.); Automatică: 2 (2ș.); Electronică: 1 (1ș.); Institutul de construcții: 3 (3ș.); Universitate: 20 [Facultatea de matematică: 1; Geografie: 1(1u.); Geologie: 1(1ș.); Institutul de limbi străine: 8 [Engleză: 3 (1ș. + 2u.); Franceză: 5(5u)]; Drept: 2 (2u.); Română: 4 (1ș. + 3u.); Filozofie (sociologie): 2 (2u.); Istorie: 1 (1u.); I.C.F.: 3(1ș. + 2u.); I.A.T.C.: 2 [1 (ș) operator + 1(u) regie].

Liceul „Aurel Vlaicu“: Arhitectură: 1(ș.); Medicină: 5 (2ș. + 3 u.); A.S.E.: 5; [Cibernetica economică: 1(ș.); Comerț exterior: 4(3ș. + 1u)]; Politehnică: 5 [Mecanică: 1(1ș.); Automatică: 2 (2ș.); Transporturi: 1 (1ș.); Căi ferate: 1 (1ș.); Universitate: 15 [Fizică: 1 (1ș.); Filozofie: 2 (1ș. + 1u.); Istorie: 3 (3u.); Română: 1(1u.); Biologie: 1(1u.); Institutul de limbi străine: 5 [Franceză: 2 (2u.); Engleză: 3 (3u.); Drept: 2 (2u.); I.C.F.: 1 (1u.); Institutul pedagogic de 3 ani: 3 (3u.); Facultatea de muzicologie și compoziție (Conservator): 1 (1u.); Școli tehnice: 7 [aviație: 1(1ș.); asistenți dentari: 3(1ș. + 2u.); arhitectură: 1(1u.); cosmetică: 2 (2u.)].

Opțiunile elevilor anchetați ne impun câteva concluzii: Din cei 101 elevi care au fost cuprinși în acest sondaj niciunul nu și-a manifestat dorința de a studia agronomia, mecanizarea agriculturii, zootehnia sau medicina veterinară. Din cei 58 de elevi de la Liceul „Spiru Haret“, nu am putut semnală nici o opțiune pentru o școală tehnică sau o școală de subingineri. Și o altă cifră la fel de semnificativă: din cei 34 de elevi de la clasa științifică a liceului „Spiru Haret“ intrată în anchetă, un număr de 7 elevi au răspuns că intenționează să dea examen de admitere la Institutul de Arhitectură. Dacă mai adăugăm la aceștia și opțiunea colegului lor de la Secția umanistă, numărul viitorilor candidați la Arhitectură, numai din două clase, se ridică la 8...

Paralel cu acest sondaj am chestionat, individual, un număr limitat de elevi de la liceele „Di-

mitrie Cantemir“, „Mihai Viteazul“ și „George Coșbuc“, rugîndu-i să încerce să-și motiveze opțiunile. Răspunsurile lor, de o sinceritate brutală cîteodată, după cum se va vedea în continuare, ne-au demonstrat că în fapt cele mai multe opțiuni ale absolvenților clasei a XII-a sînt rezultatul unei profunde deliberări și al unei priviri scrutătoare, lucide asupra năzuințelor și posibilităților fiecăruia. Am avut astfel bucuria de a primi răspunsuri care reflectă un apreciabil grad de maturitate. Tinerii anchetați privesc alegerea făcută

cu sentimentul responsabilității atît față de ei înșiși, cît și față de colectivitatea din care fac parte. Au conștiința că opțiunea lor este angajantă, că fiind rezultatul unei priviri profunde în propria lor ființă, ea se află în deplină concordanță cu posibilitățile lor intelectuale și morale reale. Ne facem, deci, o plăcută datorie de a înfățișa cititorilor cîteva din aceste răspunsuri străbătute de sentimentul grav al responsabilității.

Mihail RAȚIU
Nicolae SORIN

Am adresat acestor din urmă elevi întrebările:

1. La ce facultate ai hotărît să te prezinți pentru a susține examenul de admitere?
2. Cînd (în ce moment) s-a definitivat această hotărîre?
3. Au existat și alți factori care te-au determinat să faci opțiunea respectivă (familie, lecturi, influența școlii, a unei personalități etc.)?
4. Cum îți reprezintă acum, în pragul absolvirii liceului, viitoarea profesie?

SORIN PETRICU

clasa a XII-a F, Liceul „Dimitrie Cantemir“, București

Voi studia arheologia, în cadrul facultății de istorie.

Opțiunea este strîns legată de perspectivă. Nu vîd în istorie o știință a datelor — nu a fost niciodată —, ci a interpretării. Săpăturile arheologice oferă un larg cîmp de interpretare, permițînd cunoașterea

și lămurirea unor perioade puțin cunoscute ale trecutului, dar esențiale pentru cunoașterea evoluției culturii omenirii. Istoria devine astfel un mijloc, nu un scop.

Momentul opțiunii? După oscilări, în vacanța de vară.

TEODOR GEORGESCU

clasa a XII-a B, Liceul „Dimitrie Cantemir“, București

Am ales medicina. O motivare am căutat-o după ce am făcut alegerea. Am constatat că nu pasiunea m-a împins: e și greu să faci o pasiune pentru ceea ce nu prea cunoști; nici sentimentele nobile de a alina suferințele semenilor mei nu au fost cauza, deși sînt sigur că voi face cît voi putea și pentru asta.

De fapt, interesul, atracția către o indelefnicire în care îmi pun speranțe, vîd posibilități de realizare și pentru care mă cred mai inzestrat decît pentru altele, m-au

determinat. E o meserie din care aș putea, cred, să fac o pasiune. E un an de cînd m-am hotărît să urmez medicina. Cam tot atunci mă gindeam la filozofie, la psihologie — care mă atrag și acum, poate chiar mai mult decît atunci. Am găsit însă că le-aș putea îmbina în medicină, împîcînd astfel și alte preocupări ale mele. Perspective? Cam nebuloase, dar cu atît mai atrăgătoare, zic eu.

Aș vrea să mă specializez în psihiatrie. E numai o direcție. Sensul încă îl caut.

JEAN PĂTRĂNGENARU

clasa a XII-a B, Liceul „Dimitrie Cantemir“, București

Pasiunea pentru literatură în general și pentru literatura franceză în special, o oarecare ușurință la studiul limbii și al literaturii franceze, sînt factori care m-au determinat să iau decizia de a urma Institutul de limbi străine, specialitatea limba și literatura franceză.

N-aș putea preciza data la care m-am hotărît să urmez filologia

franceză. Am oscilat mult timp între diferite facultăți cu specific literar. La sfîrșitul vacanței de vară de acum un an am încercat să iau o hotărîre definitivă. Viitoarea profesie îmi permite menținerea contactului cu fenomenul literar; apoi, cred că este suficient să reușești să trezești la alții înțelegerea (și de ce nu, pasiunea) obiectului pe care-l predai.

OVIDIU POP

clasa a XII-a H, Liceul „Mihai Viteazul“, București

Profesia spre care mă îndrept este electronica. De fapt, totul a pornit de la o intimplare. În urmă cu

cinci ani am aflat că un coleg își construise un aparat de radio. La vîrsta aceea totul mi se părea așa de

simplic, încît m-am apucat să-mi fac și eu unul. Dar spre suprinzerea mea, nu funcționa. Citind însă câteva cărți pentru a înțelege fenomenele fizice care au loc în radio-receptoare, și operînd unele modificări, am avut marea satisfacție de a-l asculta. Vă închipuiți ce fericit eram. Am început să citesc tot ce găseam în legătură cu lumea formidabilă a electronicii, pentru a-mi perfecționa aparatul sau pentru a-mi construi altul cu performanțe superioare.

Aceasta a însemnat trecerea de la munca brută la cea gîndită în prealabil, și totodată începutul

unei pasiuni. Apoi a urmat studierea multor realizări în domeniul electronicii (scheme sau chiar aparate de recepție și emisie, televizoare, magnetofone etc.) românești și străine, îndeosebi japoneze, sovietice, olandeze.

În decursul acestor cinci ani am construit mult, combinînd soluții clasice sau unele proprii.

Pasiunea și numai ea m-a determinat să mă îndrept spre facultatea de electronică.

Cîl despre viitor, sper ca el să-mi aducă bucuria unei contribuții substanțiale la dezvoltarea electronicii noastre.

IOANA VLAD

clasa a XII-a S, Liceul „Mihai Viteazul”, București

Problema orientării profesionale a tinerilor (alegerea unei anumite facultăți, în primul rînd) poate deveni la un moment dat, și în mod doar aparent, oțioasă, prin excesul de discuții: în fond, acest lucru nu-i relevă decît importanța.

Încerc să schitez deci cîteva idei într-un domeniu în care nimeni nu mai poate fi original, decît, eventual, prin sinceritatea afirmațiilor.

Hotărîrea de a studia fizica (la Universitate, nu la Politehnică!) este relativ recentă. Probabil că rezultatul definitiv a fost determinat numai de momentul decisiv: sfîrșitul clasei a XII-a. Frîmintările, oscilațiile mele în legătură cu această alegere sînt însă foarte vechi: perioade de exaltare au alternat cu perioade pesimiste, de completă descurajare și lipsa încrederii în forțele proprii. Această continuă dezbateră interioară s-a declanșat chiar din momentul absolvirii școlii generale cînd am ales o secție reală, deși întreaga mea orientare era de tip umanist, nu aveam ceea ce se cheamă „aptitudini” la matematică, îmi lipsea un anumit simț practic absolut necesar într-o perioadă în care științele exacte erau studiate mai mult sau mai puțin empiric. Am descoperit însă — în clasa a IX-a, apoi în celelalte, cînd am intrat la un fel de „clasă specială de matematică” — limbaul abstract al

științei. Fizica mi-a plăcut tocmai pentru posibilitățile ei de a traduce faptele concrete, palpabile în anume notații simbolice, care, prelucrate prin intermediul aparatului matematic, dau soluții ce corespund (sau nu) unei realități inobservabile în mod direct. Există deci o concordanță precisă între modelele ideale și fenomenele reale, o armonie universalistă cognoscibilă din acest punct de vedere, fizica (teoretică, mai ales) și instrumentului de lucru-matematica îmi dau incomparabil mai multe satisfacții decît literatura. Nesiguranța mea nu se referă la alegerea în sine (care e absolut definitivă), ci la posibilitățile proprii de creație în acest domeniu.

Obiectivul final rămîne deci generalizarea pe plan filozofic. Am vrut (în clasa a XI-a) să intru chiar la facultatea de filozofie. Pierdeam însă fizica — și împreună cu ea întreg materialul modern din care, pur și simplu, își trage sevele filozofia. Heisenberg a scris o carte cu titlul: „Fizică și filozofie”.

Sper ca după terminarea facultății să reușesc să intru într-un laborator de cercetare pură (teoretică sau experimentală). Plăcerea reală într-o meserie este determinantă pentru întreaga noastră viață. Fizica mi-ar putea da pe plan afectiv un echilibru; în general o soluție de existență, un „modus vivendi”.

NICOLAE BĂRNA

clasa a XII-a A, Liceul „Mihai Viteazul”, București

De importanța orientării profesionale a absolvenților de liceu nu se îndoiește nimeni. Alegerea este determinantă pentru întreaga evoluție ulterioară a absolventului, pentru realizarea lui ca om util colectivității și credincios propriilor idealuri estetice, științifice și sociale.

După admiterea în liceu, mi s-a părut că perioada studenției s-a apropiat mult și orientarea profesională a devenit o problemă care necesită o hotărîre definitivă. Hotărîrea aceasta trebuia să fie ceva potrivit nu numai cu înclinațiile și aptitudinile, ci și cu aspirațiile mele, cu poziția mea afectivă față de activitatea profesională.

După o dezbateră interioară, în care au intervenit mai multe componente, printre care formația culturală, aptitudinile, sentimentele și pasiunile, m-am hotărît pentru arhitectură. Mi s-a spus că am aptitudini pentru literatură și pentru desen. Mă ocup de multă vreme cu desenul și am citit diferite cărți de istoria artei și estetice. Literatura mi-a plăcut totdeauna, iar la olimpiadele de limba română am

obținut rezultate bune cîțiva ani consecutiv.

M-a atras pentru o vreme activitatea de critic sau istoric literar, dar mai ales arhitectura, care, după părerea mea, oferă poate cele mai mari posibilități de creație originală. Spre arhitectură m-a îndreptat și formația școlară: am urmat realul. Acum cîțiva ani, eram atras chiar de știința pură, dar arhitectura a triumfat.

Nu numai posibilitatea de creație directă m-a determinat să o aleg, ci și poziția ei specială printre celelalte arte. Mulți pun prea mult preț pe partea strict tehnică a arhitecturii (care nu este de loc neglijabilă, desigur) și uită că ea este o artă de sinteză, complexă și grea. Aldous Huxley considera arhitectura mai dificilă, mai intelectuală decît muzica sau altă artă. Cred că sensibilitatea poetică și plastică, cultivate de preocupările mele anterioare, vor contribui la o cit mai bună viziune arhitecturală, la succesul în această activitate, care, o știu de pe acum, este foarte grea.

IOANA CRĂCIUNESCU

clasa a XII-a D, Liceul „Mihai Viteazul”, București

De ce? De cînd? — De ce mă întrebați? — Poate de cînd m-am născut, și pentru că m-am născut! Oare este nevoie să vă spun cum mi-am descoperit „aptitudinile”, „înclinații”, că „nu m-am dat bătută”, că ani la rînd, tot mai conștientă de răspunderea pe care mi-o asumam, nu am renunțat la dorința de a da la teatru? — Dar asta mi se pare istoria firească a fiecărei pasiuni, mai ales cînd ea devine, într-un fel, condiția ta de existență.

... Frumusețea este, de fapt, că ne păstrăm cu toții (mai ales la 18 ani) un colțisor de viață în care ne credem unici... Poate de aici începe totul, poate așa am început să scriu poezii și să doresc să urmez Institutul de teatru... crezîndu-mă „puțin” unică... Crezînd că eu iubesc mai mult, simt mai mult, că în mine timpul și spațiul au alte valori, lucrurile, sentimentele, alte dimensiuni... crezînd în oameni și dorînd să le pot dărui ceea ce simt frumos în mine...

CEZAR SCARLAT

clasa a XII-a A, Liceul „George Coșbuc”, București

Voi fi sincer în mărturisire.

Mi-ar fi plăcut, fără a face din asta o pasiune (din motive pe care le voi arăta), să studiez structura materiei, legile intime care-i guvernează mișcarea. M-a atras la început chimia. De ce? Din cauza celor spuse înainte și poate și din cauză că lecțiile de chimie din liceu se deosebeau mult (și cînd spun mult m-am gîndit bine) de cele din școala generală.

Chimia nu era totuși prea apropiată de ceea ce voiam eu și atunci m-am gîndit să urmez Electronica. Nu „fizică pură”, pentru că îmi părea prea didactică și depărtată de realitate, iar eu voiam ceva legat totuși de practică.

Lesne este de înțeles că a existat o perioadă de oscilație între chimie și electronică. Am primit și sfaturi (în favoarea uneia sau alteia dintre alternative), dar cred că ele n-au fost de natură să mă influențeze în mod hotărîtor.

Alegerea n-am făcut-o ușor, dar cred că este exagerat să se vorbească aici de „drame de idei”, cel puțin

ARA ECHIGHIAN

clasa a XII-a B, Liceul „George Coșbuc”, București

Sîntem la vîrstă cînd trebuie să ne hotărîm în ce domeniu vrem să desfășurăm activitatea noastră viitoare.

Această hotărîre este foarte importantă, deoarece un pas făcut pe o cale nedorită, pe o cale pentru care nu avem tragere de inimă și chiar aptitudini înseamnă o carieră ratată, o muncă depusă din obligație și nu din plăcere și abnegație.

Pentru ca viitorul să-ți ofere satisfacții profesionale este necesar să te pregătești în direcția în care ești atras, astfel ca în momentul în care ai terminat cursurile învățămîntului superior să poți fi folositor societății prin rezultatele muncii tale.

În ceea ce mă privește, îmi voi îndrepta pașii spre una din secțiile Institutului Politehnic, și anume spre secția „Aeronave și

Știu, știu foarte bine că este vorba și de muncă, poate o muncă mai dură și mai răspunzătoare ca altele, mai epuizantă și nu întotdeauna încununată cu succes... Poate la fel de riscantă ca cea de doctor sau de profesor, deoarece ai sufletul unor oameni în mîini, poți face să creadă sau să urască ceva, contribui la modul lor de a gîndi, de a trăi... poți indirect să-i faci fericiți sau nu...

Dacă tu însuși ți-ai verificat posibilitățile, dacă simplul vis de la început și-a găsit un răspuns, mi se pare firesc ca toate acestea să fie încununare de magia scenei, de clipa în care lucrurile, oamenii devin altfel, tăcerile, cuvintele sună altfel, timpul își pierde valorile și tu, cît se poate de conștient, tot ce ai trăit pînă atunci, muți într-un gest, într-o înțelegere mai adîncă... vai, dar iubesc prea mult, simt prea mult, și de aceea la întrebările: „De ce această meserie? De cînd?” aș răspunde mereu: „Poate de cînd m-am născut și pentru că... m-am născut...”

deocamdată. Dacă vor fi regrete, cu siguranță că le voi încerca, dar mai tîrziu. Astăzi, repet, dacă vor fi. Pînă atunci, am să încerc să arăt (cred că este și locul) de ce nu pot spune că ceea ce îmi place acum este o pasiune. Cred că este hazardat să vorbești despre o pasiune pentru ceva despre care nu știi decît foarte puțin. Ce știu eu, acum, despre sutele de experiențe care se fac — chiar în această clipă — despre nenumăratele încercări de a găsi ceva nou în domeniul în care voi lucra sau de nenumăratele experiențe care mă așteaptă? Sau voi lucra, într-adevăr, în acest domeniu; nu mă va atrage altceva, care va fi mai apropiat de ceea ce aș vrea eu? Sau voi fi nevoit, silit de împrejurări, să lucrez în alt domeniu?

Nu sînt nestatornic (cum ar putea reieși din cele ce am spus), nu sînt nici absurd, căutînd ceva imposibil ci, pur și simplu, nu sînt pe deplin convins că ceea ce voi face se va întregi într-o pasiune.

instalații de bord” a Facultății de mecanică.

Munca în industrie, în tehnică am putut-o cunoaște din căutările pînă noaptea tîrziu ale tatălui meu sau din conturările pe hîrtie de calc ale acestor căutări. Uneori am văzut la fața locului, în marile unități industriale, cum prind viață căutările și orele tîrzii petrecute deasupra planșetei ale sutelor de ingineri fideli discipoli ai zeiței tehnice.

Ca în nici un domeniu, nici în domeniul pe care mî l-am ales nu trebuie precupețite eforturile pentru o muncă rodnică.

Sînt convins că oricît ar fi mune de pretențioasă sau chiar grea, din moment ce o fac cu plăcere acest lucru nu constituie un impediment. Pasiunea pentru munca pe care am ales-o va învinge orice greutăți, inerente de altfel în orice domeniu de activitate

FETELE DESPRE BĂIEȚI ȘI BĂIEȚII DESPRE FETE

ată o temă de sondaj sociologic deosebit de ispititoare pentru a cunoaște „pe viu” în ce măsură elementele complexe, fiind de educația în familie și în școală, ca și de mentalitatea formată sub influența altor factori pot cristaliza, în psihologia unor tineri, în convingeri etice statornice, în concepții durabile de filozofie a vieții.

Am ales, pentru anchetă, o clasă de fete, a XII-a B (dirigintă: Teodosia Grăcea), și una de băieți — a XII-a F (diriginte: Nicolae Stănișilă), de la Liceul nr. 15 din Capitală (director adjunct cu problemele educației tinerețului: Iulia Jocu).

Întrebările au vizat mai ales modul cum surprind elevii ultimei clase de liceu trăsăturile de caracter ale colegilor, aspirațiile și idealurile vârstei lor — în ultimă analiză, ale unei întregi generații născute și crescute în anii socialismului.

Evident, gradul de subiectivitate, coeficientul de surpriză de la o colectivitate școlară la alta nu pot altera, credem, valabilitatea de fond a concluziilor ce pot fi desprinse de către factorii interesați.

1. CE TRĂSĂTURI, POZITIVE SAU NEGATIVE, CREDEȚI CĂ PREDOMINĂ ÎN CARACTERUL BĂIEȚILOR (FETELOR) PE CARE ÎI CUNOAȘTEȚI? ELE POT FI GENERALIZATE?

Mai mult de jumătate dintre fete (21 din 35) au consemnat drept pozitivă în caracterul colegilor lor *politețea*. De subliniat faptul că 14 eleve au mărturisit direct, într-o formă sau alta, că băieții pe care îi cunosc sînt puțini la număr. Dar în același timp, ele n-au șovăit să desemneze drept preponderentă la ei această trăsătură care derivă din educație, adică din sfera relațiilor normative dintre indivizi și nu este determinată de structuri sufletești innăscute. Dacă la cele 21 de sufragii înfruntate de „politețe” adăugăm altele, înrulate ca esență, cum ar fi: bunăcuviința, finețea (3), amabilitatea (2), tandrețea și calitatea ce a fi manierată (4), ajungem la concluzia că aproape unanimitatea „subiecților” (32, din 35) dau girul lor unei trăsături a cărei dobîndire nu implică existența premiselor psihologice de tip special. Alte atribute pozitive ale băieților: inteligența (10), seriozitatea (5), veselie (4), camaraderia (3), „sînt săritori la nevoie” (3), „sînt economi” (2), curajul, corectitudinea (2), consecvența (2), stabilitatea (2), sinceritatea, dorința de claritate, superioritatea spirituală, cumpătarea, „au păreri proprii”, modestia. Dintre trăsăturile negative, singura care a întrunit trei adevizuri este nesinceritatea. Urmează, cu cite 2 opțiuni: egoismul, superficialitatea, nepolitețea și ușurătatea. Au mai fost menționate, cite o singură dată: snobismul, neglijența, ironia, siguranța de sine și... risipa. Iată, deci, simplificînd puțin, că o... primă părere a fetelor despre băieți este, dacă nu de-a dreptul excelentă, cel puțin mulțumitoare. Atenție, însă: toate cele opt răspunsuri la a doua parte a primei întrebări — „Ele pot fi generalizate?” — sînt categorice: nu. Totuși, dintre cele 27 de opinii „în alb” (neexprimate din motive doar bănuite) multe s-ar putea concretiza, fie și șovăienic, în „da”...

La băieți, părerile privind calitățile fetelor sînt mult mai diverse: Pe primele locuri, cu scoruri destul de mici, se situează: bunătața (5), sinceritatea (4), cinstea (3), obiectivitatea (3), cochetăria (3), sentimentalismul (3), afectivitatea (2), feminitatea (2), sensibilitatea (2), înțelegerea (2), finețea (2), stabilitatea în sentimente (2), dragostea (2), camaraderia (2), „sînt visătoare” (2). Lista se încheie cu opțiu-

nile... univoce: spirit de sacrificiu, discreție, conștiinciozitate, sociabilitate, seriozitate, colegialitate, exuberanță, franchețe, modestie, hărnicie, „sînt mindre” și „sînt manierate”. Caracterul eterogen al punctelor de vedere, în acest caz, este reabilitat intrucitva prin polarizări mai ferme în cazul laturilor negative. 5 băieți au catalogat fetele drept „ușurate”, alături de care 3 (total: 8) le consideră, ușor eufemistic, „neserioase”. Alți 6 sînt șocați de „îngîmfarea” lor, în timp ce 4 elevi nu se împacă cu „egoismul”, 2, cu „excentricitatea”, și, din nou 2, cu „gelozia” fetelor. Au mai fost incriminate la fete: fandoseala, flirtul, susceptibilitatea, nesinceritatea, interiorizarea excesivă, indiferența, spiritul recalcitrant, indiscreția, lipsa de respect, dorința de învrăjbire, faptul că sînt capricioase, interesate, dornice de distracții, și superstițioase. Din fericire, toate acestea văzute de cite un singur... exemplar. În privința generalizărilor, băieții sînt mai... ambigui: 9 sînt de părere că „nu”; 6 că „da”, unul că „da și nu” (sic); unul că „unele”, altul că „nu știe”, sau că „nu crede”.

2. CE IDEALURI ANIMĂ PE COLEGII (COLEGELE) VOȘTRI AFLAȚI ÎN PRAGUL ALEGERII DRUMULUI ÎN VIAȚĂ?

Din nou, în cazul fetelor, un punct de vedere compact, reflectînd o realitate dintre cele mai semnificative: după părerea a 15 dintre ele, elevii au drept țintă continuarea studiilor la facultăți, îndeosebi de profil tehnic. Cuplate cu opiniile care se leagă și de întemeierea unui cămin (3), de ideea împlinirii profesionale, aceste răspunsuri sugerează temeinicia orientării în viața a celor chestionați. Și, chiar dacă unele fete văd destul de vag obiectul real al întrebării — „idealurile băieților sînt realiste” sau că „sînt animați de încredere în forțele lor” — faptul nu împieteză asupra nobleței unor aspirații cum ar fi: dorința de a se afirma, dezvoltarea personalității, întregirea culturală, „a fi demn pentru societate”. Un singur răspuns, ușor sceptic: „băieții nu sînt animați de nici un ideal în alegerea profesiei; totul e ca la o loterie, chestie de noroc”. Oare chiar așa sînt? 8 băieți speră că de actualele colege de liceu nu se vor despărți nici în amfiteatrele facultăților. Alți 7 consideră drept un ideal feminin major „căsătoria fericită”. Nu lipsesc nici: „dorința de cunoaștere”, „speranța în viitor”, „fericirea”, „cariera științifică”, „dorința de a fi folositoare”, „dorința de afirmare” (2), „sînt animate de idealuri mărețe” (2), „sînt însuflețite de idealuri liyrestli”. Dar nici: „dorința de mărire”, „setea de parvenire” și... „banii”. Într-un procentaj aproximativ, ar însemna că opt la sută dintre băieți (au o răspuns 37) au o părere puțin măgulitoare despre colegele lor. E mult? E puțin? În orice caz, cifra nu poate fi neglijată.

3. SÎNT CAPABILI BĂIEȚII (FETELE) DE SENTIMENTE ÎNALTE ȘI STATORNICE ÎN RELAȚIILE RECIPROCE? DE CE CREDEȚI ASTA?

Răspunsurile au fost destul de lapidare și neargumentate. Le consemnăm, totuși, mai mult pentru semnificația lor statistică. La fete: 12 „da”, 9 „nu”, 2 „rar”; apoi: „înalte, dar nu statornice”, „nu știu”, „destui”, „da,

dar...”, „exceptii”, „nu toți”, „nu mulți”. În rîndurile băieților, 14 afirmații categorice: „da” și abia de două ori „nu”. E drept că alte 2 sînt... binale: „da și nu”! dar ele nu măsoară echivocul, ci diferențierea circumspectă. Ne-a izbit un singur răspuns exclusivist: „absolut de loc!” Bineînțeles, nemotivat decît prin sublinierea ușor eliptică: „lipsește cu desăvîrșire”. (probabil, capacitatea fetelor de a nutri asemenea sentimente). Altele sînt aproximații de tipul: „nu toate” (2), „depinde” (2), „în general”, „nu întotdeauna”, „cred că da”, „nu cred”, „foarte multe”.

4. CE CONSIDERENTE CREDEȚI CĂ I-AR DETERMINA PE BĂIEȚI (FETE) DACĂ S-AR GÎNDI LA ÎNTEMEIEREA UNUI CĂMIN?

Pentru 5 fete, întrebarea este „prematură”. Alte 10, însă, dau prioritate „dragostei”, iar 5 dintre cele 35 de liceene consideră „înțelegerea” drept un temel propice întemeierii unui cămin durabil. Nu sînt lipsite de interes nici celelalte păreri: „exemplul familiei”, „situația” (2), „diploma”, „pregătirea profesională similară”, „nivelul intelectual”, „identitatea de optică”, „frumusețea morală”, „sinceritatea”, „spiritul gospodăresc”, „curiozitatea”, „forța majoră” și, un singur răspuns, „nu știu”. Nici băieții nu exclud „eterna dragoste” din categoria determinantelor esențiale ale unui act de o atît de mare importanță cum e căsătoria: cele 9 voturi întrunite de acest sentiment fac casă bună cu cele acordate: „înțelegerea” (3), „îndeplinirea idealurilor”, „spiritul de sacrificiu” și „fericirea altuia”. Pe de altă parte, tot 9 adevizuri confirmă optica unor elevi asupra rolului „situației materiale” în constituirea și trînicia viitoarei căsnicii. Aproape la unison, însă, argumentele aduse vin să justifice accepțiunea nouă a acestei noțiuni, străină de vechea „avere” (= „putere”) din trecut; este vorba de un grad mai înalt de civilizație, de quantumul și continuitatea resurselor de existență, asigurate de calificarea profesională ridicată, de stabilitatea structurilor noastre economice și sociale.

„Frumusețea fizică” intrunește doar 3 sufragii; „banii”, numai 2; „mașina”, unul; „interesul”, așijderea; cum, de altfel, și: „puterea de muncă a partenerului”, „cultura”, „caracterul celui ales”, „necesitatea socială”, „exemplul celorlalți”.

5. CE ALTCEVA, DEOSEBIT, MAI AVEȚI SĂ SPUNEȚI DESPRE BĂIEȚI (FETE)?

Ne rezumăm a transcrie succint opiniile neexprimate doar de 16 dintre cei 72 de participanți la sondaj: „sînt foarte influențabili”; „sînt mai optimiști decît fetele”; „mă interesează unul singur”; „nu am o părere bună despre ei”; „doar unul corespunde idealurilor mele”; „să fie mai atenți cu fetele” — iată părerea fetelor. Și acum pe cea a băieților: „am o părere proastă despre ușurate”; „prea iau băieții peste picior”; „cite în lună și în stele”; „sînt ca niște cetăți inexpugnabile”; „fără ele ar fi negru pe lume”; „să fie mai modeste”; „sînt prea băiețoi”; „nu se poate concepe viața fără ele”...

Ion BUTNARU

CUM S-A AJUNS AICI?

La o seară distractivă, organizată pentru tinerii din orașul Mărășești, un grup de băieți s-a trântit „distins“ pe scaune. Fumau țigară după țigară, aruncând sub masă mucerile și strivindu-le cu talpa piciorului. Printre ei l-am recunoscut pe Marțes Anton, care împreună cu „prieteni“ săi, ameții de băutură, a început un adevărat scandal, tulburând liniștea celor care se comportau cuviincios. Le-am atras tuturor atenția asupra atitudinii necivilizate, dar Marțes a sărit ca ars, ripostând obraznic:

— Dar ce, și aici sînt obligat să mă port cum îmi dictează alții? Am venit doar să mă distrez. Fac ce vreau!

Ne întrebăm ce îi dă acest drept? Și de ce nu se supraveghează consumul de alcool la reuniunile dansante organizate pentru tineret, evitându-se, în acest fel, conflictele penibile?

Manolache I. Ion și Ciubotaru Ion, împreună cu alți cîțiva amici, după ce au bătut recordul consumînd o mare cantitate de alcool, au oprit la întimplare călătorii din gara Panciu și, căutînd gilceavă cu orice preț, au sfîrșit prin a-i bate pe cîțiva. În curînd cei doi își vor primi pedeapsa bine meritată.

Cum s-a creat, însă, posibilitatea închegării unor grupuri de „pierde vară“, care își irosesc timpul umblînd de colo pînă colo și, din lipsa unei ocupații serioase, acostează cetățenii liniștiți? Cine răspunde de acești iresponsabili? Cum au ajuns la vagabondaj?

Strungaru George și Crivăț Dorinel, tot „fără ocupație“, consideră că e mai comod să furi decît să muncești. Cum au ajuns la această „constatare“ îi putem întreba și pe părinții lor. Ca și pe cei care l-au crescut pe Niță N. Petre, autorul furtului unei biciclete. Acesta, temîndu-se că ar putea fi prins, a vîndut corpul delict. Dar n-a apucat să valorifice ciștigul. Acum este internat într-un institut de reeducare.

Dar unde a învățat să fure? De ce a trebuit se să ajungă la intervenția miliției?

Banii și educația

Banii și diferitele cadouri pe care le dăm copiilor noștri, zilnic sau periodic, pot avea variate influențe—pozitive ori negative—asupra comportamentului și concepției lor despre viață. Totul e în funcție de priceperea cu care exploatăm potențialul educativ al acestor mijloace de recompensare sau de satisfacere a unor trebuințe.

Cîteva exemple. Cu mai mulți ani în urmă am avut la liceu un elev capabil, dar superficial și orgolios, el a rămas repentin în ultima clasă, pur și simplu din rea voință. Cese întimplase? Părinții obișnuiau să-i cumpere cu bani sînguința la învățătură. Între ei și băiatul avea loc chiar un fel de tirg: „Învăță bine dacă îmi cumpărați...“ Astfel elevul le-a pretins o bicicletă pentru promovarea clasei a IX-a și un cal de călărie pentru a X-a. Și pentru că în clasa a XI-a ei nu s-au putut ține de făgăduială, elevul i-a „pedepsit“ rămînd repentin! Acum cîțva timp l-am revăzut pe un șantier. Mi-a vorbit cu regret despre greșelile sale din copilărie, care i-au barat cele mai frumoase drumuri în viață, și cu un reproș despre mama și tatăl său care, prin procedeele folosite, i-au cultivat o atitudine înjustă față de învățătură.

Avem convingerea că părinții acestui băiat nu-și dădeau seama că sînt departe de a-i trezi interesul pentru studiu și că mai degrabă cultivă egoismul, lipsa de respect pentru muncă; dar dacă ar fi reflectat mai mult și s-ar fi sfătuit cu profesorii, desigur ar fi văzut la vremea cînd de mult greșesc.

Efecte nu mai puțin dezagreabile are și obiceiul (multor părinți) de a satisface toate

Nistor Mitică din Panciu îl socotea pe Costin V. Costin drept cel mai bun prieten al său. Într-una din seri însă cei doi s-au certat pentru ofată, și Costin V. Costin, pentru a-și demonstra superioritatea, a scos cuțitul și și-a omorît prietenul. Firește, ucigașul și-a primit pedeapsa cuvenită. Ne întrebăm însă ce fel de prietenie a existat între cei doi, pe ce temelie s-a clădit?

E dureros să constatăm că, în timp ce majoritatea tinerilor noștri justifică printr-o ținută etică exemplară încrederea care li se acordă, există încă asemenea elemente care își fac de rușine generația. Din cauza acestora se discreditează uneori în totalitate tineretul de azi. Desigur, generalizarea calificativelor depreciative dovedește lipsă de discernămint, dar o mare parte din ele reflectă o nedorită realitate: comportarea condamnabilă a unor tineri care demonstrează totala lipsă a bunului simț, a celor mai elementare noțiuni de conduită, grave carențe în educație. În prezent, pe banca acuzaților stau cei care au luat drumul hulișmismului, al infracțiunii, al delincvenței. Dar cum au ajuns aici? Care sînt cauzele adînci, de multe ori nemărturisite, care permit continuarea acestui proces de „recrutare“ a elementelor imorale? De ce trebuie să înregistrăm consecințele triste sau dramatice ale faptelor lor, în loc de a încerca să le prevenim? Este un adevăr elementar că înlăturînd cauzele, evităm efectul. De aceea considerăm necesară, în primul rînd, o susținută activitate educativă în sensul unei profilaxii morale, care ar putea mieșora simțitor numărul celor care se atîlă în școlile de reeducare sau pe băncile tribunalei. Desigur că și evoluția tinerilor despre care am scris ar fi fost alta dacă cei ce s-au îngrijit de creșterea și educația lor ar fi intervenit la timp.

Condamnăm toate aceste fapte, implicit pe autorii lor. Dar nu-i putem ierta nici pe aceia care au contribuit la declanșarea lor prin indiferență, lipsa supravegherii și a unei educații serioase.

Alexandru DEȘLIU — Buzău

capriciile și toate dorințele copilului. E destul ca acesta să spună „vreau cutare“ ca mama sau tatăl să și bage mina în buzunar... Alții dau copiilor prea mulți bani de cheltuielă, îi îmbracă în vestimente scumpe, așa ca nimeni să nu fie ca ei. Nu se gîndesc că astfel cultivă nechibzuința, spiritul risipitor, incapacitatea de a suporta vreo privațiune, tendința de a fugi de efort, de muncă. De obicei asemenea elevi nu strălucesc la învățătură, sînt orgolioși, aroganți, oriînd gata să-și privească de sus colegii.

Firește, nu este util să-i tratăm pe copii tot timpul cu refuz, dar nici să le punem la dispoziție tot ceea ce ne cer și ar voi să aibă. Cît despre resursele lor pecuniare, eu cred că elevii sub 10—12 ani nici nu e cazul să dispună permanent de bani, pentru că nu știu să-i aprecieze și-i aruncă pe nimicuri. Cel mai bine este să le cumpărăm noi cele trebuitoare (bineînțelese cu discernămint) și să-i învățăm treptat să prețuiască valoarea banilor, dîndu-le din cînd în cînd sarcina să facă unele cumpărături, acordîndu-le uneori chiar sume mici pe care să le poată cheltui după dorința lor (dar sub controlul nostru). Preocuparea aceasta trebuie să sporească pe măsură ce elevul înaintază în vîrstă. De la 12—13 ani cred că le putem încrodința un mic buget, cu grija de a-l cheltui și gospodări în mod rațional, de a face unele economii în vederea unor obiective mai importante ca, de exemplu, excursii, cumpărarea unor albume, cărți etc.

Prof. Paul LEU
Liceul „Ștefan cel Mare“ din Suceava

Locuiesc într-un cartier cu multe blocuri noi, care au aproape fiecare circa 80—100 de copii școlari. De multe ori, suproceghîndu-mi băiatul, în spațiul destul de limitat de care dispun copiii pentru activitățile în aer liber, am observat că, în general, ei nu știu să se joace organizat, în colectiv. De aceea uneori se ajunge la conflicte, la insulte, chiar la bătăi. În aceste condiții jocul în aer liber—socotesc eu—contribuie în mică măsură la recrearea și reconfortarea fizică a școlari-

ȘTIU SĂ SE JOACE COPIII?

lor, la cultivarea deprinderilor lor de comportare civilizată, de respectare a exigențelor colectivității.

Se cere așadar să-i învățăm pe copii să se joace—să se joace în colectiv, organizat—astfel încît folosească unei asemenea activități să fie cît mai mari, atît sub aspect moral cît și al sănătății fizice. Sigur că multe lucruri ar putea face în această direcție părinții, comitetul asociației de locatari. Dar ei nu dispun întotdeauna de suficiență pregătire pedagogică și de timpul material necesar pentru a rezolva bine o asemenea problemă. La aceasta se mai pot adăuga deosebirile de vederi ale părinților cu privire la jocul copiilor, ținîndu-se seama că locatarii blocurilor noi vin din diferite părți ale orașului sau chiar din alte localități, fiecare avînd mentalitatea și pregătirea sa. Sigur că mult mai mult ar putea face în această privință școala, mai precis învățătorii și profesorii, în special cei care predau educația fizică. Sînt de părere că ar fi indicat să se insiste asupra unor jocuri distractive, atrăgătoare, care să-i antreneze pe copii în cît mai mare măsură, să-i învețe regulile conștientizării colective—de conduită civilizată, disciplinată, de respectare a individualității membrilor colectivului, a zerîntelor impuse de relația societate—individ. Mă gîndesc că învățarea unor asemenea jocuri se poate face cu mult efect, de exemplu, în tabere, unde există mari posibilități pentru aceasta. Dar și în programul obișnuit al școlii ar trebui să li se acorde o atenție mai mare. De asemenea, poate nu ar fi rău dacă televiziunea, mai ales în programul pentru copii, de-duminică dimineața, din vacanțe, ar transmite scurte filme sau alte producții care să prezinte jocuri în aer liber, în colectiv, cu explicațiile necesare.

Nefiînd pedagog, nu m-am permis să-mi susțin mai argumentat părerea, ci m-am limitat mai ales la anumite sugestii, sperînd că cercetătorii competenți vor examina problema și vor găsi soluțiile pe care noi părinții le așteptăm cu tot interesul.

Dr. Toma HENTEA
București

TIBERIU BOGDAN ȘI ILIE I. STĂNCULESCU: PSIHOLOGIA COPILULUI ȘI PSIHOLOGIA PEDAGOGICĂ

Ed. Didactică și Pedagogică, 1968

Era o perioadă când, sub masca scientismului, se vorbea de o psihologie „inginerească”, în care omul, despuat de instincte, emoții, sentimente, aspirații și motivații interioare, ni se înfățișa ca o stihie abstractă și uscată, ca un fel de robot rațional, desprins de viață, de societate și de realitatea concretă. Este meritul incontestabil al autorilor manualului „Psihologia copilului și psihologia pedagogică” destinat liceelor pedagogice și învățătorilor, de a fi depășit cu competență științifică, sensibilitate umanistă și vocație de dascăli, acest impas, izbutind să scrie o carte vie pentru oamenii viii, în sensul ancorării copilului în cadrul concret al existenței sale biologice, familiale, școlare, sociale, psihologice, etice și cetățenești. Aceasta, pentru că autorii sînt conștienți de momentul istoric în care trăiesc, ținînd seama de toate coordonatele și exigențele contemporaneității.

Prin modul de abordare a problemelor, prin amplexarea și seriozitatea informației științifice de specialitate, prin aspectul estetic al manualului, în care iconografia se armonizează cu grafice ilustrative, cu desenele copiilor și cu vioiciunea stilului, cartea poate fi citită cu același profit de părinți, de oameni de cultură și de orice cetățean interesat de viitorul patriei noastre.

Gîndită dialectic — în lumina învățaturii marxist-leniniste despre lume și viață — cartea de care ne ocupăm consideră psihologia copilului și psihologia pedagogică în relațiile lor de reciprocitate organică lucru, important de știut pentru cei chemați să realizeze și să optimizeze procesul instructiv-educativ al școlărilor. La ora actuală, atît în țara noastră cît și peste hotare, se pune un mare preț pe cunoașterea multilaterală și concretă a copilului. „Potrivit acestei cerințe, scriu autorii, psihologia copilului studiază apariția și dezvoltarea legică a fenomenelor psihice în copilărie, precum și particularitățile de vîrstă și individuale ale copiilor. Trebuie relevat că datele pe care ni le furnizează psihologia copilului — cu privire la apariția și dezvoltarea proceselor psihice și la particularitățile de vîrstă și individuale ale copiilor nu sînt suficiente pentru a obține rezultate educative, de calitate. Este necesar ca aceste cunoștințe să fie completate cu altele, care privesc aspectele psihologice ale influențării educative. În acest scop, psihologia pedagogică studiază legile psihologice ale învățării, ale însușirii cunoștințelor și deprinderilor de către elevi; studiază, de asemenea, legile psihologice ale formării personalității elevilor în procesul instructiv-educativ.

CĂLIN GRUIA: DOMNIȚA DE ROUĂ

Ed. Tineretului, 1969

Cei mai mulți dintre noi consideră că basmele sînt scrise numai pentru copii, cel mult și pentru bunicii care trebuie să-și îmbogățească „repertoriul” pentru a-și putea mulțumi nepoții. Cu rădăcini istorice în folclor, transfigurînd viața noastră cea de toate zilele, realitatea trăită, pentru a o face accesibilă micilor cititori poveștile aparțin, prin înțelepciunea pe care o cuprind, deopotrivă copiilor și celor maturi. Deznodămîntul lor precizează rezultatul înclăstării puternice dintre bine și rău, întotdeauna în favoarea binelui. Dar aceste noțiuni etice sînt foarte generale și de aceea cer concretizări în multiple aspecte. În cartea lui Călin Gruia, „Domnița de rouă”, conflictul dintre bine și rău se particularizează în lupta dintre adevăr și minciună. Dar nu simplificată, diminuată la întîmplări obișnuite cu o morală ușor de deslușit. Autorul filtrează adevărul prin conștiințe diferențiate, opuse chiar, îi descoperă contradicțiile, îi stabilește echilibrul în funcție de concepția diverselor categorii sociale și umane. Personajele sale nu acționează unilateral, în virtutea unor simboluri prestabilite. Eroi celor patru povești — „Domnița de rouă”, „Povestea Craiului Sif”, „Siminoc” și „Țara visată” — sînt în primul rînd în permanentă luptă cu ei înșiși, pornesc la judecata aspră a celor din jur după o îndelungă confruntare cu propria lor conștiință sau acționează în virtutea unor principii umaniste care nu pot fi șterse de trecerea anilor.

Ideile care se cern la o atentă lectură a poveștilor ce alcătuiesc această carte conduc spre un crez etic care aparține celui mai evoluat umanism. Puterea de a fi cinstit, forța curajului, regăsirea resurselor vitale, recuștigarea echilibrului interior, posibilitatea de a discerne între bine și rău sînt potențate de dragostea pentru oameni. Precumpnesc și înving numai ideile care asigură mulțumirea celor mulți, cele care sînt expresia unor alese virtuți omenești: dreptatea, cinstea, curajul, bunătatea, sacrificiul de sine.

Domnița de rouă — din povestea cu același titlu — trebuie să aleagă între dragostea pentru regele Țării de Lună și trădarea norodului ei. Întrevederea împlinirii iubirii nu o poate convinge să renunțe la răzbuinerea dreaptă a fratelui său Craiul de piatră, care aduce pieirea omului iubit.

Acest punct de vedere sintetic se menține asemenea unui laitmotiv pe parcursul întregii lucrări, dîndu-i echilibru, unitate de concepție, proporționalitate, teme științifice și eficiență educativ-formativă.

Pornind de la datele concrete ale fiziologiei și psihologiei copilului de vîrstă școlară mică, asupra căreia insistă cu deosebire Tiberiu Bogdan și Ilie I. Stănculescu, ni se înfățișează apoi, treaptă cu treaptă și sub toate aspectele dezvoltării vieții psihice, cognitiv, afectiv, voluntar — procesul de lentă formare a personalității acestuia, fără a se neglija acțiunea factorilor de temperament, de caracter și de mediu, în toată complexitatea lor. Motivațiile interne ale comportamentului școlărilor, ca și condiționările din afară ale acestuia sînt analizate cu discernămint și spirit de finețe, salvîndu-se nuanțele și diferențele individuale, care se echilibrează și se armonizează, în cele din urmă, în spiritul de grup. Este vorba, conform ethos-ului umanismului socialist, de un spirit de grup deschis schimbărilor, inițiativelor, noului și progresului, întreprinzînd astfel climatul psiho-social, prielnic dezvoltării multilaterale a personalității.

Explicînd conținutul unor noțiuni ca: maturizare, accelerație, învățare, aptitudine, talent, vocație, autorii nu pierd din vedere integrarea socială a acestora, transformîndu-le prin școlarizare în adevărate pîrghii ale binelui obștesc. Accentul pus pe latura socială a procesului de învățămînt, pe liantul afectiv al afinităților comunitare este, după cum vom vedea, una din contribuțiile originale ale acestui manual consacrat, în primă linie, acțiunii pedagogice considerat în toată complexitatea interferențelor și interrelațiilor sale dialectice.

Firește, spațiul rezervat acestei însemnări nu ne permite să stăruim precum am dori asupra bogăției și profunzimii problematicii dezbătute în fiecare capitol și în întregul acestui manual împlinit în rotunjimi de silogism. De aceea, subliniind eleganța analizei perioadelor de trecere de la școlarul de vîrstă mică la școlarul de vîrstă mijlocie și mare, ne permitem doar a atrage luarea aminte asupra modului în care autorii ne sugerează ritmul de creștere firească, de evoluție organic-progresivă și de amplificare simfonică a vieții interioare a elevului, a cărui personalitate se configurează și înflorește mai cu seamă în adolescență, fază crucială în devenirea și datornicirea idealului etico-social al adultului de mîine.

Ultimele capitole ale cărții: „Psihologia copilului excepțional” și „Clasa școlară ca unitate socială” ni se par deosebit de semnificative, atît prin actualitatea lor, cît și prin fecunditatea perspectivei în care sînt tratate.

Îmbrățișînd cu aceeași înțelegere și cu același spirit critic totalitatea elevilor care se situează în afara normei, fie prin supraînțezare, fie prin deficiențe, autorii aduc soluții practice, propun criterii științifice și obiective de selecționare și orientare, precum și tehnici dintre cele mai moderne de reabilitare și recuperare. Sub acest aspect, ca de altfel în întreaga economie a cărții autori se lasă călăuziți de generosul umanism din faimosul dicton al lui Terențiu: Homo sum; humani nil a me alienum puto”. (Sînt om și nimic din ce e omenesc nu mi-e străin.)

Adăugînd procesului instructiv-educativ dimensiunea lui socială, după cum ne rosteam ceva mai sus, autorii consideră clasa școlară, imediat după mediul familial, ca unitate umană cu rol decisiv în formarea elevilor. Este vorba, în primul rînd, de formarea trăsăturilor de caracter, consolidarea status-ului social al elevilor, de sentimentele de prietenie, de relațiile de tovarășie, de atitudinea față de muncă, de aspirații comune, de ideal, de solidaritate în bine și de luptă umăr la umăr împotriva răului și a negativismului; într-un cuvînt, aici se călește și se înobilează calitatea de om, exigența și opțiune fundamentală a umanismului socialist.

Grigore POPA

Craiul Sif scapă de cumplita obsesie a morții, nu prin claustrarea sa într-un turn fortificat, ci prin dragoste și dăruire față de supușii din țara pe care o conduce.

În „Siminoc” — a treia poveste, mai puțin încifrată în metafore și simbol — feciorul de țară, Siminoc, este blestemat de o arătare cu trup de femeie și cap de cal, căreia îi demască urîtenia, să spună numai adevărul. Faptul îi provoacă o mulțime de neplăceri din partea celor care nu se împacă cu cinstea și corectitudinea; în schimb, cîștigă simpatia oamenilor simpli.

Dor Călător (eroul ultimului basm) pribegește toată viața în căutarea Țării visate, găsind-o, la întoarcere, în locul unde s-a născut și a crescut, pe care îl vede cu alți ochi după îndelungata peregrinare printre ciudățeniile și frumusețile unor meleaguri necunoscute.

Există în basmele lui Călin Gruia o continuă frămîntare a eroilor pentru autocunoaștere care deschide larg perspectivele cunoașterii lumii exterioare. Tîlcul ascuns al poveștilor sale este în fond tîlcul ascuns al adevărurilor vieții ce ne par atît de simple la prima întîlnire cu ele. De aceea, aceste adevăruri nu sînt enunțate la început și apoi demonstrate; ele se descoperă prin comparații între fapte și oameni, în funcție de un întreg sistem de cauze, statornicindu-se doar în timp în valori permanente. Astfel, cititorului i se oferă satisfacția participării la procesul încheării unui personaj sau al unei acțiuni, întîlnindu-se aproape pagină de pagină cu fapte sau soluții neașteptate, care luminează noi fațete ale realității. Solicitarea lectorului este realizată și prin stil și limbaj artistic. Descrierile de natură păstrează nealterată poezia unor locuri dragi scriitorului. Narațiunea este în permanentă concurență cu dialogul imprimînd povestirilor un ritm alert care ține mereu încordată atenția. Replicile — sigure și sugestive nu cer cementării suplimentare autorului. În „Povestea Craiului Sif” — care începe zguduitoare, — dialogul asigură acel crescendo dramatic necesar sublinierii atmosferei, apăsătoare pînă la un punct, accentuînd neliniștea și spaima de moarte a regelui.

Calitatea esențială a acestui volum de povești decurge din faptul că scriitorul este conștient că, pentru cei mici, basmele constituie primul contact cu arta cuvîntului, cu literatura, prin care ei învață să discearnă valorile umane. Și, în plus, Călin Gruia înțelege că scrie pentru copiii veacului XX, care peste cîțiva ani vor fi puși în fața problematicii complexe a beletristicii contemporane.

Valeria BACIU

SE RIDICĂ UN HOTAR MATEMATICII ÎN PEDAGOGIE: DIDACTICOMETRIA

Delustrarea unui titlu de carte în chipul care ni-l arată „Metode și tehnici matematice în pedagogie” pune la încercare, presupunem, truda ascunsă, pătimașă a autorului și nu mai puțin bucuria unei descoperiri, bucurie ce revine cititorului când constată prăbușirea salutară a unor canoane fiind de știința pedagogiei. Și cum triumful este indiscret, o carte nouă, absolut nouă, robustă și lucidă ca aceste *Metode și tehnici matematice în pedagogie*, izbutește să denunțe știința epatării prin titluri, ca dilatată. Evident, printre atâtea titluri hermetice — autentic papotaj editorial — un asemenea titlu ferește de lentoare; convențional până la ariditate pentru cititorul de rînd, denudant prin ținuta științifică desigur pentru cei avizați, devine cu totul familiar doar profesioniștilor, cadrelor didactice.

Sub acest titlu, profesorul universitar Gheorghe T. Dumitrescu, îngrădește total mofturile intuiționiste ale pedagogiei. Scripitoarele înglobări de statistică școlară, antropometrie pedagogică, sociometrie și psihometrie școlară se redimensionează în această excelentă *carte-pentru-oricine*, asigurînd o masă de cunoștințe densă și trainică, de factură modernă, matematică, atât educației intelectuale, politehnice, morale, estetice și fizice, cât și teoriei învățămîntului. Așa cum apare în această carte, pedagogia își simte puterile, dobîndește o conștiință a exactității și o sporire reală a eficienței.

Problemele de pedagogie apte a fi tratate matematic se înscriu firesc și cinstit în zona accesibilității largi. Fraza sigură, prietenoasă dar ageră transformă pe autor într-un interlocutor care își rezumă practica unei vieți întregi de strălucit pedagog într-un postulat esențial: înapoi la precizie!

Capacitatea de reflexie este enormă. Deasupra conștiinței operează ușor demonstrînd raționalitatea consecventă și responsabilă a pedagogiei. Cititorul este tentat să stabilească raporturi între idei, el simte imediat sporirea reală de mijloace sigure de educare, își simte de fapt puterile proprii și estimează sigur bogățiile de experiență independentă a metodelor și tehnicilor matematice în pedagogie. De altfel, academicianul Gh. Mihoc, în prefața la „Metode și tehnici matematice în pedagogie” afirmă că „nu vor putea fi studiate și rezolvate fără folosirea matematicii problemele de pedagogie pe care le pune

societatea contemporană”. (...) „Autorul — spune academicianul Gh. Mihoc — arată că ființa umană este măsurabilă și, totodată, că dezvoltarea ei către personalitate nu poate fi rațional dirijată decît folosind și măsurarea repetată, capabilă să ofere date care prin calcul cantitativ și interpretare calitativă să poată duce la previziunea științifică a devenirii ei.” (sublinierea noastră). Pedagogia este supusă așa dar spiritului exactității. Închingată cu *Metode și tehnici matematice*, ea părăsește paradisul impreciziei, spulberînd educația empirică a reușitei educației, evident, tot conform naturii, trezînd pestalozzienele „forțe” și „dispoziții” înnăscute și contribuînd la dezvoltarea armonioasă a naturii umane din punct de vedere intelectual, moral și fizic. Numai că de astă dată „forțele” și „dispozițiile” vor putea fi măsurate. Autorul propune să se măsoare în mod sistematic „însăși creșterea, dezvoltarea copilului, formarea omului în procesul muncii, al învățării, determinînd cantitativ efortul, cunoștințele, programele, materialele didactice, procedeele tehnice”. În acest scop autorul introduce termenul de *didacticometrie* — o metodă nouă prin urmare — răsturnînd gîndirea comună și punînd în drepturile lor metodele obiective de cercetare pedagogică. În condițiile modernizării întregii vieți școlare din țara noastră datorită măsurilor stabilite de conducerea partidului și statului, și mai ales în perspectiva generalizării învățămîntului de 10 ani, „Metodele și tehnicile matematice în pedagogie” devin o carte de căpătii. Este esențial să reținem sensul profund al cuvintelor tovarășului Nicolae Ceaușescu: „Nu este suficient să vorbim numai de necesitatea modernizării continue a conținutului științific al învățămîntului, ci să acționăm, găsînd modalitățile concrete pentru înarmarea cadrelor didactice cu cele mai noi descoperiri ale cunoașterii umane”. Vom înțelege mai bine că editarea „Metodelor și tehnicilor matematice în pedagogie” este salutară. Mărturisim cinstit că de la „Ora de seară a unui sihastru” a lui Pestalozzi, asupra căreia mă oprisem îndelung cu ani în urmă, nu am trăit o emoție atît de intensă ca în fața cărții profesorului universitar Gh. T. Dumitrescu. Am cunoscut dintrodă puțința de a „măsura gradul de formare, de pregătire pentru viață, pentru profesiune”, „... hai să zicem, chiar pentru fiul meu. Și care părinte nu și-ar dori să cunoască gradul real, al dezvoltării aptitudinilor individuale în conformitate cu cerințele societății”? Limpiditatea concretă a acesteia cărți o poate oferi, desigur. Deasupra uluirilor (trezite de perspectiva pedagogiei cu metode matematice), deasupra sperieturii (încercată de oricare cititor la gîndul fierberilor imense pricinuite de un dogmatic refuz îndelungat al acestor metode matematice), deasupra acestora, cum spun, cartea lui Gh. T. Dumitrescu, pornită din setea de adevăr, realizează în imagini clare cît de luminoasă poate fi pedagogia dacă are un instrument obiectiv de lucru și de judecată. Obișnuit să văd încununări de tot felul ale pedagogiei în atitudinea reală și intimă dintre semeni, cartea profesorului universitar Gh. T. Dumitrescu ne face să înțelegem că pedagogia este numai un mijloc în serviciul acestei valori supreme — omul; dar un mijloc incomparabil mai sigur decît am fi putut spera.

Romulus ZAHARIA

MICII MUZICIENI DE LA TULCEA

În faza republicană a festivalului echipelor artistice școlare ne-a fost dat să admirăm pe scena din str. Lipscaui meritoasele strădani ale celor 11 formații, reprezentînd tot atîtea județe. Ar fi greu să cuprinzi în puținele rînduri ale unui articol aprecierile ce se cuvin la adresa fiecăreia dintre cele 11 evoluții artistice. Voi spune doar că pentru prima dată — pe parcursul celor trei zile — am avut un plăcut sentiment provenit din faptul că sînt contrazisă; venisem cu scepticism să văd și să ascult, în cel mai bun caz, niște „tinere speranțe” și mă aflu în fața unor certitudini: talente cărora nu le lipsea nici vocația, nici serioasa pregătire artistică. Singurul lucru ce rămînea exact așa cum mi-l închipuisem era faptul că într-adevăr aceste talente — unele atît de împlinite — erau tinere, foarte tinere. Am constatat că micile ființe, mutate din bănci pe scenă, impun. Sala — în care cel puțin jumătate din spectatori nu erau copii — asculta în tăcere, judeca riguros, aplauda selectiv, ca la orice spectacol cu artiști ce se iau în serios. Sub bolțile înalte ale sălii din Lipscaui notele diletante au fost prea puțin detectabile; faza republicană a concursului și-a meritat numele, a adus pe scenă, după consecutive cernerii prealabile, școlari care-și justifică pe deplin prezența pe scenele sălilor de spectacol.

Un asemenea grup de copii ce și-a meritat consacrarea republicană sînt coriștii și instrumentiștii de la Tulcea. De ce mă opresc anume asupra

acestei formații? Nu numai fiindcă mi s-a părut printre cele mai bune din țară, ci și fiindcă trebuie salutată perseverența cu care, de ani de zile, parcurgînd modest și răbdător scara tuturor afirmărilor locale, s-a pregătit pentru a ajunge în etapa pe țară solid pregătită, fără a se teme de confruntări și surprize nereușite. Corul și orchestra școlilor nr. 1 și 5 din Tulcea, reunite, cu izbutitele sincronizări și armonizări, cu piano-urile și fortissimo-urile savant elaborate, cu vocile cristaline, ne-au mers la inimă. N-o vom uita multă vreme pe cirna și cirliionțata țărănească, pe nume Anani Mihaela din clasa a VII-a, care ne-a amintit de privighetorile Deltei. Formația din Tulcea a mai prezentat și recitări și o lăudabilă feerie despre Delta (montare a învățătoarei A. Mătrăscu, cu elevi din clasele I-IV), dar fără corul și orchestra sa pesemne nu ne-ar fi reținut atenția în mod deosebit. Cel cărui îi datorește succesele formația coral-orchestrală a școlărilor tulceni e profesorul I. Ștefănescu, dirijor, compozitor, dar mai presus de toate, dinamic animator. Prezența și afirmarea acestei formații la faza pe țară a echipelor cultural-artistice-pionierești constituie pentru ea o etapă finală, dar și un început care obligă.

De la micii muzicieni ai Tulcei vom mai avea, desigur, surprize plăcute.

Emilia CĂLDĂRARU

U.R.S.S.

NOTAREA Într-un articol din „Semia i škola” nr. 3/1969, K. Bardin, candidat în științe pedagogice, aduce în discuție problema notării elevilor. Autorul pornește de la constatarea că nu o dată unui elev se întore acasă de la școală nemulțumit de notele pe care le-au primit, spunând că profesorul sau învățătorul, din nou... i-a persecutat. Cum reacționează părinții în asemenea situații? Unii dintre ei pleacă într-un suflet la școală cerind „explicații” profesorului sau învățătorului respectiv, fără a discuta în prealabil cît de cît cu elevul, deci fără a se convinge pe deplin dacă acesta a știut sau nu lecția la care a fost asenlat. Ei au despre fiul lor o unică părere, și anume: că e foarte inteligent, și ca atare nu poate primi decît note „maxime”. Aceasta, mai ales în primii ani de școală, cînd îl ajută să-și facă temele pentru acasă și îl controlează mai îndeaproape. Dar adeseori — după cum observă autorul articolului — ajutorul lor poate fi deficitar, iar controlul, insuficient. La școală lucrurile vor ieși în evidență, iar elevul va fi pus atunci în dilemă: cine a avut dreptate — părinții cînd i-au spus acasă că știe lecția foarte bine, sau învățătorul care i-a dat o notă mai mică?

Cauzele care pot duce pe elev la impresia că a fost nedreptățit sînt numeroase. Una dintre ele trebuie căutată în discrepanța care există între *intențiile* elevului și *posibilitățile* sale reale. Se știe că învățarea este un proces complex, avînd la bază acumulări cantitative și calitative treptate. Cîte un elev mediocru, bunăoară, ia dintr-odată hotărîrea să-și ajungă pe frunțașii clasei. Se apucă, deci, serios de învățatură. Dar succesele nu pot să apară instantaneu, pentru că elevul mai are lacune, care se fac observate în timp ce răspunde. Nici notele, așadar, nu vor fi cele scontate de elev sau de părinții lui, de unde impresia de... „nedreptate”.

La subtitlul, „Eu am răspuns la fel”, autorul articolului din „Semia i škola” analizează încă o cauză de acest gen, vizibilă îndeosebi la clasele mari. Despre ce este vorba? Să presupunem că la o oră sînt ascultați 2—3 elevi care primesc notă maximă. Elevul „nedreptățit” ar fi luat și el o notă mare la aceleași chestiuni. Dar iată că lui i se pune o altă întrebare, la care dă un răspuns doar pe jumătate — pentru care este notat. Situația se repetă o dată, de două, de trei ori, iar elevul are impresia că e... persecutat — deși profesorul a avut de fiecare dată cele mai bune intenții.

Dar oare profesorii sînt infailibili întotdeauna? Autorul articolului, K. Bardin, relatează cazuri cînd și aceștia greșesc. De exemplu, unii dintre ei, în virtutea inerției, dau într-adevăr elevilor mai slabi la învățatură note sub nivelul răspunsului. Alții caută să mențină disciplina în clasă prin... note date la materia ce o predau.

Aceste tendințe trebuie combătute; nota acordată elevilor nu poate fi altceva decît o oglindă fidelă a răspunsului lor la lecție! Ea implică o mare răspundere din partea pedagogului.

În încheierea articolului din „Semia i škola” citim: „Cînd elevul spune: „am fost nedreptățit la notă”, trebuie să vedem în aceas-

ta un semnal de alarmă. Înseamnă că undeva s-a produs o fisură — fie în munca pedagogului, fie în munca de educație a părinților. Datoria unora și altora este ea, printr-o colaborare intensă, să facă tot posibilul pentru a preveni erorile iminente.”

R. DIMITRIE

ITALIA

DORINȚELE COPIILOR

Ziarul roman *Paese Sera* a invitat, în cadrul unui concurs cu premii, pe elevii din școlile elementare să-și scrie Anului Nou despre dorințele lor. Redacția a primit în cursul lunii decembrie, de la copii între 6 și 10 ani, circa două mii de scrisori, care începeau cu „Dragă Anule Nou”. Dacă unele scrisori — un procent foarte mic — fuseseră, evident, dictate de adulți, iar altele — de asemenea un procent redus — vedeau intervenția acestora, în marea lor majoritate scrisorile fuseseră scrise de copii fără intervenții din afară, constituind un document foarte interesant despre condițiile de viață ale copiilor din capitala Italiei.

Prîmul lucru care te izbește la lectura scrisorilor este starea de sărăcie, chiar de mizerie, în care trăiesc mulți dintre autorii scrisorilor. „Am nouă ani, scrie Giovanna și dorința mea cea mai vie este să am un pat al meu, pentru că mi-e rușine să dorm împreună cu părinții mei”. Multe felite și-au arătat dorința de a avea opăpușă, precizînd că n-au avut niciodată vreuna. Un băiețel de 10 ani, Riccardo, scrie între altele: „sora mea nu se poate duce la școală cînd plouă, pentru că n-are decît o pereche de pantofi vechi și rupți”. În cazuri ca acestea, redactorii ziarului au verificat la fața locului adevărul celor afirmate.

Alte scrisori dau relații despre felul în care sînt văzuți părinții de copiii lor. Tatăl este cel care aduce banii. Dacă tatăl e împiedicat să muncească, familia suferă. Fabrizio scrie: „Aș vrea ca Anul Nou să-și dea tatălui meu o sănătate mai bună, pentru că dacă el se îmbolnăvește e vai de noi”. Toate scrisorile îl arată pe tată ca fiind cel care asigură, din punct de vedere economic, viața familiei și nici una dintre scrisori nu-l consideră sub alt aspect. Mama e cea care face toate treburile casei. „Fă-l mai bun pe frățiorul meu Giuseppe, pentru că atunci cînd îl apucă loanele, mama pierde vremea cu el și rămîne în urmă cu toată treaba”, scrie o fetiță. Cînd e vorba de mamă, copiii își manifestă dorința ca ea să aibă mai mult timp liber să se ocupe de ei. „Anule Nou, scrie Fiorella, strică mașina de căleat, pentru că atunci mama o să mă ducă în parcă să mă joc așa cum a mai făcut cînd n-a putut să calce”.

Despre școală sînt mai puține mențiuni în scrisori. Cîte un cuvînt despre colegi, care însă nu sînt niciodată prezenți ca element esențial, sau formule generale despre învățătoare care „e foarte bună” și se „sacrifică pentru noi”. Școala, care ar trebui să aibă un rol determinant în viața cotidiană a acestor copii, rămîne în afara problemelor mai vii și mai simțite: sărăcia, părinții, televiziunea. Acestea ocupă un loc principal în scrisorile micilor elevi. În mai toate scrisorile se vorbește de co-

pii flămînzi din Biafra, de casele dărîmate de cutremurul din Sicilia, de uciderea lui Kennedy și Martin Luther King, ca și despre luptele revendicative ale muncitorilor sau despre agitațiile studențești. Dacă despre manifestările muncitorești copiii scriu cu simpatie, față de agitațiile elevilor de liceu și ale studenților au cu totul altă atitudine: „Ar fi timpul să învețe, în loc să cîntecare străzile”, scrie Mariolina, sau „nu pricepe nimeni ce vor și poate că nici ei înșiși nu știu”, observă Claudio.

În privința modului de exprimare, se observă că spontaneitatea din scrisorile celor din clasele a doua și a treia dispare aproape cu totul în scrisorile celor din clasele a patra și a cincea, în care se vădește intenția de a face „frază”, de a folosi adjective căutate sau formulări pretențioase.

Ziarul, ținînd seama de vîrsta concurenților, a redus la minimum caracterul de „întrecere selectivă”, evitînd astfel consecințele negative pe plan pedagogic. Toți concurenții, fără excepție, au fost premiați cu un bon de 1500 lire pe care să le cheltuiască în oricare raion al unui mare magazin. Cinci scrisori au primit premii mai consistente, dar nu prea mari, tocmai ca să nu sublinieze neegalitatea dintre ele.

GRĂDINIȚELE DE COPII

Ținînd seama de importanța educației copilului în perioada preșcolară, îndeosebi în cea cuprinsă între trei și șase ani, ca și de condițiile de viață specifice epocii noastre, în Italia s-a hotărît înființarea „școlilor materne de stat”, pentru copiii de la trei la șase ani, prin legea din 18 martie 1968. Pentru buna funcționare a acestor școli, Ministerul Instrucțiunii Publice a numit o comisie alcătuită din cei mai de seamă pedagogi italieni care să redacteze îndrumările necesare. Textul îndrumărilor, aprobat în unanimitate de comisie, a fost trimis Consiliului superior al instrucțiunii publice spre a căpăta forma definitivă și a se emite, apoi, decretul prezidențial. Revista *Vita dell'Infanzia* (Viața copiilor) publică în numărul său din luna februarie 1969 (pp. 4—7), primele patru capitole din textul îndrumărilor așa cum a fost redactat de comisie.

În capitolul întâi se arată că scopul școlilor materne este să educe copiii, în vîrstă de la trei la șase ani, să-i pregătească pentru școala elementară, să le dea toată asistența necesară, completînd, astfel, educația primită în familie.

În capitolul al doilea se subliniază legătura care trebuie să existe între familie și școală și se justifică măsurile luate. Actuala fază de dezvoltare a societății noastre este caracterizată de fenomenele legate de procesul de industrializare, care afectează și satel, precum și de răspîndirea urbanismului.

Aceste fenomene se reperentează și asupra familiei copilului redusă adesea numai la părinți, angajați de cele mai multe ori în activități extradomestice în tot cursul zilei. Din cauza aceasta copiii sînt siliți

să trăiască fără căldura vieții de familie, fără relații mai ample și în case lipsite de spațiul necesar expansiunii lor. Situația aceasta împune înființarea grădnică a școlilor materne de stat în număr suficient pe întreaga suprafață a țării. Dar nu numai situația amintită mai sus împune înființarea școlilor materne, ei și factorii psihologici care fac din perioada care începe pe la trei ani o etapă de dezvoltare cu caractere specifice, deosebite de cele ale vîrstei precedente și care prelung o experiență educativă mai variată decît aceea pe care copilul o trăiește în familie.

Capitolul al treilea înfățișează personalitatea copilului și raporturile lui cu civilizația actuală.

Felul în care se pune problema raporturilor părinți-copil, familie-școală, copil-copii de vîrsta lui, copil-educatori are cea mai mare importanță datorită rolului pe care-l are experiența primilor șase ani de viață ai copilului pentru dezvoltarea personalității lui în tot restul vieții. De felul în care se vor desfășura aceste raporturi va depinde, în mare măsură, caracteristicile fundamentale ale viitoarei existențe individuale și sociale și, în deosebi, viața intelectuală și afectivă, atitudinile și comportările pe care le va avea în viața de adult.

În capitolul al patrulea se vorbește despre personalitatea educatoarei și a asistentei. Nimic nu e mai necesar pentru o corectă dezvoltare a personalității copilului decît legătura inteligentă și echilibrată dintre educatoare și copil. Dacă o temeinică pregătire profesională bazată pe o solidă cultură generală și pe o sigură cultură pedagogică, psihologică și sociologică, ținute permanente la zi, constituie condiția elementară pentru o bună educatoare, la același nivel trebuie să fie și însușirile fundamentale ale personalității ei, care să-i permită să instaureze acel raport afectiv, echilibrat, dintre ea și copil, fără de care nu se pot naște în acesta din urmă sentimentele de încredere și de siguranță, esențiale pentru dezvoltarea lui. Evitînd neînțelegerile cu mediul familial al copilului și îndreptînd eventualele carente ale acestui mediu, educatoarea va putea să elibereze pe copil de stările de frustrare sau de vină, capabile să determine la copil momente depresive, inhibiții la inițiative etc.

Titus PĂRVULESCU

R. S. F. IUGOSLAVIA

JOCURILE OLIMPICE ALE COPIILOR

Revista din Sarajevo „Porodica i djeca” (nr. 3/1969) publică un interesant interviu privitor la organizarea în Iugoslavia, începînd din acest an, a „Jocurilor olimpice ale celor mici”. În ce constă însemnătatea acestor jocuri și care sînt principiile ce stau la baza lor? Ne răspunde însuși președintele comitetului de coordonare a Olimpiadei, Milan Uzelac: „În primul rînd Olimpiada se bazează pe școală ca pe o instituție care, prin funcțiile ei sociale și instituționale, prin forțele materiale și cadrele de specialitate de care dispune, este singura care poate sprijini o activitate concepută atît de larg și cu un carac-

ter permanent". Scopul jocurilor olimpice ale celor mici este acela de a atrage în întrecerile sportive pe toți copiii din țară, urmărind prin aceasta pe de o parte să crească un tineret viguros și călit, iar pe de altă parte să descopere și să stimuleze de-a lungul anilor pe viitorii recordmani ai țării. Această mișcare de masă totodată va cultiva la copii și la tineri spiritul de echipă, dragostea pentru clubul din care fac parte și îi va familiariza de timpuriu cu etica marilor întreceri sportive.

În ce privește programul acestor jocuri, aflăm că el a fost elaborat, după serioase căutări și experiențe, de către Institutul republican de cultură fizică și sport, în colaborare cu Asociația profesorilor de educație fizică. El conține, pe lângă regulamentul de desfășurare a olimpiadelor (care au loc din patru în patru ani) — și un mesaj adresat școlilor, prin care se cere: „Să nu li se spună copiilor povești despre necesitatea educației fizice atât de folositoare sănătății și dezvoltării lor, ci să li se dea posibilitatea să facă sport cât mai mult și în condiții cât mai bune“.

La întrebarea „Ce așteptați de la această acțiune?“, Milan Uzelac răspunde: „Nici un fel de rezultat spectaculos și, în primul rând, nu rezultate imediate. Această acțiune e o cursă pe piste lungi, și nerăbdarea, pe cât posibil, trebuie înlăturată“.

Ivan ANTIN

R. S. CEHOSLOVACĂ

AFECȚI- UNEA MATERNĂ

Numărul 4/1969 al revistei „Rodina a škola“ publică un interesant interviu în care prof. dr. Jiří Krábek de la Institutul de fiziologie vorbește despre importanța afecțiunii materne în viața copilului.

Discuția are ca punct de plecare filmul pentru televiziune „Generația“, producție a studiourilor cehoslovace — o pledoarie pentru creșterea unui tineret viguros. Eroii filmului sînt niște copii care au asigurate toate condițiile materiale, dar cărora le lipsește dragostea de mamă. Absența acestui factor atât de important în educație, se subliniază în interviu, poate avea grave implicații în viața copilului sau tînărului. Adeseori delinvenții minori și tinerii inadaptabili provin din rîndul acestor copii care, dintr-un motiv sau altul, au crescut fără mamă, necunoscînd căldura sufletească și afecțiunea necruțătoare a acesteia. Dragostea mamei față de copil și a copilului față de mamă sînt de neînlocuit.

Prof. dr. Jiří Krábek privește problema discutată și din punct de vedere fiziologic. El spune: „am ajuns la concluzia că totuși factorul cel mai important în perioada alăptării este mama — nu numai pentru hrana ea atare, ci și pentru dezvoltarea în continuare a altor funcții — este vorba de latura afectivă, care nu poate fi ocolită nici de fiziologi“.

Heana ȘTEFAN

R.P. POLONĂ

EDUCAȚIA EXTRAȘCO- LARĂ

Ținîndu-se seama de complexitatea factorilor cu înriuire educațională în condițiile vieții actuale și de necesitatea coordonării și cuprinderii lor sistematice, în R.P. Polonă s-a creat și se dezvoltă un sistem de organizare, deosebit de eficient, a educației extrașcolare a tineretului, pe cartiere.

Acest sistem de educație cuprinde ca elemente principale: școala de cartier, ca centru coordonator, centrul de activități extrașcolare pe cartier, comisiile ale diverselor instituții și la diferite nivele (clasa, școala cu comisia pentru organizarea timpului liber al elevilor, organizațiile de tineret, organizațiile de masă, autoritățile de resort etc.). Toate acestea au un coordonator pe cartier, ajutat de alte persoane specializate (salarizate, sau activiști voluntari, colaboratori permanenți sau ocazionali etc.).

Sarcinile multiple ale școlii în această direcție sînt: 1. Integrarea tuturor influențelor externe în munca ei instructiv-educativă și dezvoltarea unor forme noi de învățămînt care includ și pregătirea elevilor în vederea folosirii judicioase a timpului lor liber. 2. Să creeze în mod planificat condițiile pentru realizarea educației extrașcolare a copiilor, tineretului și adulților. 3. Să participe activ la asigurarea bazei materiale și la calificarea unor specialiști a căror prezență este foarte necesară, deoarece cadrele didactice nu pot face întotdeauna față acestei munci.

Sarcinile principale ale „Comisiei pentru organizarea timpului liber“ din cadrul școlii cuprind, pe lângă activitatea organizatorică, și o muncă de documentare, cercetare, informare, îndrumare, de apreciere a rezultatelor activității. Aceasta se realizează în strînsă colaborare cu ceilalți factori implicați și, în special, printr-un sistem de informare reciprocă, prin observări atente și prin anchete sociale. (Ganztagige Bildung und Erziehung, 11, 1968; Das Hochschulwesen, 3, 1968).

E. D.

R. P. UNGARĂ

ÎN AJU- TORUL PĂRINȚI- LOR

Armonizarea pedagogiei școlare cu cea familială constituie o preocupare constantă a învățămîntului modern.

Publicația din Budapesta „Gyermekünk“ (Copilul nostru) — care continuă sub noul titlu vechea revistă „Familia și școala“ — popularizează, în numărul 2 din anul curent, inițiativa pe care a lăsat-o în 1964 profesora Garzó Maria de a ține în fiecare an, la începutul semestrului I, o lecție de „prezentare“, cu elevii din clasa a cincea și cu părinții lor. Lecția se ține după amiază, într-o sală mai mare și bineînțeles se adresează în primul rînd părinților. Profesora expune aspectele noi ale organizării învățămîntului în clasa a V-a față de cea din clasele I-IV, învederează metoda sa de predare și schițează volumul cunoștințelor care trebuie însușite pînă la finele anului. La întrebările puse de pă-

rinți, împărtășește sfaturi practice. Experiența a arătat că prin participarea la astfel de expuneri crește competența și răspunderea părinților pentru felul în care își pregătesc copiii lecțiile. În completare, cu altă ocazie, părinții sînt invitați să participe și la o oră de dirigenție în care se dezbate îndeosebi probleme de disciplină.

În ajutorul acestei inițiative a venit nu demult și editura cărților școlare prin publicarea manualului „Să socotim împreună“, scris numai pentru uzul părinților. Autorul, prof. Előd Istvanne, îi instruește cum să-și ajute copiii la rezolvarea problemelor de matematică.

Părinții participă și la intruniri trimestriale cu profesorii, organizate de dirigenți, în care se analizează munca elevilor, se dau referințe despre comportarea lor și se dezbate probleme administrative ale școlii.

TELEVIZI- UNEA ȘI ZESTREA LEXICALĂ

Educația pentru lectură a constituit în toamna anului 1968 obiectul unei conferințe internaționale care a avut loc în Austria.

S-a stabilit cu această ocazie că vizionarea abuzivă a programelor de televiziune, filmate sau în imagini directe, are influență negativă asupra dezvoltării zestrei lexicale a copiilor. Imaginile, dacă constituie volum informațional mare, provoacă la copii o pauperizare a limbii, a lexicului și a modurilor de exprimare. O primă consecință care apare ulterior constă în dezvoltarea deficitară a facultății de a gândi și de a judeca. Aceleași efecte le-a produs sporadic, înainte de apariția televiziunii, literatura pentru copii mai mari, în chipuri și imagini. De aceea, în școlile din Ungaria se dă o atenție sporită contactului nemijlocit al elevului cu cartea. În acest sens, revista „Gyermekünk“ (nr. 2/1969) informează că bibliotecile de cartier și de uzine din Budapesta au întocmit un program educativ al lecturii, îndeosebi pentru copiii muncitorilor necalificați, învățîndu-i și stimulîndu-i să citească cât mai mult, în armonie cu tematica recomandată de școală. În cadrul acestui program se dau răspunsuri corespunzătoare nivelului intelectual al elevilor, la întrebările: ce să citim, cit să citim, cînd să citim și cum să citim?

L. HULEA

R. D. GERMANĂ

CONDIȚIILE FAMILIALE ȘI COM- PORTAREA SOCIALĂ

În cadrul cercetărilor care se desfășoară la Institutul pedagogic central gorman cu privire la factorii determinanții ai comportării sociale, Dr. Heinz Krüger analizează în „Pädagogik“ Beihft 1968 condițiile familiale, relevînd pe cele mai importante: relațiile copil-părinți, atmosfera familială, măsurile educative precum și trăsăturile personalității părinților.

Problema se abordează pornind de la faptul că personalitatea copilului este un produs social, deoarece influențele mediului inconjurător acționează prin intermediul unor microgrupe sociale (familia, prietenii de joc, grupa de grădiniță, clasa, detașamentul de pionieri etc.). Copilul se integrează în aceste grupe, mai ales în aceea a familiei, care are și cea mai mare influență asupra dezvoltării lui.

Pentru cercetarea corelației dintre condițiile familiale și comportarea copilului, s-au ales din 500 de elevi din clasele V-VIII două grupe extreme, de cîte 100 de elevi, constituite pe baza observațiilor anterioare ale cadrelor didactice. Ancheta întreprinsă a avut ca obiective cele mai importante caracteristici ale comportării sociale a copilului, după cum urmează: 1. Raportul elevului cu colectivul; 2. Atitudinea sa față de sarcinile obștești; 3. Aptitudinea privind realizarea contactelor sociale; 4. Receptivitatea; 5. Stabilitatea personalității; 6. Adaptabilitatea; 7. Capacitatea și voința de participare.

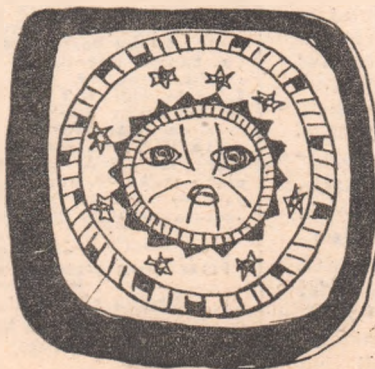
Pe lângă informările date de cadrele didactice, ancheta a mai cuprins convorbiri cu părinții și cu copiii. S-a putut astfel constata că, în ceea ce privește raportul dintre copii și părinți, o influență pozitivă au: participarea părinților la interesele copiilor, acceptarea criticii copilului, ocupațiile comune din timpul liber etc. În schimb, indiferența părinților are urmări negative.

La elevii grupei extreme pozitive s-au observat, între altele, o serie de trăsături caracteristice cum ar fi: independență, atitudine activă, capacitate de a conduce, responsabilitate, capacitate de a se pasiona, autocritică, chibzuință, atitudine deschisă, colegială, critică, puțință de a se integra etc.

La elevii grupei extreme negative s-au găsit trăsături ca de pildă: absența responsabilității și autocriticii, grad prea mare de influențabilitate, nechibzuință, pasivitate, indiferență, opoziționism, necinste, lipsă de scrupule.

Ancheta a cercetat amănunțit interdependența dintre aceste trăsături ale elevilor și cele ale părinților. Se relevă că, în timp ce unii factori pot influența în mod individual o tendință de dezvoltare, gradul eficienței depinde de tot complexul de factori care acționează în fiecare caz în parte.

E. DIȚOIU

CĂSĂTO-RIILE NEPOTRI-VITE

Din colecția pe 1968 a revistei „Für Sie” spicuim pentru cititorii noștri articolul „Viața particulară a fetelor de 20 de ani” (nr. 2) pentru interesanta problemă pe care o abordează: căsătoriile cu bărbați mult mai în vârstă.

O mamă se plînge că fiica ei se îndrăgostește mereu numai de oameni bătrîni sau în orice caz cu mult mai în vîrstă decît ea. Este vorba de o iubire sinceră („era nebună după el”), nu de o legătură în scopul căpătuirii sau al unor avantaje materiale. De fiecare dată, părinții reușese cu mare greu să o îndepărteze pe fată de actul necugetat pe care vrea să-l facă (de obicei pretenții la mîna ei sînt căsătorii, cu copii, ori divorțați de cîteva ori!). Cum se explică această tendință și cum poate fi prevenită? — se întrebă, îngrijorată, mama.

Revista găsește explicația acestui caz în carențele de educație, arătînd că o astfel de tendință poate fi generată de obiceiul părinților de a-și trata fiica — pînă și la maturitate — ca pe un copil necopt, care nu trebuie luat în serios și cu care nu se poate discuta mai profund. Probabil că, din motivele arătate mai sus, tatăl s-a ferit să o pună în contact cu gîndirea matură, cu logica sa de om în vîrstă, cu puterea deosebită de reflexie, cu siguranța pe care ți-o dă o bogală experiență de viață etc. — deci cu lucruri de care, totuși, are multă nevoie orice ființă în formare. Acum, în pragul căsătoriei, tînăra caută cu sete — deși inconștientă — ceea ce nu a avut în casa părintească: un om matur pe care să se bazeze, care să o ia în serios și să-i acorde toată încrederea.

Remediul? Cel de ultima oră, bineînțeles: mai multă considerație și respect față de personalitatea fiicei, discuții calme despre drumul în viață, stimularea prietenilor cu fete și băieți tineri.

Luminița FUCHS

FRANȚA

DESPRE EDUCAȚIA CREATOARE

Revista trimestrială *Diogenes*, publicată în nr. 63 (iulie-septembrie 1968) un studiu în care profesorul Edmond Radar de la Institutul superior de arhitectură din Bruxelles se ocupă pe larg despre ceea ce numește „educația creatoare”.

Pornind de la teza că a interzice persoanei „de a se sesiza de șansele sale creatoare” este o aservire, autorul pledează pentru dreptul omului, care posedă infinite resurse, de a dezvolta aceste posibilități. „Lumea de azi cere o creație continuă”, fapt care se vedește chiar și sub forma minoră a inovației aparatelor și a adaptărilor zilnice pe care acestea le cer. Dacă „educația are drept obiect ucenicia vieții de om” atunci „educația creatoare are ca obiect ucenicia (l'apprentissage) vieții omului creator”.

Sistemele de educație și programele de învățămînt de azi, inspirate de țeluri pozitiviste, decepționează însă intenția creatoare, aservește inițiativele spiritului creator adaptării cerute de starea existentă. „Preocuparea majoră este, în adevăr, a institui ceea ce numim o educație integrată”. Se urmărește doar dezvoltarea acelor idei, sentimente și atitudini care să permită omului „de a se integra în lumea în care va trăi”. Scopul acestei integrări se reduce în fond la o simplă adaptare a individului la societate. Se revine astfel la utilitarismul îngust al pedagogiei lui Spencer. Se pune accentul pe ceea ce se cheamă „comportament normal”, noțiune rîspîndită de școlile psihologiei sociale și psihologiei comportamentului din Statele Unite, care au generalizat „portretul-robot” al unui comportament normal, stabilit statistic. Tipul acesta a trecut din psihologie în pedagogie, fără a avea o justificare reală, deoarece psihologia, care o știință de observație, nu poate defini scopuri morale. Se revine astfel la confuziile scientiste din secolul trecut.

Motive de ordin politic, economic, sociologic inspiră această educație a integrării. Nu

se urmărește numai integrarea civică a individului de către Statul modern, ci acesta are în vedere și necesitățile puterii industriale, de care depind toate celelalte. Incităriile de natură sociologică spre o educație a integrării sînt tot așa de active. În occident școala urmărește numai pregătirea și nu garantarea integrării sociale a noilor generații. Învățămîntul e dominat de un spirit utilitarist, tehnic, specializat, ignorînd scopuri mai înalte. Se urmărește numai țeluri și nevoi imediate ale unei lumi „care este pradă evoluției industriale accelerate”. De aci ajustarea continuă a programelor cu efecte nefericite asupra tinerilor. Dar educația nu suportă improvizarile, iar „nevroza de adaptare” nu poate fi luată drept invenție. Rezultatele educației integrării sînt: conștiința neînchegată, vocabularul pueril, dorința de câștig repede, suspiciunea pregătirii primite în școală, grija ridicolă de confort, dispreț pentru speculația dezinteresată, pregătirea exclusivă a materiilor de examen, mimetismul sugestiilor modei etc. Peste tot triumfă un conformism impropriu spiritului de creație.

Autorul crede că există însă „șanse și pentru o educație creatoare” în occident, dar ea nu trebuie să se manifeste anarhic. Marx arătat în chip just rolul liberator al tehnicilor, confiscate de capital pentru interesele sale. Sarcina secolului al XX-lea este să înlăture alienările unei civilizații exclusiv tehnice și să elibereze omul cugetător și activ. Natura, viața, erosul, ordinea universală trebuie să-și redobîndească semnificația, pierdută odată cu experiența naivă, în civilizația de tip faustic.

Păcînd netă deosebire între educația integrării și educația creatoare, autorul arată care sînt trăsăturile unui „comportament creator” și cum trebuie ele dezvoltate: exigența atenției, condiția primordială a conduitelor creatoare, prezentimentul imeditului, al surprizei, puterea intuiției și imaginației inventive, gustul și curajul riscului, voința de a învinge obstacolele, fără de care nu există caractere și personalități. Trebuie stimulată „o viață de construcție ordonată a realului”, îndrăzneala. Confruntarea inteligenței și a vieții universale stă la originea invenției. Se cer reabilitate „activitățile în care spiritul se întoarce spre viață: natura, jocul, visul, bucuria dragostei, inspirația, gustul artistic, meditația filosofică, etc.” Toate aceste experiențe implică șanse creatoare. Pentru a le sesiza, atenția trebuie orientată spre izvoarele vieții conștiente. Aceasta nu înseamnă a respinge edificiul rațional al civilizației, dar constrîngerile sale trebuie depășite iar „disciplina să servească inspirației”. E necesar un efort care să îmbrățișeze „raționalul și intuitivul, pragmaticul și imaginarul...”. Să îngăduim inteligenței orientarea spre obiecte ce nu sînt de utilitate imediată, în aparență zadarnice, să înfruntăm scepticismul, să ne aventurăm. „Creatorul este în primul rînd un om care are curajul de a spune nu și îndrăzneala de a deschide noi drumuri”. Trăită conștient, aventura creatoare este însuși sensul de a fi al lumii.

Ideile cuprinse în studiul profesorului belgian sînt cu atît mai interesante, cu cît se pare că nu vin din partea unui pedagog de profesie.

N. TATU

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, Inv. emerit, Pitești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof., Cluj; GH. DIACONU, dir. Șc. prof. „Grivița Roșie”, București; AL. GEORGESCU, dir. Editorii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casa de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Șc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog; prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RAȚIU, prof. (redactor șef adjunct); prof. univ. dr. LRSULA ȘCIOPU; ECATERINA ȚIRCA, ed. creatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

Prezentarea grafică și artistică: C. BIVOLARU

Redacția și Administrația, București,
Str. Arcului Nr. 8, Sect. 2
Telefon: 11.01.12

CUPRINSUL

EMIL VASILESCU: Personalitate preeminentă a gîndirii și acțiunii românești (150 de ani de la nașterea lui Nicolae Bălcescu)

ÎN ÎNTÎMPINAREA MARII ANIVERSĂRI

ION T. RADU: Bilanț și perspective

COLOCVII: Sărbătorile din iunie — Omagiu

TUDOR BUGNARIU: Educația integrării sociale (IV): Organizația de pionieri și integrarea socială a copiilor

ION ORGHIDAN: Dialectica motivației în procesul instructiv-educativ

EUGEN RUSU: Reflecții despre învățarea matematicii

PAUL DIACONESCU: Profesiile la scara 1/25.000

N. TATU: Cultura de specialitate și cultura pedagogică

AUREL VIȚU: Tradiția profesiei în familie

LUMINIȚA CHIVIRIGĂ: Noi și elevii noștri

TUDOR GHERMAN: În vizită la „Întreprinderea de material didactic”

C. POPESCU: Cauze ale insuccesului școlar

ELENA POPESCU-SOLOMON: Despre copilul fricos

N. OSTIN: Tribut timidității

A. BARNĂ: Cum și-au ales profesia de educator.

ACTIVITATEA DIRIGINTELUI;

RADU LUNCAN: Relația diriginte-clasă

AUTORITATEA PĂRINȚILOR;

I.G. CĂRMU: Autoritate și prestigiu

M. RAȚIU, N. SORIN: Clasa a XII-a în fața opțiunii

I. BUTNARU: Fetele despre băieți și băieții despre fete

TRIBUNA „COLOCVII”

AL. DEȘLIU: Cum s-a ajuns aici?

PAUL LEU: Banii și educația

T. HENTEĂ: Știu să se joace copiii?

CRONICI

GRIGORE POPA: Tiberiu Bogdan și Ilie Stănculescu: Psihologia copilului, și psihologia pedagogică.

VALERIA BACIU: Călin Gruia, Domnița de rouă

COMENTARII

ROMULUS ZAHARIA: Se ridică un hotar matematicii în pedagogie: Didactometria

EMILIA CĂLDĂRARU: Micii muzicieni de la Tulcea

MERIDIANE

Știri din: U.R.S.S., Italia, R.S.F. Iugoslavia, R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă, R.P. Ungară, R.D. Germană, R.F. a Germaniei, Franța.

CARTEA ÎN SPRIJINUL PROGRESULUI DIDACTICO-EDUCATIV

— DIN ACTIVITATEA EDITURII TINERETULUI —

În acest spațiu, rezervat prin bunăvoința revistei „Colocvii” Editurii noastre, aducem mai întâi salutul și recunoștința binemeritată celor care printr-o dăruire deplină modelează sufletul și mintea generațiilor tinere.

Este știut că educația școlară, alături de manuale, se sprijină pe o seamă de lecturi obligatorii și facultative. Dar dincolo de procesul didactic, înțeles în sens strict, dascălul este acela care netezește calea elevului de la lecturi simple pînă la cele mai complexe. De aceea, noi ca editori îl considerăm principalul mesager și agitator al cărților tipărite pentru copii și tineret.

De fapt, educația școlară și activitatea editorială, cu acest specific, prin menirea lor, își desfășoară munca într-o strînsă conlucrare, în interesul formării unei generații bine instruite, receptivă la frumos, cutezătoare. În acest scop, Editura și-a organizat activitatea în așa fel încît să poată răspunde complexității de probleme pe care o ridică educația estetică, etică și științifică în rîndurile tineretului școlar, avînd în vedere problemele specifice diferitelor vârste.

Editura tineretului pune la îndemîna copiilor și tineretului de la pliante și cărți de colorat pînă la studii de critică și teorie literară, semnate de cele mai prestigioase condeie ale literaturii române și străine, o gamă de lucrări abordînd domenii extrem de variate.

Pentru a veni în ajutorul programelor analitice școlare, Editura tineretului, încă cu mulți ani în urmă, a creat o serie de colecții de masă care înlesnesc realizarea unui program de editare bine organizat și de perspectivă. Aceste colecții asigură totodată permanența lecturilor obligatorii ale elevilor și școlărilor, cît și pe cele facultative.

Sub egida Editurii apar astăzi 30 de serii și colecții, majoritatea din ele bucurîndu-se de o deosebită atenție din partea tinerilor cititori.

Școlărilor mici le dăruiește lecturi potrivite vârstei și puterii lor de înțelegere în colecțiile „Traista cu povești” și „Prima mea bibliotecă”. Cele 122 de titluri apărute în colecția „Traista cu povești” au fost difuzate într-un tiraj de 10.300.000 exemplare. În colecția „Prima mea bibliotecă” sînt selectate din bogatul tezaur al literaturii române și universale lecturi de circa 100 pagini pentru cei mai mici cititori — școlarii primelor clase. Pînă în prezent, cei cărora li se adresează colecția au întîlnit 19 nume descriitori români și străini, ale căror lucrări au fost publicate în 1.704.000 exemplare, printre care: Ion Agârbiceanu: Neputa lui Moș Mitruș; Vasile Alecsandri: Porojan; I.A. Basarabescu: În vacanță; I.L. Caragiale: Domnul Goe; George Coșbuc: Vestitorii primăverii; Ion Creangă: Amintiri din copilărie; Barbu Delavrancea: Neghină; Mihai Eminescu: Cămin Nebunul; Emil Girleanu: Gîndăcelul; Maxim Gorki: Moș Arhip și Lionka; Grimm: Povești; Jack London: Focul; Ion Slavici: Păcălă în satul lui.

Sentimentul patriotic este sădit și cultivat în sufletul copiilor de părinți, profesori și desigur de lecturile scrise pe această temă. Editura tineretului, în acest scop, publică lucrări cuprinse în colecțiile: „Memoria pămîntului românesc” și „Povestiri istorice”. În colecția „Memoria pămîntului românesc” au apărut:

Nedici Lemnaru: Pe o stîncă neagră; Manole Neagoe: Curtea de Argeș; Valentin Radu: Mărășești; Horia Ursu: Alba Iulia.

Din colecția „Povestiri istorice”, amintim: Dumiru Almaș: Fata de la Cozia; Dimitrie Bolintineanu: Legende istorice; Eusebiu Camilar: Stejarul din Borzești; Victor Eftimiu: Dreptatea lui Ion Vodă; David Sava: Bristena, fiica dacilor.

Una dintre cele mai vechi colecții și apropiată procesului didactic al claselor V—VIII este colecția „Biblioteca școlară”, prin care au fost puse la îndemîna elevilor 350 de titluri, într-un tiraj de 15.000.000 exemplare. Colecția constituie un prim și eficient ajutor al programelor analitice, asigură elevilor atît textele predate la orele de curs, cît și lecturi extrașcolare din literatura și știința română și cea universală. Prefetele-medalion care însoțesc fiecare volum constituie un valoros material ajutor în cunoașterea scriitorului și a epocii sale:

Constantin Negruzzi: Negru pe alb; Friedrich Schiller: Wilhelm Tell; Ion Slavici: Zina zorilor; Maxim Gorki: Copilăria; Edmondo de Amicis: Cuore; Mihai Eminescu: Poezii; xxx Gînduri închinare mamei; Ionel Teodorescu: În casa bunicilor; Ion Neculce: O seamă de cuvinte; Ion Creangă: Povești și povestiri.

Noua colecție „Lyceum”, înființată în anul 1967, este una dintre cele mai complexe colecții ale Editurii, cuprinzînd lucrări de informare literară, artistică, științifică. Volumele apar sub egida unor autori, editori de prestigiu, care semnează și bogatul aparat critic ce însoțește fiecare volum. Adresîndu-se elevilor din clasele IX—XII, colecția își propune să extindă sfera preocupărilor sale dincolo de cerințele stricte ale procesului de învățămînt, devenind astfel un eficient stimul în lărgirea orizontului intelectual al elevilor:

Nicolae Bălcescu: Românii supt Mihai Voevod Viteazul; Hortensia Papadat-Bengescu: Concert din muzică de Bach; Virgiliu: Eneida; Dimitrie Cantemir: Descrierea Moldovei; Titu Maiorescu: Critice; Mihail Sadoveanu: Nicoară Potcoavă; Marin Preda: Moromeții; Cîmpan Florica: Probleme celebre; J. Defradas: Literatura elină.

De un real ajutor atît pentru elevi, studenți, cît și pentru cadrele didactice sînt lucrările ce apar în colecția „Micromonografii”. Scopul acestora fiind ca printr-o privire de sinteză să cuprindă biografia scriitorului abordat, epoca în care a trăit și creat, precum și opera lui în ce are mai reprezentativ: George Călinescu: Vasile Alecsandri; Șerban Cioculescu: I.L. Caragiale; Vladimir Streinu: Calistrat Hogăș; Alexandru Piru: C. Negruzzi; Constantin Ciopraga: Mihail Sadoveanu; Silviu Iosifescu: Grigore Alexandrescu; Dumitru Micu: George Coșbuc; Virgiliu Ene: N.D. Cocea; Domnica Stoicescu: Emil Girleanu.

Prin intermediul colecției „Oameni de seamă” sînt evocate viața și opera unor personalități marcante ale culturii naționale și universale. Enumerăm numai cîteva dintre cele 111 titluri, apărute pînă în prezent într-un tiraj aproximativ 1.835.000 exemplare: Alexandru Balaci: Dante; George Bălan:

Eu, Richard Wagner; Petru Comarnescu: Luchian; Zoe Dumitrescu-Bușulenga: Eminescu; Barbu Teodorescu: Nicolae Iorga.

Editura tineretului publică în medie 500 titluri anual, într-un tiraj de cca. 16.000.000 exemplare, reprezentînd cărți beletristice de toate genurile din operele clasicele noastre și ale autorilor în viață, precum și traduceri din literatura universală. O atenție deosebită se acordă și lucrărilor de popularizare a științei, care contribuie la educația politehnică a tineretului, la atragerea interesului spre activități practice, la alegerea profesiei.

Nu mai literatura pentru copii a însumat în cei 21 de ani de activitate aproximativ 4.000 titluri, cu un tiraj de aproape 100.000.000 exemplare, o parte din ele fiind cuprinse în colecții, altele apărînd ca titluri independente, pe care sperăm ca într-un viitor apropiat să avem prilejul să le prezentăm cititorilor.

Operele clasicele literaturii române și universale au înregistrat ediții cu tiraje de-a dreptul impresionante: Ion Creangă-122 ediții, 6.000.000 ex.; Mihai Eminescu-41 ediții, 1.700.000 ex.; Mihail Sadoveanu-85 ediții, 3.810.000 ex.; Tudor Arghezi-41 ediții, 1.400.000 ex.; Jules Verne-45 ediții, 1.700.000 ex.; Frații Grimm-31 ediții, 1.500.000 ex.

Iată cîteva cărți pe care le recomandăm ca lectură pentru vacanță, grupate adecvat specificului de vîrstă:

PENTRU ȘCOLARII CLASELOR I—IV

Marin Sorescu: Unde fugim de-acasă; Victor Tulbure: A doua carte a Ralucai; A treia carte a Ralucai; Petre Dulfu: Isprăvile lui Păcălă; Paul Anghel: Mor-Mor și fetița portocalie (în curs de apariție); Titel Constantinescu: Peștii în copaci; xxx Cazacul Holota (col. „Traista cu povești”); xxx Cuhulin, viteazul din Ulster; S. Milorlian: Vulpișor.

PENTRU ȘCOLARII CLASELOR V—VIII

G. Coșbuc: Poezii (col. „Biblioteca școlară”); Calistrat Hogăș: În Munții Neamțului (col. „Biblioteca școlară”, în curs de apariție); P. Ispirescu: Basmele românilor (col. „Biblioteca școlară”, în curs de apariție); I. Agârbiceanu: Povestiri (col. „Biblioteca școlară”, în curs de apariție); Vl. Colin: Povestea scrisului; D. Andreescu: Asaltul Cosmosului; Ilie Tănăsache: Ape fără maluri; N. Țic: Nu trageți în caii de lemn; Elvira Bogdan: Talismanul de safir; Emilia Căldăraru: Ursuza; Dimitrie Stelaru: Cei din lună.

PENTRU ELEVII CLASELOR IX—XII

Alexandru Macedonski: Versuri și proză (Col. „Lyceum”); Liviu Rebreanu: Golanii (col. „Lyceum”, în curs de apariție); Vladimir Streinu: Clasicii noștri: Dramaturgia română contemporană (vol. I—II); Clasicismul în literatura europeană (antologie).

LECTURI PENTRU TINERET

Mihu Dragomir: Dor; Ieronim Șerbu: Izgonirea din rai (în curs de apariție); D. Rosenzweig: Louise Michel (col. „Oameni de seamă”); Marin Mihalache: Cuza Vodă (col. „Oameni de seamă”); Ioana Postelnicu: Plecarea Vlașinilor; D.R. Popescu: „F”; Al. Șiperco: N-a fost în zadar (ed. a II-a, în curs de apariție).

Din datele expuse în acest material doar fragmentar, reiese rolul pe care îl are Editura în contextul procesului cultural-educativ al țării noastre — de a mijloci o nobilă conversație între autori și cititori —, rol de care caută să se achite cu promptitudine și competență. Avem certitudinea că în acest efort vom avea alături de noi, ca și pînă acum, pe cei care prin neprecupețita lor muncă de zi de zi însuflă copiilor pasiune pentru citit, respect pentru carte.

EDITURA TINERETULUI

URĂRI DE ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI

Inspectoratul școlar Arad către cadrele didactice din județ

Învățători și profesori din județul Arad!
Dragi tovarăși,

Trăim cu toții în atmosfera și sub semnul unor evenimente de seamă în viața politică și culturală a țării noastre. Cea de a XXV-a aniversare a Eliberării patriei, Conferința națională a personalului didactic, traducerea în viață a prevederilor Statutului cadrelor didactice constituie tot atâtea motive, cu efect mobilizator, pentru toți acei cărora partidul, țara, ne-au încredințat fondul de aur al națiunii, capitalul cel mai de preț al poporului — generațiile tinere pe care le educăm.

Sărbătorirea „Zilei învățătorului” pe plan național — semn de prețuire a muncii noastre — ne întărește și mai mult convingerea că înalta misiune socială pe care o avem cere dăruire, spirit de răspundere și efort continuu de perfecționare din partea cadrelor didactice.

Tradițiile pozitive ale școlii noastre, exemplele atitor savanți și artiști care și-au legat numele de realizări importante pentru binele patriei noastre, pilde vii de conștiință civică, dezvoltarea fără precedent a învățămîntului din țara noastră prin grija partidului, situează personalitatea educatorului în centrul atenției opiniei publice.

Trecerea la generalizarea școlii de 10 ani va constitui o etapă importantă în îmbunătățirea neîntreruptă a procesului de învățămînt, în adaptarea acestuia la nevoile actuale și de perspectivă ale culturii și științei românești — expresie a politicii creatoare a partidului și statului nostru, față de care corpul didactic din județul Arad își exprimă totala și entuziasta sa adeziune, aducîndu-și contribuția la această măreață operă de transformare istorică a țării.

Demni de misiunea nobilă și de răspundere ce ni s-a încredințat, să muncim în așa fel încît școala noastră să devină cu adevărat „principalul izvor de cultură și factor de civilizație”, așa cum a fost definit rolul acesteia în documentele celui de al IX-lea Congres al P.C.R.

De „Ziua învățătorului”, urăm tuturor cadrelor didactice din județul Arad mult succes în instruirea și educarea comunistă a tinerei generații, spre binele patriei noastre.

*Inspectoratul școlar
al județului Arad*

URĂRI DE ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI

Inspectoratul școlar Timiș către cadrele didactice din județ

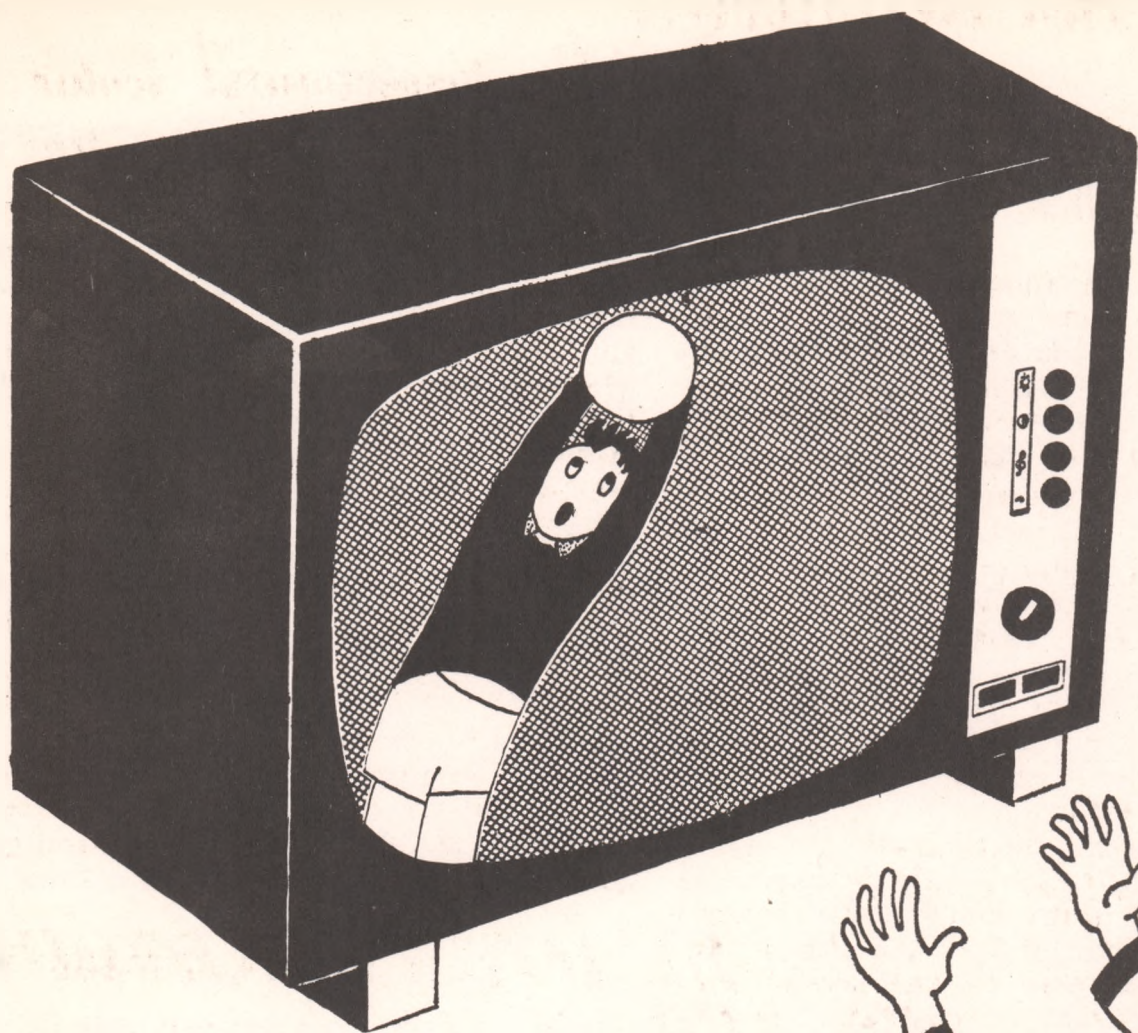
Dragi tovarăși învățători și profesori din județul Timiș,
Neobosita scurgere a timpului umple clepsidra trecutului cu aceeași rîvnă pe teritoriul județului Timiș ca și pretutindeni în țara noastră.

Cadrele didactice din județul nostru, conștiente de răspunderea pe care o au în fața glorioșilor înaintași și slujitori ai culturii, de la Dosoftei și Cantemir la Eminescu și Caragiale, privesc cu mîndrie spre rezultatele efortului lor de creștere a tinerelor generații, de cînstire prin muncă a patriei.

Numeroasele realizări, elevii care an de an cuceresc locuri fruntașe în concursuri, revistele școlare izvorînd din sîrguința educatorilor și entuziasmul învățăceilor în fiecare școală sînt faptele cu care răspund chemării Partidului și care slăvesc încheierea unui glorios sfert de veac de muncă asiduă, de satisfacție și fericire.

Acum, cînd sărbătorim ziua noastră, „Ziua învățătorului”, un sentiment de caldă prietenie și recunoștință se îndreaptă spre colegii de pe întreg cuprinsul țării. Realizările lor ne-au stimulat, experiența lor ne-a îmbogățit, iar colegialitatea lor ne-a întărit, și, conștienți de importanța acestor legături și afinități, le închinăm tuturor o fierbinte urare de sănătate, fericire și satisfacții profesionale. La mulți ani!

Inspectoratul școlar al județului Timiș

**MECIURI
LA
DOMICILIU?
UN MIRAJ?
NU!
UN TELEVIZOR**

miraj

Manifestări sportive, informații, spectacole, emisiuni culturale, emisiuni pentru copii și multe alte clipe plăcute. IATA ce vă oferă un televizor MIRAJ.

— Televizorul MIRAJ E 59—681 este un receptor de televiziune cu 12 canale și cu ecran mare — diagonală 59 cm; prezentat într-o elegantă casetă furniruită, cu o linie asimetrică modernă.

— Strălucirea imaginii permite vizionarea în condiții excepționale a programelor.

— Difuzorul permanent dinamic asigură o reproducere de bună calitate a sunetului.

— Șasiul rabatabil folosit la construcția televizorului dă posibilitatea unei întrețineri și depanări ușoare.

— Se poate cumpăra și cu plata în 12—18 rate lunare, cu un aconto de numai 765 lei.

JUCĂRII

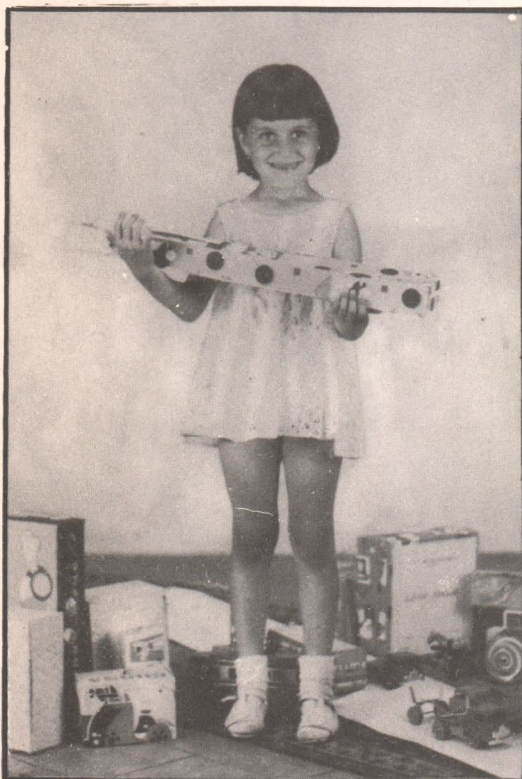
Dulciuri

CĂRȚI

**JO
CU
RI**

îmbrăcăminte

**IN-
CĂL-
TĂ-
MIN-
TE**

Și copiii au aflat.....

că la MAGAZINELE COOPERAȚIEI DE CONSUM

se găsesc de toate pentru ei!